

**BEGROTING
2024 - 2027**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Leeswijzer	5
1 Financiën	7
1.1 Financieel beeld.....	8
1.2 Uitgangspunten begroting.....	8
1.3 Financiële hoofdlijnen	9
1.4 Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen	12
2 Deel I Programma's	13
2.1 Programma 1 – Jeugd en Onderwijs.....	14
2.2 Programma 2 – Zorg en Welzijn	19
2.3 Programma 3 – Beheer openbare ruimte en Milieu	27
2.4 Programma 4 – Economie	33
2.5 Programma 5 – Ruimtelijke Ordening, Wonen, Gebiedsontwikkeling en Mobiliteit.....	36
2.6 Programma 6 – Sport, Cultuur en Erfgoed	43
2.7 Programma 7 – Duurzaamheid.....	46
2.8 Programma 8 – Veiligheid en handhaving	52
2.9 Programma 9 – Bedrijfsvoering en Financien	56
3 Deel II Paragrafen	62
3.1 Lokale heffingen	63
3.2 Financiering	68
3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	72
3.4 Onderhoud kapitaalgoederen	79
3.5 Bedrijfsvoering	82
3.6 Verbonden partijen	84
3.7 Grondbeleid.....	90
3.8 Openbaarheid – Wet open overheid.....	98
4 Financiële begroting	99
4.1 Overzicht van baten en lasten	100
4.2 Grondslagen begroting.....	101
4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten	103
5 Deel III Bijlagen	104
5.1 Investerings.....	105
5.2 Reserves en voorzieningen.....	106
5.3 Taakvelden	108
5.4 Kerngegevens	110
5.5 Amendementen.....	112

Inleiding

Deze ontwerpbegroting weerspiegelt de uitvoering van de raadsagenda en belichaamt de koers die we als bestuur willen varen gedurende de huidige raadsperiode. De raadsagenda is echter niet de enige leidraad voor deze begroting. Tussen het ondertekenen van het raadsakkoord en het opstellen van deze begroting hebben zich tal van maatschappelijke ontwikkelingen voorgedaan. Deze ontwikkelingen vergen onze aandacht, inzet en hebben soms geleid tot het bijstellen van ons beleid en de uitvoering daarvan.

Een vitaal Wijk bij Duurstede

Onze gemeenschap

De voornaamste opgave voor de komende jaren blijft het creëren en handhaven van een vitale gemeente. Een gemeenschap waarin inwoners zich gelukkig, veilig en welkom voelen. Een gemeenschap met toereikende voorzieningen op het gebied van zorg, onderwijs, werkgelegenheid, winkels en andere faciliteiten die maken dat het in onze gemeente goed wonen, werken en verblijven is. Dit vraagt om een integrale inspanning om vitaliteit op alle fronten te bevorderen. Het omvat bijvoorbeeld het bouwen van geschikte en betaalbare woningen, onder andere voor jongeren en kleinere huishoudens, om inwoners te behouden. Minder inwoners in combinatie met vergrijzing betekent namelijk minder vrijwilligers bij verenigingen, minder sporters, minder nabije mantelzorgers, minder bezoekers van het theater, minder klandizie voor detailhandel en minder lokaal personeelsaanbod. Het behoud en de mogelijkheid tot uitbreiding van onze bedrijventerreinen door behoud en groei van bestaande bedrijven én het aantrekken van nieuwe bedrijven is essentieel voor onze werkgelegenheid.

Vitaliteit reikt verder dan bouwopgaven; het omvat ook de gezondheid van onze inwoners en een duurzame leefomgeving voor iedereen. Het streven naar een duurzame toekomst vereist actieve bijdragen aan de energietransitie, de instandhouding van natuurlijke gebieden en het ondersteunen van een duurzame agrarische sector.

Onze organisatie

Al jaren werken de extra taken vanuit het rijk, naast de veelheid aan verantwoordelijkheden die we al uitvoerden, door in onze opgaven op zowel lokaal als regionaal niveau. Daarnaast hebben we te maken met de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt en de daarmee een voortdurende stroom van personeelsverloop. De combinatie van deze factoren maakt dat onze organisatie onder druk staat. Dit leidt onder andere tot uitdagingen bij het handhaven van onze dienstverlening op alle vlakken, het uitvoeren van projecten en een hoge mate van inhuur van extern personeel en expertise. Dit laatste heeft tevens effect op de doorontwikkeling en kennisborging in onze organisatie én op de personeelskosten.

Onze samenwerkingspartners

Een aanzienlijk aantal gemeentelijke taken wordt collectief uitgevoerd in “verbonden partijen”. In sommige gevallen is deelname aan deze samenwerkingsverbanden wettelijk verplicht, zoals bij de Veiligheidsregio Utrecht en de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst. Bij andere verbonden partijen is dat niet het geval. Enkele organisaties voeren wel wettelijke taken uit, maar de motivatie achter deelname aan deze verbonden partijen ligt vaak in de schaalvoordelen die dit met zich meebrengt, met als doel het (kosten)efficiënter uitvoeren van taken, evenals het verminderen van

kwetsbaarheid. Uw raad heeft terecht benadrukt dat het van groot belang is om kritisch te kijken naar verzoeken om extra financiële middelen vanuit onze samenwerkingspartners. In alle gevallen dienen we een grondige en alomvattende afweging te maken bij het toewijzen van financiële middelen. Wij staan volledig achter deze oproep en zullen blijven evalueren welke verantwoordelijkheden en resultaten worden behaald in relatie tot de bijbehorende kosten.

Financiële situatie dwingt tot pijnlijke keuzes

De opgaven om onze gemeente vitaal te houden, voor nu en in de toekomst, zijn talloos en omvangrijk. De druk op de gemeentelijke financiën blijft toenemen en er is geen helder perspectief vanuit de landelijke overheid over de financiering van gemeentelijke taken. De aangekondigde nieuwe financieringssystematiek om het gemeentefonds vanaf 2026 in evenwicht te brengen, is nog niet volledig in beeld. We worden geconfronteerd met de noodzaak om vanaf 2024 aanzienlijke bezuinigingen van 2,4 miljoen euro door te voeren om een sluitende begroting voor 2024 en 2025 te realiseren. Voor de jaren 2026 en 2027 is de opgave nog groter. Voor deze "ravijnjaren" volgen we het advies van de VNG om de omvang van de tekorten en de behoefte aan structureel extra financiële middelen voor gemeentelijke taken zichtbaar te maken. Hierdoor ligt er voor deze jaren geen sluitende begroting voor. Indien die opgave niet verandert, zullen we met raad en samenleving op termijn een aanvullend traject van bezuinigingen doorvoeren om onze financiën vitaal te houden.

De nu voorliggende bezuinigingen in 2024 en 2025 vereisen moeilijke en soms pijnlijke keuzes, elk met hun eigen consequenties. Deze keuzes en bezuinigingsvoorstellen worden in deze begroting gepresenteerd na zorgvuldige afweging en in overeenstemming met de eerder geformuleerde opgaven voor een vitale gemeenschap, klaar voor maatschappelijke ontwikkelingen. Het is echter onvermijdelijk dat de te nemen maatregelen ook risico's met zich meebrengen en dat we op verschillende terreinen onderweg moeten bijsturen. Om zo helder mogelijk in beeld te brengen wat de bezuinigingskeuzes zijn en welk effect ze hebben, is dit in een afzonderlijke bijlage gedetailleerd in beeld gebracht.

Wij sluiten af met het vertrouwen dat deze begroting onze inzet voor de raadsagenda weerspiegelt én met besef van de betekenis van de veranderende omstandigheden sinds de Raadsagenda. Onze prioriteit blijft het creëren en handhaven van een vitale gemeente, met goede zorg voor jong en oud, nieuwe scholen, geschikte woningen, behoud van bedrijventerreinen en aandacht voor gezondheid en duurzaamheid en oog voor onze lokale samenwerkingspartners. We staan voor financiële en organisatorische uitdagingen, en streven naar efficiëntie in dienstverlening en kostenbeheersing.

Samenwerking met onze inwoners, partners, medewerkers en uw raad is van nog groter belang geworden. Met de raadsagenda blijven we hier op inzetten. Samen gaan we de toekomstige uitdagingen aan en blijven we werken aan een vitale gemeente Wijk bij Duurstede.

Leeswijzer

Met deze leeswijzer lichten wij toe hoe deze ontwerpbegroting is opgebouwd. Per onderwerp wordt aangegeven waar u deze in de begroting kunt vinden. Via verschillende stappen krijgt u steeds meer gedetailleerde informatie.

In de bestuurlijke hoofdlijnen worden de speerpunten van de begroting toegelicht. In de financiële hoofdlijnen die daarna volgen, wordt in hoofdthema's aangegeven welke mutaties in het meerjarenbeeld zijn opgenomen ten opzichte van de voorjaarsnota.

De meest gedetailleerde informatie is opgenomen bij de programmatoelichting en de paragrafen.

In de programmatoelichting wordt in de inleiding aangegeven wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. Omdat we een grote bezuinigingsopgave hebben voor 2024 en 2025, hebben we ervoor gekozen de opzet van de programmatoelichting te veranderen ten opzichte van voorgaande jaren. Allereerst krijgt u een overzicht van de met de Kadernota goedgekeurde voorstellen. Vervolgens hebben we alle mutaties binnen een programma opgenomen in één overzicht. Om de begroting leesbaar te houden, is de toelichting op deze mutaties opgenomen in de bijlage bij deze ontwerpbegroting.

Er worden twee typen bedragen gebruikt: incidentele/éénmalige kosten en structurele kosten. Als de financiering voor de opgaven in de programma's via het Gemeentefonds loopt, dan staat dit in de tekst. De opbrengsten uit het Gemeentefonds zijn in programma 9 (Bedrijfsvoering en Financiën) opgenomen.

De paragrafen zijn een soort dwarsdoorsnede van de programma's. Hierin staat informatie over de financiële positie van de gemeente, over beheersmatige aspecten en over risico's.

Daarna treft u in het financiële deel van de begroting het overzicht van baten en lasten en een prognosebalans aan. Als laatste zijn bijlagen opgenomen die dieper ingaan op een aantal onderwerpen, met name financieel gerelateerd. Hieronder volgt een verdere uitleg per onderdeel.

Financiën

In dit onderdeel wordt het financieel beeld geschetst en zijn de financiële uitgangspunten opgenomen. Hiermee wordt inzicht gegeven hoe de begroting is opgebouwd en wordt een aansluiting gemaakt met de primaire begroting en voorjaarsnota 2023 en Kadernota 2024-2027. De gemaakte keuzes worden hier financieel zichtbaar gemaakt.

Programmabegroting

De gemeenteraad stelt de begroting vast op programmaniveau. Per programma wordt de begroting op zowel beleidsmatig als op financieel gebied vermeld. In de programma's is de doorbelasting van de loonkosten vanuit programma 9 verwerkt. De volgende programma's zijn hierin opgenomen:

Programma 1: Jeugd en Onderwijs

Programma 2: Zorg en Welzijn

Programma 3: Beheer openbare ruimte en Milieu

Programma 4: Economie

Programma 5: Ruimtelijke ordening, Wonen, Gebiedsontwikkeling en Mobiliteit

Programma 6: Sport, Cultuur en Erfgoed

Programma 7: Duurzaamheid

Programma 8: Veiligheid en Handhaving

Programma 9: Bedrijfsvoering en Financiën

Paragrafen

In de paragrafen staat informatie over de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. Er zijn 8 (verplichte) paragrafen:

- Lokale heffingen In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor de inwoners. Ook worden hier de tarieven voor het komende begrotingsjaar genoemd.
- Financiering In deze paragraaf wordt toegelicht op welke wijze met de financieringsbehoefte van de gemeente wordt omgegaan.
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing Het weerstandsvermogen geeft aan hoe solide de financiële positie van de gemeente is. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen de omvang van de risico's. In deze paragraaf zijn ook de financiële kengetallen opgenomen.
- Onderhoud kapitaalgoederen In deze paragraaf wordt per onderdeel toegelicht op welke wijze het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen gewaarborgd is.
- Bedrijfsvoering Deze paragraaf gaat in op allerlei interne ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie, die erop gericht zijn een zo goed mogelijke dienstverlening aan de inwoners en bedrijven te kunnen verstrekken en een zorgvuldige besluitvorming te kunnen garanderen.
- Verbonden partijen De gemeente werkt vaak samen met andere partijen om bepaalde doelen te bereiken. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. In deze paragraaf worden alle verbonden partijen nader toegelicht.
- Grondbeleid De gemeente speelt een actieve rol in het kopen en verkopen van gronden. In deze paragraaf wordt dieper op het grondbeleid van de gemeente ingegaan.
- Openbaarheid - Wet open overheid In deze paragraaf zijn de beleidsvoornemens voor uitvoering van de wet open overheid opgenomen.

Financiële begroting

De financiële begroting geeft inzicht in de financiële meerjarenbegroting organisatiebreed en op programmaniveau, de gehanteerde grondslagen, de incidentele baten en lasten en de mutaties in de reserves. Inzicht hierin is belangrijk voor de structurele financiële houdbaarheid.

Bijlagen

In de bijlagen wordt informatie gegeven over de reserves en voorzieningen, worden de investeringen verder toegelicht en wordt een overzicht op taakveld verstrekt. De toelichting op alle mutaties en de alternatieven zijn opgenomen in een separate bijlage bij deze ontwerpbegroting.

1 Financiën

1.1 Financieel beeld

1.2 Uitgangspunten begroting

1.3 Financiële hoofdlijnen

1.4 Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

1.1 Financieel beeld

Het economische klimaat waarin we deze begroting maken kenmerkt zich nog steeds door hoge inflatie en verhoogde energieprijzen. Het rijk heeft voor de hogere prijsindices geen compensatie via het gemeentefonds verstrekt. Hierdoor is direct grote druk ontstaan op de begroting van 2024 en 2025. We zijn hierdoor genoodzaakt om zeer kritisch naar het voorzieningenniveau te kijken en moeilijke beslissingen te nemen waar het gaat om ondersteuning naar onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Door de verschillen in financiële situaties bij de gemeentes waarmee we samenwerken, is er richting de gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen nog geen eenduidig geluid af te geven dat ook daar bezuinigd moet gaan worden.

De Rijksbegroting lost op dit moment de (financiële) zorgen van de gemeenten nog niet op. In het gemeentefonds is de financiële onzekerheid voor 2026 en 2027 groot. De beschikbare middelen vanuit het rijk lopen hier fors terug. De financiële verwachting voor 2026 werd al aangeduid als "het ravijn" en daar is nu 2027 bijgekomen. Deze voorziene daling zal forse impact hebben op grote financiële opgaven in onze gemeente.

Voor de aanpak op 2026 en 2027 volgen we de richtlijnen die zijn besproken met onze toezichthouder, de provincie Utrecht, en de aanbevelingen vanuit de VNG.

1.2 Uitgangspunten begroting

Hieronder staan de uitgangspunten die zijn gehanteerd voor deze begroting.

- De begroting voldoet aan de kaders zoals die door uw raad zijn gesteld in de Financiële Verordening en de vastgestelde kadernota 2024-2027.
- De begroting voldoet aan de begrotingsrichtlijnen zoals de provinciale toezichthouder die uitgevaardigd heeft voor de meerjarenbegroting 2024-2027.
- Een reëel, materieel en structureel sluitende begroting voor de eerste twee jaren (jaarschijven 2024 en 2025).
- Voor de laatste twee jaren (jaarschijven 2026 en 2027) volgen we het advies vanuit de VNG om de lasten in de meerjarenramingen voor 2026 en 2027 in beeld te brengen in de vorm van een realistische begroting
- We streven naar een weerstandsratio groter dan 1,0.
- De loonindex voor de gemeentelijke loonsommen in 2024 bedraagt 6,5%.
- De prijsindex voor de gemeentelijke budgetten in 2023 zijn aangepast conform de grondslagen in hoofdstuk 4, paragraaf 2.
- De Inflatiecorrectie voor 2024 voor OZB bedraagt 3,5%. Verhoging n.a.v. amendement A2023-022 met 2,7% naar 6,2%
- De Prijsindex voor overige belastingen bedraagt 3,5%.
- Tarieven voor leges en retributies zijn kostendekkend, tenzij andere afspraken zijn gemaakt.
- Alle genoemde tarieven zijn onder voorbehoud van afzonderlijke vaststelling door uw raad.
- Tegenvallers binnen een beleidsprogramma worden zoveel mogelijk binnen dat programma opgelost.
- De meicirculaire 2023 is verwerkt.
- Effecten kapitaallasten zijn meerjarig verwerkt.

- In de meicirculaire 2023 zijn de door het rijk toegezegde middelen voor de jeugdzorg opgenomen voor 2024 en 2025. Voor de jaren 2026 en 2027 is een stelpost voor extra middelen opgenomen conform de richtlijnen van de provinciale toezichthouders.
- Het principeakkoord Hervormingsagenda vermeldt dat "vanaf 2025 in aanvulling op de huidige hervormingsagenda extra beleidsmaatregelen in de jeugdzorg genomen worden". Deze bezuinigingen zijn als stelpost in de begroting opgenomen.
- Het saldo van de Voorjaarsnota 2023 (exclusief de niet vrijgegeven budgetten) is verwerkt in de algemene reserve.

1.3 Financiële hoofdlijnen

In deze paragraaf gaan we in op de financiële mutaties die in deze begroting zijn doorgevoerd. Het overzicht begint met de vastgestelde begroting 2023 en de effecten uit de vastgestelde kadernota 2023 en raadsbesluiten. Vanaf dat punt worden de wijzigingen toegelicht.

bedragen x € 1.000

Resultaat meerjarenbegroting	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Vastgestelde begroting 2023	774	1.639	- 1.865	- 1.875
Kadernota en raadsbesluiten				
Effecten vastgestelde Kadernota*	- 3.054	- 2.995	- 2.029	- 3.365
Effecten raadsbesluiten / verbonden partijen	- 583	- 731	- 698	- 694
Kadernota en raadsbesluiten	- 3.637	- 3.726	- 2.727	- 4.059
Begrotingssaldo na kadernota en raadsbesluiten 2023-2026	- 2.863	- 2.087	- 4.592	- 5.934
Wijzigingen primitieve begroting				
Loon- en prijsindexatie	- 1.820	- 1.820	- 1.828	- 1.829
Meicirculaire 2023	1.719	1.598	758	1.437
Technische mutaties kapitaallasten	- 145	- 78	8	- 12
Actualisatie en doorbelasting	657	408	134	134
Wijzigingen primitieve begroting	411	108	- 928	- 270
Bezuinigingsopgave	- 2.452	- 1.979	- 5.520	- 6.204
Bezuinigingen en aanvragen	2.512	2.206	2.139	2.079
Resultaat meerjarenbegroting	60	227	- 3.381	- 4.125

* Toelichting: in deze post zijn de voorstellen van de Kadernota verwerkt. Hierin zijn ook al een deel van de loon- en prijsstijgingen verwerkt.

Actualisatie en doorbelasting

De post actualisatie en doorbelasting bestaat uit:

- de hogere legesinkomsten voor reisdocumenten. Dit is het gevolg van de aanpassing van de geldigheidsduur van deze documenten en daardoor een golfbeweging in de afgifte van deze documenten.
- de lagere dotatie voorziening pensioenen wethouders. Door stijging van de rentevoet is er een lagere voorziening wachtgelden en pensioenen wethouders nodig.
- een verlaging van de kosten energie, met name als gevolg van de gedaalde gasprijzen.

- de toerekening van (salaris)kosten aan de gesloten systemen (afval en riool)
- de dekking van (salaris)kosten uit de ontvangen bijdragen vanuit de Wet open overheid en CDOKE gelden.

Begrotingsevenwicht

De begroting laat voor de jaren 2024-2025 een sluitend beeld zien.

De provincie Utrecht toetst in haar rol als toezichhouder onder meer of de begroting 'structureel en materieel in evenwicht' is. Hierbij is het uitgangspunt van de provincie dat het negatieve begrotingsverschil voor 2026 en 2027 niet gezien wordt als op te lossen door de gemeente. Een begroting is structureel in evenwicht als de structurele lasten gedekt worden met structurele baten. Onderstaande tabel laat zien dat de begroting voor de eerste twee jaarschijven structureel in evenwicht is.

bedragen x € 1.000

Structureel resultaat	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Resultaat				
Saldo van baten en lasten	456	27	- 3.580	- 5.012
Mutatie reserves	- 396	201	200	887
Resultaat	60	227	- 3.381	- 4.125
Af: incidentele baten en lasten				
Incidentele baten en lasten	- 925	- 177	-	-
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves	106	110	281	281
Af: incidentele baten en lasten	- 819	- 67	281	281
Totaal structureel resultaat	879	295	- 3.662	- 4.406

Op 20 juni 2023 is de [Voorjaarsnota 2023](#) vastgesteld door de gemeenteraad, waarbij de keuze is gemaakt om niet alle budgetten vrij te geven. De hierin opgenomen effecten staan bij de afzonderlijke programma's toegelicht. Daarnaast is sprake van nieuw en geactualiseerd beleid, wat nog niet in de Voorjaarsnota en Kaderbrief was verwerkt.

Financiële onzekerheden

De ontvangsten vanuit het gemeentefonds zijn onvoldoende voor compensatie van de gestegen lonen en prijzen. Hierdoor is direct grote druk ontstaan op de begroting van 2024 en 2025. De Rijksbegroting lost op dit moment de (financiële) zorgen van de gemeenten nog niet op en de grote financiële onzekerheid voor 2026 en 2027 is nog steeds aanwezig. De financiële verwachtingen voor 2026 werd al aangeduid als "het ravijn" en daar is nu 2027 bijgekomen. Deze voorziene meerjarige daling zal forse impact hebben op grote financiële opgaven in onze gemeente.

Het weerstandsvermogen

De afgelopen periode zijn we gestart met professionalisering van ons risicomanagement. Hiermee willen onze risico's beter definiëren, in beeld brengen en scherper afstemmen van onze benodigd weerstandsvermogen in relatie met de risico's. Tijdens de themasessie op 29 augustus 2023 is dit nader toegelicht aan de gemeenteraad. Voor deze begroting zijn de risico's nog in kaart gebracht volgens de 'oude' werkwijze.

Zoals in de jaarrekening 2022 is te lezen, is de weerstandsratio eind 2022 1,79. Deze ratio geldt als ruim voldoende. Door de (verwachte) resultaten in 2023 en volgende jaren zal het eigen vermogen dalen. Zoals opgenomen in de grondslagen van de begroting (hoofdstuk 1.2) streven we naar een weerstandsratio groter dan 1,0, dit kwalificeert als 'Voldoende'.

Kostendekkende tarieven en leges

Voor geleverde diensten hanteert de gemeente zoveel mogelijk kostendekkende tarieven en leges. Op deze manier liggen de kosten bij degene die van de dienst gebruik maakt.

Beïnvloedbaarheid van de lasten

Gemeenten voeren veel wettelijke taken uit. Daardoor zijn de gemeentelijke lasten lang niet allemaal beïnvloedbaar, waardoor keuzes in beleid beperkt zijn.

Grosso modo vallen de lasten uiteen in vier categorieën van beïnvloedbaarheid:

Niet beïnvloedbaar, onder deze categorie vallen:

- Wettelijke taken, waarbij de minimumvariant het beleid is dat uitgevoerd wordt. Er is daarmee geen sturing mogelijk op deze kosten.
- Een taak waar één op één een subsidie tegenover staat. Door in deze categorie lasten te verlagen, worden ook de baten verlaagd. Snijden in deze activiteiten levert dus geen extra middelen op. Een voorbeeld is de specifieke uitkering voor het onderwijsachterstandenbeleid.
- Kapitaallasten. De investering is reeds gedaan, in de exploitatie zijn de rente- en afschrijvingskosten zichtbaar. Deze lasten zijn niet meer beïnvloedbaar.
- Kosten voor heffingen waar wettelijk gezien maximaal kostendekkende tarieven voor geheven mogen worden. Door het verlagen van de lasten, zouden de baten daarmee ook verlaagd worden. Dit levert daarmee geen middelen op.
- Mutaties in voorzieningen. De toevoeging aan een voorziening is in veel gevallen wettelijk voorgeschreven (zoals een te verwachten verplichting of een van derden verkregen middel dat specifiek besteed dient te worden). Deze lasten zijn daarmee niet beïnvloedbaar.
- Resultaten in het kader van gebiedsontwikkeling. Gebiedsontwikkeling wordt gezien als een gesloten systeem, alleen het saldo van de lasten en baten wordt op de balans gemuteerd. Winsten worden genomen volgens de bereikte voortgang van de verkopen en verliezen volgens het voorzichtigheidsprincipe.

Beperkt beïnvloedbaar

Hieronder vallen wettelijke taken, waarbij enige ruimte is voor sturing of keuzes. Voorbeelden zijn de jeugdhulp, uitvoering wegenbeheer, onderhoudskosten openbare ruimte, huisvesting. Er zijn keuzes te maken in het kwaliteitsniveau, in beleid of in aantallen waarmee (beperkte) sturing mogelijk is op de hoogte van de uitgaven.

Op middellange termijn beïnvloedbaar

Dit gaat om kosten die beïnvloedbaar zijn binnen twee tot vier jaar. Voorbeelden zijn subsidietoekenningen. Ook de directe personeelskosten vallen hieronder. Er kunnen keuzes worden gemaakt om deze kosten te beïnvloeden, bijvoorbeeld door bepaalde subsidies niet meer toe te kennen of met minder fte te werken. Maar het kost tijd om dit te realiseren.

Beïnvloedbaar

Dit gaat om kosten die beïnvloedbaar zijn binnen een jaar. Het betreft lasten die niet wettelijk verplicht zijn, vaak onder eigen gemeentelijk beleid vallen en die daarmee een eigen keuze zijn. Voorbeelden zijn de opleidingsbudgetten, klimaatuitgaven, uitgaven voor lokale economie, sport, cultuur en gemeentelijke projecten. Ook de reservemutaties vallen hieronder, behalve reservemutaties voor dekking kapitaallasten (niet beïnvloedbaar) en reserves met afspraken derden (beperkt beïnvloedbaar).

1.4 Door de raad te autoriseren begrotingsbedragen

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1 Jeugd en Onderwijs	- 10.591	- 9.973	- 10.664	- 10.801
2 Zorg en Welzijn	- 18.225	- 18.190	- 18.077	- 18.138
3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	- 10.864	- 11.187	- 11.071	- 10.924
4 Economie	- 959	- 895	- 850	- 816
5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	- 4.462	- 3.060	- 3.074	- 2.969
6 Sport, Cultuur & Erfgoed	- 2.233	- 2.329	- 2.227	- 2.248
7 Duurzaamheid	- 371	- 606	- 596	- 596
8 Veiligheid en Handhaving	- 2.651	- 2.590	- 2.566	- 3.122
9 Bedrijfsvoering en Financiën	- 14.523	- 13.473	- 12.778	- 12.872
Totaal Lasten	- 64.879	- 62.302	- 61.902	- 62.486
Baten				
1 Jeugd en Onderwijs	574	574	574	574
2 Zorg en Welzijn	4.644	4.724	4.838	4.862
3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	6.523	6.523	6.523	6.523
4 Economie	89	89	89	89
5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	2.488	947	960	763
6 Sport, Cultuur & Erfgoed	205	204	184	83
7 Duurzaamheid	-	-	-	-
8 Veiligheid en Handhaving	1	1	1	1
9 Bedrijfsvoering en Financiën	50.810	49.267	45.152	44.578
Totaal Baten	65.335	62.329	58.322	57.474
Saldo van baten en lasten	456	27	- 3.580	- 5.012
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 1.265	- 886	- 1.230	- 1.142
Onttrekkingen	869	1.087	1.429	2.029
Mutatie reserves	- 396	201	200	887
Resultaat	60	227	- 3.381	- 4.125

2 Deel I Programma's

2.1 Programma 1 – Jeugd en Onderwijs

2.2 Programma 2 – Zorg en Welzijn

2.3 Programma 3 – Beheer Openbare Ruimte en Milieu

2.4 Programma 4 – Economie

2.5 Programma 5 – Ruimtelijke ordening, Wonen, Gebiedsontwikkeling en Mobiliteit

2.6 Programma 6 – Sport, Cultuur en Erfgoed

2.7 Programma 7 – Duurzaamheid

2.8 Programma 8 – Veiligheid en Handhaving

2.9 Programma 9 – Bedrijfsvoering en Financiën

2.1 Programma 1 – Jeugd en Onderwijs

Inleiding

Het gebied van jeugd en onderwijs blijft volop in ontwikkeling.

De Hervormingsagenda Jeugd (HAJ) is op 19 juni 2023 vastgesteld door alle betrokken partijen en aangeboden aan de Eerste en Tweede Kamer. De HAJ biedt kansen voor verbetering van het jeugdhulpstelsel, met tegelijk focus op de financiële houdbaarheid.

In Bijlage 2, 'Maatregelentabel' van de HAJ worden de te verwachten landelijke besparingen per maatregel op een rij gezet, die al zijn ingeboekt door het rijk. De grootste besparingen worden verwacht van vijf maatregelen (van de in totaal 15 maatregelen uit de tabel):

- Standaardisatie van de uitvoering (contracten, tarieven etc.);
- De afbakening van de reikwijdte van de jeugdwet;
- Versterken normale leven/veerkracht jongeren en hun omgeving;
- Invoeren doorbraakmethode;
- Brede invoering poh-ggz.

Jeugdzorg

De zorg voor jeugd richten we op het versterken van 'het gewone leven' van kinderen en jongeren.

De oplossing van een probleem ligt in de meeste gevallen dicht bij huis en binnen de normale structuren voor een jeugdige. Dit volgt ook uit de Maatschappelijke Agenda (MAG) waarin we deze beweging scherper benoemen als de basis voor de gewenste versterking van het gewone leven.

In 2023 hebben we een uitvoeringsagenda Jeugd/Wmo gepresenteerd voor de langere en korte termijn. Met als doel om zowel tot meer passende ondersteuning te komen alsook tot een besparing op de uitgaven.

Voor Jeugd kijken we voor de **langere termijn** naar het verhaal en de beweging van de MAG. Met vooral focus op de versterking van het normale leven, inwoners/ouders steunen om hun verantwoordelijkheid te nemen. Als er toch hulp nodig is, eerst bekijken of er laagdrempelige (welzijns)oplossingen zijn, liever collectief dan individueel. Hier hoort ook een goede samenwerking bij met de scholen, ouders, verloskundigen en de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Voor Wmo met de 1e lijn (huisartsen, fysio- en ergotherapeuten), ouderenzorg, woningcorporaties etc.

Voor de **korte** termijn werken we met Stichting Binding aan een casusgerichte aanpak op ambulante jeugdhulp om:

- de intensiteit/zwaarte van de hulp terug te brengen
- het verlengen van indicaties te voorkomen
- hulptrajecten waar mogelijk af te sluiten
- individuele gespecialiseerde hulp te verleggen naar andere oplossingen
- caseload en stressniveau bij de medewerkers omlaag te brengen

Ook afspraken met het onderwijs en diverse bijeenkomsten voor ouders horen hierbij.

Voor bovenstaande uitvoeringsagenda maken we gebruik van data-analyses met behulp van een dataplatform en ondersteuning van Aspectu.

In lijn met de MAG blijven we initiatieven gericht op preventie voortzetten en uitbreiden. Dit wordt ondersteund door het Gezond en Actief Leven akkoord (GALA) dat meer lokale inzet op gezondheid, bewegen en welzijn vraagt van gemeenten en hiervoor ook specifieke uitkeringen beschikbaar stelt (SPUKs). Ons plan van aanpak GALA 2024-2026 integreert de uitgangspunten uit de MAG en het Vitaliteitsakkoord en biedt een mooi integraal uitvoeringsprogramma. Programma's als bijvoorbeeld Kansrijke Start en Join Us maken hier deel van uit.

Met het Startpunt Scheiden bij Stichting Binding proberen we ouders die een scheiding overwegen in een vroeg stadium te begeleiden. We weten immers dat veel van de geboden jeugdhulp samenhangt met complexe scheidingen van ouders.

Als een jeugdige toch gespecialiseerde jeugdhulp nodig heeft, dan zorgen we via Stichting Binding voor passende hulp op basis van de ondersteuningsbehoefte van een jeugdige. Het liefst zo dichtbij mogelijk met zo min mogelijk onderbrekingen. Passende hulp is ook dat deze niet langer duurt dan nodig is en dat tijdig of opnieuw gebruik gemaakt wordt van de voorliggende voorzieningen. Daarmee blijft gespecialiseerde hulp beschikbaar voor de jeugdigen die het nodig hebben.

Met de gemeenten in de regio Zuid-Oost Utrecht (ZOU) hebben we de gespecialiseerde jeugdhulp ingekocht. De uitdaging is om ervoor te zorgen dat jeugdigen integrale ondersteuning krijgen, op hun situatie afgestemd en wanneer het niet thuis kan zoveel mogelijk in gezinssituaties.

In het kader van de regionale Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) lopen er diverse projecten die ondersteunend zijn aan onze lijn. Te noemen valt hier de versterking van de lokale teams, de samenwerking met het onderwijs en de overdracht van taken van de jeugdbescherming naar lokaal, om meer preventief te werken bij zorgen over veiligheid in het gezin.

Met het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) richten we ons samen met het onderwijs op 'het herpakken van de veerkracht' bij kinderen en jongeren. Het NPO-programma loopt door tot en met schooljaar 2025. De samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs is een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. Het voornemen is te gaan werken met een zogenaamd schoolteam om zo de ondersteuningsvragen vanuit de scholen in goede banen te leiden. En ook de verantwoordelijkheid neer te leggen waar deze hoort.

Huisvesting onderwijs

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is vastgesteld in januari 2022. Het plan voorziet in nieuw- of vernieuwbouw van de scholen de Wegwijzer, de Windroos en de Werkschuit in de periode tot 2026. De realisatie van dit IHP kan naar alle waarschijnlijkheid in 2024 starten.

In een tweede fase, rond 2033, komen dan de volgende scholen aan de beurt. Dit zijn de Horn en de Regenboog. Op basis van de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen zullen de plannen voor deze scholen verdere uitwerking krijgen. De schoolgebouwen in de kernen Langbroek en Cothen zijn maximaal 8 jaar oud, met uitzondering van de Carolusschool, die ca 10 jaar geleden grootschalig gerenoveerd is.

Leerplicht

Voor de leerplicht ligt de focus primair op het voorkomen van thuiszitters door intensieve samenwerking met de ketenpartners: onder andere de scholen, samenwerkingsverbanden en het team Jeugd van Stichting Binding. Het thuiszittersproject wordt niet uitgebreid en de kosten zullen dan ook niet stijgen in 2024. De aanpak van thuiszitters blijft maatwerk. Voor iedere niet schoolgaande jongere is een andere aanpak nodig in samenwerking met alle partners. Daarnaast wordt prioriteit gegeven aan het tijdig en adequaat oppakken van verzuimmeldingen.

Kind- en Jeugdvoorzieningen

De gemeente beschikt over een hecht netwerk van voorzieningen voor de Wijkse kinderen en jeugd. De scholen en de kinderopvang worden geflankeerd door onder andere jeugdwerkers, buurtsport-coaches, sportverenigingen en culturele clubs.

Kinderen tussen 2 en 4 jaar die kampen met een onderwijsachterstand kunnen op advies van het consultatiebureau gebruik maken van een programma voorschoolse educatie (vve) bij een drietal kinderopvangorganisaties. De gemeente ontvangt voor het voorkomen en het tegengaan van de onderwijsachterstanden een doeluitkering van het rijk waaruit de kosten voor het aanbod van voorschoolse educatie betaald worden. Verder wordt door middel van een gemeentelijke peuterbijdrage geprobeerd de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 te bevorderen. Ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag kunnen hier gebruik van maken.

Gemeenten in Nederland hebben de opdracht toezicht te houden op de kwaliteit van de kinderopvang en gastouderopvang en schakelen hiervoor de GGD in. In de Wet kinderopvang (Wko) staat dat een houder van een kindcentrum verantwoorde kinderopvang aan moet bieden: opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving. Dus de toezichthouder kijkt, toetst en beoordeelt hierop en deelt deze bevindingen met de gemeente. Sinds 2023 stelt het rijk extra middelen beschikbaar voor het toezicht op gastouders. Dit wordt ook uitgevoerd door de GGD.

Goedgekeurde voorstellen kadernota 2024-2027

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
1.1 Jeugdzorg	aanpassing budget jeugdhulp begeleiding nav jaarrekening 2022 en prognoses 2023	- 363.389	- 363.389	- 363.389	- 363.389
Totaal 1.1 Jeugdzorg		- 363.389	- 363.389	- 363.389	- 363.389
Eindtotaal		- 363.389	- 363.389	- 363.389	- 363.389

Overzicht mutaties begroting 2024-2027

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
1.1 Jeugdzorg	Jeugdwerk- subsidie Stichting BED	8.202	8.202	8.202	8.202
	Jeugdhulp behandeling / begeleiding	700.000	800.000	800.000	700.000
	Pilot Extra jeughulpverlening	35.000	-35.000	-	-
	Bijdrage Stichting MEE	96.994	96.994	96.994	96.994
Totaal 1.1 Jeugdzorg		840.196	870.196	905.196	805.196
1.2 Huisvesting onderwijs	Brede school De Heul huuropbrengsten	-63.482	-63.482	-63.482	-63.482
Totaal 1.2 Huisvesting onderwijs		- 63.482	- 63.482	- 63.482	- 63.482
1.3 Leerplicht	Leerplicht - Thuisblijversproject	-12.000	-	-	-
	Lokaal onderwijsbeleid - Gymvervoer	-15.000	-15.000	15.000	15.000
	Aangepast Vervoer (leerlingenvervoer)	25.000	200.000	200.000	200.000
	Servicepunt Brede Scholen	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal 1.3 Leerplicht		3.000	190.000	220.000	220.000
1.4 Kind en jeugdvoorzieningen	Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	15.000	30.000	68.639	68.639
Totaal 1.4 Kind en jeugdvoorzieningen		15.000	30.000	68.639	68.639
1.5 Algemeen Jeugd	Vernieuwing	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal 1.5 Algemeen Jeugd		20.000	20.000	20.000	20.000
Eindtotaal		814.714	1.046.714	1.150.353	1.050.353

Bestuurlijke risico's

Risico's	Voortgang ontwikkeling	Kans	Impact	
De verruiming van het gemeentelijk budget voor jeugdhulp heeft het rijk alleen voor 2023 en 2024 als incidentele bijdrage toegekend. Voor de jaren daarna is er voor gemeenten grote financiële onzekerheid. De hervormingsagenda jeugd kent nu nog een oplopende doelstelling naar ruim 1,5 miljard minder uitgaven voor jeugdhulp.	Op advies van het Ministerie de baten in de exploitatie opgenomen met een 100% risico-voorziening. Lobbyen via de VNG tegen de bezuiniging en voor structureel voldoende geld. Met Stichting Binding sturen op stoppen van de groei van inzet en kosten jeugdhulp mede vanuit de bezuinigingen	8	8	
Jeugdbescherming en zware verblijfshulp vragen steeds hogere bijdragen. Terwijl we zelf weinig grip hebben op deze hulp en geen inzicht in de omvang van de geleverde hulp.	De bijdragen en het gebrek aan informatie aan de orde stellen in (bovenregionale) overleggen.	Beperkt. Gesprek wordt deels op rijksniveau gevoerd. Politieke discussie.	9	8

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2021		2022		2023	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
1.01 Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2,2		nmb		nmb	
1.02 Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	27,0		50,0		nmb	
1.03 Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%, 12-23 jr	nmb		nmb		nmb	
1.04 Jongeren met jeugdhulp	%, tot 18 jaar	12,5		13,2		nmb	
1.05 Jongeren met jeugdbescherming	%, tot 18 jr	1,3		1,3		nmb	
1.06 Jongeren met delict voor rechter	%, 12-21 jr	1,0		nmb		nmb	
1.07 Jongeren met jeugdreclassering	%, 12-22 jr	nmb		nmb		nmb	
1.08 Kinderen in uitkeringsgezin	%	4,0		nmb		nmb	
1.09 Werkloze jongeren	%	2,0		nmb		nmb	

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

1 Jeugd en Onderwijs	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1.1 Jeugdzorg	- 7.590	- 7.165	- 7.130	- 7.230
1.2 Huisvesting onderwijs	- 1.902	- 1.911	- 2.706	- 2.743
1.3 Leerplicht	- 951	- 764	- 734	- 734
1.4 Kind en jeugdvoorzieningen	- 97	- 82	- 43	- 43
1.5 Algemeen Jeugd	- 50	- 50	- 50	- 50
Totaal Lasten	- 10.591	- 9.973	- 10.664	- 10.801
Baten				
1.2 Huisvesting onderwijs	439	439	439	439
1.3 Leerplicht	135	135	135	135
Totaal Baten	574	574	574	574
Saldo van baten en lasten	- 10.017	- 9.399	- 10.090	- 10.228
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 98	- 98	- 98	- 98
Onttrekkingen	4	38	4	73
Mutatie reserves	- 95	- 60	- 95	- 25
Resultaat	- 10.111	- 9.459	- 10.184	- 10.253

2.2 Programma 2 – Zorg en Welzijn

Inleiding sociaal domein algemeen

Ontwikkelingen

Het sociaal domein blijft in beweging waarbij de belangrijkste trend is de toenemende druk op de zorg en jeugdhulp.

Vergrijzing is een aanjager in de toenemende zorgvraag. Maar ook de vanzelfsprekendheid waarmee een beroep gedaan wordt op gemeentelijke ondersteuning vergroot de druk op inzet en middelen in het Sociaal Domein. Rijksbeleid richt zich meer en meer op normaliseren en een meer zorgzame samenleving. Deze inzet is herkenbaar in het Integraal Zorgakkoord (IZA) en de Hervormingsagenda Jeugd (HAJ). De uitvoering van beide vindt plaats op (boven)regionaal niveau. Lokaal is er het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Maatschappelijke agenda 2023-2026

Eenzijds blijft het belangrijk dat we voldoende vroegtijdig signaleren op dreigende kwetsbaarheid van inwoners. Anderzijds richt onze focus zich op weerbaarheid en we doen dit vanuit de Maatschappelijke agenda (MAG). En we beschrijven het als een 'beweging naar voren' die we met elkaar willen maken. Naar de versterking van het gewone leven en het bevorderen van positieve gezondheid. Deze beweging gaan we scherper benoemen en willen we overal terugzien. Alle opgaven onder de MAG moeten hieraan zichtbaar en merkbaar bijdragen. Rechtstreeks of door de randvoorwaarden te creëren, waarmee -onze inwoners- kunnen werken aan hun gezondheid en welbevinden in de breedste zin van het woord.

Het is goed om met elkaar te bespreken wat dit betekent. Hoe genereren we méér aandacht voor versterkende en ondersteunende welzijnsoplossingen (mantelzorgondersteuning, hulp bij dreigende dakloosheid, ondersteuning bij scheidingen en bij financiële problemen)? Kan dat bijvoorbeeld door het jongerenwerk te versterken bij Stichting Binding waardoor – op termijn - minder jeugdhulp nodig is? Versterking van inwoners werkt verder goed via informele netwerken, buurtgericht zoals Verbonden Buurt, of via sport, cultuur of andere sociale activiteiten. Dit leidt tot het beantwoorden van vraagstukken vanuit Werk en Inkomen (armoede, schuldhulpverlening) en oplossingsrichtingen ('veiligheid' inkomen als belangrijke basis).

In veel gevallen helpen ondersteuning uit het eigen netwerk en een goede tijdsbesteding beter en duurzamer dan professionele hulptrajecten. Denk hierbij ook aan zingeving. Een hulptraject is er om mensen op weg te helpen als het echt niet anders meer kan. En na afronding van een hulptraject is het mooi als inwoners weer voldoende ondersteuning krijgen vanuit het informele netwerk en daarmee hun draagkracht en draaglast weer in balans kunnen houden.

Op basis van deze uitgangspunten willen we keuzes maken om tot haalbare prioriteiten te komen op de drie thema's van de MAG: opgroeien, wonen en meedoen. En dat binnen onze beschikbare middelen. De uitvoeringsagenda Jeugd/Wmo voor de langere en korte termijn sluit hierbij aan.

Sturing met behulp van data

We willen een slag maken om tot meer sturing te komen op de inzet van passende ondersteuning met behulp van data. Leidend tot minder instroom en meer uitstroom uit de Wmo en vooral ook de gespecialiseerde jeugdhulp.

Integrale samenwerking

We kunnen terugvallen op onze ervaringen met integraal werken en samenwerken binnen en buiten het huis van de gemeente. Goede netwerken, betrokken en deskundige partners en korte lijnen helpen daarbij.

De uitvoering van het Integraal huisvestingsplan Onderwijs (IHP), de integrale aanpak op veiligheid in relatie tot het sociaal domein, uitvoering van het lokale Vitaliteits-akkoord (gezondheid en leefstijl), initiatieven gericht op zorgvernieuwing en preventie zoals Verbonden Buurt en het Startpunt scheiden en samenwerking op wonen met zorg zijn daarvan voorbeelden. Deze werkwijze zetten we in 2024 en verder voort.

Ook met de RDWI willen we komen tot een goed afgestemde inzet die aansluit op de andere onderdelen van het sociaal domein. En we kijken hoe we de samenwerking tussen diverse partijen (BIGA, zorgorganisaties met dagbesteding en Stichting Binding) ook vanuit dit beleidsterrein kunnen versterken.

In dit programma komen alle beleidsterreinen van het sociaal domein aan de orde behoudens Jeugd en onderwijs (programma 1) en Cultuur en Sport (programma 6). Ook staan hierin de sociaal-domein brede onderwerpen als Stichting Binding en het toezicht op de rechtmatige uitvoering van Wmo en Jeugdwet.

Wmo

Huidig beleid

De Wmo legt de wettelijke verplichting op aan gemeenten om inwoners te ondersteunen in hun zelfredzaamheid en participatie. Als gevolg van rijksbeleid wonen kwetsbare inwoners langer thuis. Dat leidt mede tot meer vragen om zorg en ondersteuning in samenwerking met lokale partners op het terrein van wonen, welzijn en (medische) zorg.

Ons beleid richt zich op informatie, voorlichting en preventie en op het verstrekken van specifieke voorzieningen: woonvoorzieningen, hulpmiddelen, vervoer, begeleiding en dagbesteding.

De uitvoering van dit beleid ligt bij Stichting Binding, waar medewerkers gemandateerd zijn om indicaties te stellen. Voor de daadwerkelijke begeleiding en ondersteuning zijn (in regionaal verband) contracten afgesloten met zorgaanbieders.

Preventie

We gaan het plan van aanpak GALA uitvoeren, thema Gezondheid en Sociale basis.

Via informatie en voorlichting gaan we inwoners nog meer stimuleren om na te denken over hun gezondheid, hun woonsituatie en het belang van hun sociale netwerk. Vanuit de Woonvisie 2022 streven we naar meer geschikte woningen voor inwoners met zorgvraag en woonzorgvoorzieningen voor inwoners met een functiebeperking en mensen die uitstromen uit instellingen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Vanuit gezondheidsbeleid worden diverse preventieve maatregelen voortgezet of ontwikkeld, bij voorbeeld t.a.v. bewegen en valpreventie. Op de voortschrijdende vergrijzing bereiden we een integraal programma voor om de uitdagingen op wonen, zorg en welzijn integraal aan te pakken en nieuwe vormen van ondersteuning te ontwikkelen die aanspreken op Wmo-zorg helpen uitstellen en voorkomen.

Gezondheid

Vanuit het plan van aanpak GALA staat het bevorderen van een gezonde leefstijl centraal. Onderwerpen die hierbij aandacht krijgen zijn sporten en bewegen, gezond gewicht, mentale gezondheid en middelengebruik. De buursportcoaches voeren hierin een belangrijke taak uit. Sinds 2022 is gemeente Wijk bij Duurstede JOGG (gezonde jeugd, gezonde toekomst) gemeente. Met de JOGG aanpak wordt de leefomgeving van kinderen en jongeren gezonder gemaakt, zodat de jeugd als een gezonde generatie opgroeit. De ambities van JOGG zijn ook opgenomen in het plan van aanpak GALA.

Inclusie (integratie, toegankelijkheid en diversiteit)

Inclusie is een breed begrip. In een inclusieve samenleving kan iedereen meedoen en wordt niemand gediscrimineerd of uitgesloten. Op grond van het VN-Verdrag Handicap is de gemeente verplicht een Lokale Inclusie Agenda op te stellen, waarin uitgewerkt wordt hoe de algemene toegankelijkheid wordt bevorderd. Maar Inclusief beleid is niet alleen gericht op mensen met een handicap. Het is gericht op het 'laten meedoen' van alle inwoners, ongeacht leeftijd, etnische herkomst, seksuele oriëntatie of genderidentiteit.

De Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (WGA) regelt de toegang van inwoners van een gemeente tot een antidiscriminatievoorziening. Wijk bij Duurstede heeft zich hiervoor aangesloten bij Artikel 1 Midden Nederland.

Beschermd wonen

Beschermd wonen is een Wmo-voorziening voor een groep inwoners met GGZ-problematiek. Vanaf 2023 worden de taken en bijbehorende budgetten geleidelijk overgeheveld van centrumgemeente Utrecht naar de individuele gemeenten. Begin 2023 hebben de lokale gemeenteraden het 'Regioplan U16 Beschermd Wonen, kaders voor samenwerking in 2023-2028' vastgesteld. Hierin zijn samenwerkingsafspraken en een begroting 2023 en 2024 op hoofdlijnen opgenomen.

Een belangrijk uitgangspunt is dat cliënten indien mogelijk uitstromen uit een instelling voor beschermd wonen en zelfstandig gaan wonen met begeleiding. Daarvoor is veel nodig: geschikte woningen, goede begeleiding maar ook een sociale basisstructuur in de wijk.

De toegang naar Beschermd Wonen (BW) is een taak die met ingang van 2023 van centrumgemeente Utrecht is verlegd naar de lokale wijkteams in de afzonderlijke U-16 gemeenten.

Wat is Beschermd Wonen?

Er zijn drie vormen van Beschermd Wonen: beschermd thuis (BT), beschermd verblijf (BV) en beschermd wonen specialistisch (BW specialistisch).

1. Beschermd thuis is een voorziening die bedoeld is voor inwoners van een gemeente binnen de U16-regio, die zelfstandig kunnen wonen maar (zeer) intensieve gespecialiseerde begeleiding met 24-uurs bereikbaarheid nodig hebben.
2. Beschermd verblijf is een voorziening die bedoeld is voor inwoners uit de U16, die (nog) niet zelfstandig kunnen wonen en tijdelijk intensieve gespecialiseerde begeleiding binnen een 24-uursvoorziening nodig hebben.

3. Beschermd wonen specialistisch is een bovenregionale voorziening (U16-niveau), die bedoeld is voor inwoners uit de U16 die niet zelfstandig kunnen wonen en naast gespecialiseerde begeleiding in een 24-uursvoorziening een specifieke ondersteuningsvraag, benadering en/of setting nodig hebben, die niet lokaal of regionaal kan worden geboden

Wanneer we spreken over Beschermd Wonen dan worden hier alle bovenstaande vormen mee bedoeld.

Participatie (inclusief aanpak van schulden en armoede)

Huidig beleid

Een groot deel van het werkveld Participatie is belegd bij de Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI). De RDWI voert deze dienstverlening uit voor de vijf gemeenten van de ZOU-regio: Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist. De RDWI ondersteunt onze inwoners die vanwege uiteenlopende redenen afhankelijk zijn van een uitkering Participatiewet, die hulp nodig hebben bij schulden of die een inburgeringstraject doorlopen. Voor de door de RSD geformuleerde doelen voor 2024 verwijzen wij u naar de begroting 2024 en meerjarenraming 2024-2026 (1.1. Doelen blz. 4.) en de Strategische kaders 2024-2027¹.

Lokaal zijn er meerdere laag-inkomenregelingen, die uitgevoerd worden door Stichting Binding. Deze regelingen zorgen ervoor dat inwoners, vooral kinderen, kunnen meedoen in de maatschappij. Voorbeelden zijn zwemles voor diploma A, laptop voor schoolwerk, sporten en dagjes uit of een activiteit. We blijven aandacht besteden aan brede bekendheid van de regelingen en een eenvoudige aanvraagprocedure. Regionaal zijn er nog regelingen die bijdragen aan het inkomen of extra vergoedingen via de zorgverzekeringen. Hierbij valt te denken aan de bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag en de collectieve ziektekostenverzekering. De bovenstaande regelingen zijn er voor alle inwoners met een laag inkomen.

We organiseren lokaal ook veel om risicovolle of problematische schulden te voorkomen. Geldstress zorgt immers voor veel maatschappelijke problemen en kosten. De meest laagdrempelige vorm van hulp is Grip op de Knip bij Stichting Binding,. Op afspraak of tijdens inloopmomenten worden inwoners geholpen met antwoord op hun vragen, het invullen van formulieren en advies. Er worden geen persoonsgegevens genoteerd. Bij lichte geldproblemen is er ondersteuning van Humanitas of Schuldhulpmaatje. Via wetgeving of afspraken komen (dreigende) betalingsproblemen van inwoners ook bij de gemeente, Stichting Binding en de RDWI onder de aandacht. Hiervoor hebben we vroegsignalering opgezet met behulp van huisbezoeken.

Professionele ondersteuning bij schulden wordt verzorgd door de RSD-schulddienstverlening (SDV). Met verschillende media-uitingen besteden we veel aandacht aan de hulp die beschikbaar is wanneer mensen geldzorgen hebben. Daarmee proberen we deze mensen over de drempel te krijgen om deze hulp in te schakelen. Ook is de gemeente aangesloten bij Geldfit/ Nederlandse Schuldhulproute (NSR).

¹ Zie [link](#)

Belangrijke ontwikkelingen

Het rijk heeft de “Participatiewet in balans”² aangekondigd. Doelen hiervan zijn een toereikend bestaansminimum, passende ondersteuning, duidelijke rechten en plichten en proportionele sancties. Deze wijzigingen vergen een meerjarige aanpak door de RDWI; de implementatie begint op zijn vroegst in 2024. Hieraan voorafgaand is de kostendelersnorm per 1 januari 2023 aangepast, wat de mogelijkheden verruimt om een woning te delen zonder gekort te worden op een uitkering. Verder wordt de regionale arbeidsmarktstructuur uitgebreid met als doel een eenduidige en effectieve werkgeversdienstverlening via één regionale ingang (Regionaal Werkcentrum).

De energieprijzen zijn nog steeds hoger dan voor 2022 en de koopkracht staat door de inflatie onder druk. Dit raakt de groep inwoners met een laag- tot middeninkomen. Wel is er in de politiek brede aandacht voor bestaanszekerheid. Zo maakt het kabinet structureel € 2 miljard extra per jaar vrij waarmee de huurtoeslag wordt verhoogd. Ook het kindgebonden budget stijgt, wat ervoor zorgt dat grote gezinnen en gezinnen met oudere kinderen beter kunnen rondkomen. Verder stijgen de uitkeringen in gelijke mate mee met het minimumloon, doordat de dubbele heffingskorting in de bijstand in 2024 niet wordt afgebouwd. Scholen met veel kwetsbare kinderen kunnen volgend jaar doorgaan met het aanbieden van gratis schoolmaaltijden, zodat kinderen niet met een lege maag in de klas zitten.³

Het Tijdelijk Noodfonds Energie wordt deze winter weer opengesteld, waarmee een deel van de energierekening van mensen met hoge kosten en een laag inkomen wordt vergoed. Dit is belangrijk, want een deel van de eerder genomen maatregelen om problemen rondom de gestegen energieprijzen te beperken, wordt in 2024 afgeschaald. Zo keert de energietoeslag voor inkomens tot 120% van het sociaal minimum niet terug. Het prijsplafond wordt per 1 januari 2024 afgeschaft en de energiebelasting en netbeheerkosten stijgen.

In de Gemeenschappelijke regeling RDWI is opgenomen dat de vijf gemeenteraden eens per vier jaar strategische kaders opstellen voor de RDWI. Hierin staan de beleidskaders en prioriteiten voor de uitvoering van de overgedragen bevoegdheden en de uitoefening van de daarop gebaseerde taken. De ZOU-gemeenten hebben dit traject met de RDWI gelopen met extra aandacht voor het Participatiebudget en de mogelijkheid van een andere inbreng en inzet van de Participatiegelden. Als vervolg op de Strategische kaders maken we een Innovatie-agenda waarin belangrijke onderdelen zoals traploos ondersteuningsaanbod en het ‘geen verkeerd loket principe’, een toekomstvisie op Biga, de governance en nog wat andere onderwerpen een uitwerking krijgen (inhoudelijk en in tijd).

Op 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering in werking getreden. In deze wet is de regie op de inburgering (weer) neergelegd bij de gemeenten. In de regio ZOU hebben we de uitvoering van de Wet opgenomen in de gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI). Daarnaast is de lokale Vluchtelingenwerkgroep betrokken en wordt een beroep gedaan op andere maatschappelijke partners zoals Stichting Binding. Ook in 2024 wordt een grote toestroom van vergunninghouders verwacht.

² Kamerbrief 21-06-2022 (zie [link](#))

³ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/09/19/prinsjesdag-2023-maatregelen-voor-meer-bestaanszekerheid#:~:text=Het%20kabinet%20maakt%20in%20de,Het%20kindgebonden%20budget%20gaat%20omhoog>.

Goedgekeurde voorstellen kadernota 2024-2027

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
2.1 WMO	WMO begeleiding groep: indexatie + groei	- 42.000	- 42.000	- 42.000	- 42.000
	WMO begeleiding individueel: indexatie + groei	- 206.000	- 206.000	- 206.000	- 206.000
	WMO wonen: begroting 2023 teveel afgeraamd	- 20.000	- 20.000	- 20.000	- 20.000
Totaal 2.1 WMO		- 268.000	- 268.000	- 268.000	- 268.000
2.2 Gezondheidszorg	Alcohol preventie jongeren	- 20.000	- 20.000	- 20.000	- 20.000
	Alcohol preventie jongeren bijdrage Brede SPUK	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal 2.2 Gezondheidszorg		- 17.000	- 17.000	- 17.000	- 17.000
2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)	Correctie budget Maatschappelijke begeleiding vluchtelingen	- 35.300	- 35.300	- 35.300	- 35.300
	Team Schoon Wijk indexatie salariskosten	- 5.292	- 5.292	- 5.292	- 5.292
Totaal 2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)		- 40.592	- 40.592	- 40.592	- 40.592
2.6 Algemeen Zorg en Welzijn	SPUK OV Ambassadeurs	0	0		
Totaal 2.6 Algemeen Zorg en Welzijn		-	-		
Eindtotaal		- 325.592	- 325.592	- 325.592	- 325.592

Overzicht mutaties begroting 2024-2027

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
2.1 WMO	Aanpak dak- en thuisloosheid	10.051	-	-	-
	Wmo Maatwerk Huishoudelijke Hulp extra kosten	- 44.000	- 44.000	- 44.000	- 44.000
	Wmo Maatwerk Huishoudelijke Hulp maatregelen	20.000	20.000	20.000	20.000
	Loket Wijk - Medische keuringen	4.500	4.500	4.500	4.500
	Wmo hulpmiddelen	20.000	20.000	20.000	20.000
	Grijs in de Wijk	-	15.000	15.000	15.000
	Wmo Maatwerk Huishoudelijke Hulp	- 193.442	- 193.442	- 93.442	- 93.442
	Wmo Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen	40.000	40.000	120.000	120.000
	Wmo wonen	40.000	40.000	40.000	40.000
Totaal 2.1 WMO		- 102.891	- 97.942	82.058	82.058
2.2 Gezondheidszorg	Jeugdgezondheidszorg - GGD bijdrage	34.141	34.141	34.141	34.141
	Alcoholpreventie	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal 2.2 Gezondheidszorg		54.141	54.141	54.141	54.141
2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)	Aanpak schulden	10.000	10.000	10.000	10.000
	Diverse fondsen	-	10.000	10.000	10.000
	RDWI Re-integratiekosten + SROI fonds	- 32.085	- 32.085	- 32.085	- 32.085
	RDWI uitvoering Wet inburgering	108.080	111.212	111.212	111.212
	Kwijtschelding afval opgenomen in afvalbegroting	69.000	69.000	69.000	69.000
Totaal 2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)		154.995	168.127	168.127	168.127
2.6 Algemeen Zorg en Welzijn	Clientondersteuning	13.000	13.000	13.000	13.000
	Regionale uitvoering	- 30.000	- 30.000	- 30.000	- 30.000
	Beleid Sociaal Domein	27.549	27.549	27.549	27.549
	Inwonersparticipatie	15.000	15.000	15.000	15.000
	Subsidie jubileum	3.032	3.032	3.032	3.032
	Vrijwillige initiatieven leefbaarheid	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal 2.6 Algemeen Zorg en Welzijn		38.581	38.581	38.581	38.581
Eindtotaal		144.826	162.907	342.907	342.907

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
Oplopende materiaal- en personeelskosten als gevolg van CAO-ontwikkelingen, inflatie en personeelstekorten; aanbieders Wmo-ondersteuning (hulpmiddelen, medische advisering, zorg, regiotaxi) willen hogere tarieven. Niet bekend of dit in de loop van 2023 nog verder gaat oplopen.	Gemeentelijke indexeringspercentage van 3,5% voor 2024 doorgevoerd op alle budgetten en extra op de Wmo-Huishoudelijke ondersteuning (OVA, 6,56%)		9	9
Vergrijzing en tegelijkertijd personeelstekorten in medische sector, met wachtlijsten als gevolg. Bij gebrek aan opnameplekken in verpleeghuis en behandeling GGZ blijven kwetsbare inwoners langer aangewezen op Wmo-ondersteuning.	De budgetten zijn hierop aangepast, zoals het budget Wmo-individuele begeleiding. Verder zijn zgn. 'hybride teams' van samenwerkende zorg-organisaties ingekocht om betere en effectievere ondersteuning te bereiken.		8	7
Herschikking bijdrage participatiebudget; nu nog ingezet door RDWI op basis van solidariteit. Bij (sterke) vermindering van dit budget ontstaat tekort op lokale initiatieven.	Gesprekken in het kader van de Strategische Kaders met de vier andere gemeenten over dit onderwerp.	Is regionaal opgepakt in 2023	7	7
BIGA: Door minder instroom uit de doelgroep, lagere arbeidscapaciteit van de doelgroep en een, vanwege lagere subsidies, duurder wordende doelgroep, kan het resultaat van Biga in de toekomst gaan verslechteren.	Gesprekken in het kader van de Strategische Kaders met de vier andere gemeenten over dit onderwerp bij opstellen strategische kaders		7	8

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2021		2022		2023	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
2.01 Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	540		560		nnb	
2.02 Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inwoners	256		195		nnb	
2.03 Re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw, 15-64 jr	171		nnb		nnb	
2.04 Banen	per 1.000 inw, 15-74 jr	390		397		nnb	
2.05 Netto arbeidsparticipatie	%	72		72		nnb	

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)

Financiën

bedragen x € 1.000

2 Zorg en Welzijn	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
2.1 WMO	- 4.988	- 4.982	- 4.881	- 4.881
2.2 Gezondheidszorg	- 1.986	- 1.956	- 1.912	- 1.912
2.3 Inclusie (integratie, toegankelijkheid en diversiteit)	- 20	- 20	- 20	- 20
2.4 Beschermd wonen	- 3	- 3	- 3	- 3
2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)	- 8.589	- 8.591	- 8.639	- 8.702
2.6 Algemeen Zorg en Welzijn	- 2.639	- 2.638	- 2.622	- 2.621
Totaal Lasten	- 18.225	- 18.190	- 18.077	- 18.138
Baten				
2.1 WMO	180	180	260	260
2.2 Gezondheidszorg	205	205	162	162
2.4 Beschermd wonen	0	0	0	0
2.5 Participatie (inclusief schuldenaanpak)	4.243	4.322	4.416	4.440
2.6 Algemeen Zorg en Welzijn	16	16	-	-
Totaal Baten	4.644	4.724	4.838	4.862
Saldo van baten en lasten	- 13.581	- 13.466	- 13.239	- 13.276
Mutatie reserves				
Toevoegingen	3	3	3	3
Onttrekkingen	22	28	22	69
Mutatie reserves	25	30	25	71
Resultaat	- 13.556	- 13.436	- 13.214	- 13.205

2.3 Programma 3 – Beheer openbare ruimte en Milieu

Inleiding

Sinds 2020 is het Beheer Kwaliteits Plan (hierna: BKP) in werking. Hiermee zijn de beeldkwaliteiten van alle verschillende beheeronderdelen (groen, wegen, riolering, verkeersborden, verlichting etc.) vastgesteld op beeldkwaliteit B. Alleen voor wegen geldt in een deel van de gebieden beeldkwaliteit C.

Het BKP zorgt voor de basis van de onderhoudsbudgetten. Met het BKP is ook bepaald wanneer elk beheerobject het einde van de levensduur heeft bereikt en vervangen dient te worden en wat de kosten hiervan zijn. Deze investeringsprojecten zijn opgenomen in het Integraal Uitvoerings Plan (IUP) dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Het BKP eindigt in 2025. In 2024 wordt er al een start gemaakt met de vervanging van het BKP. Als gevolg van diverse programma's en beleidsplannen zoals duurzaamheid/participatie/groenstructuur en de omgevingswet moet het huidige BKP mogelijk uitgebreid of aangepast worden. Daarnaast zoeken we, nog meer dan bij het huidige BKP, de samenwerking en afstemming op met het nieuwe Water- en Riolerings Plan (hierna WRP). Het huidige WRP eindigt op 1-1-2025, het huidige BKP op 1-1-2026, waar mogelijk worden deze data op elkaar afgestemd.

De budgetten uit het beheerkwaliteitsplan (BKP) zijn gebaseerd op de eenheidsprijzen van eind 2018/begin 2019 en zijn inmiddels éénmaal geïndexeerd. Indexatie is jaarlijks nodig om de budgetten in evenwicht te brengen met de taken die voortvloeien uit het vastgestelde beleid. Concreet: de (integrale) projecten en onderhoud zoals gepland uitvoeren. Opdrachtnemers mogen binnen de, vaak meerjarige, contracten namelijk wel indexeren.

De benodigde indexatie voor 2024 om te voldoen aan de kwaliteitsafspraken bedraagt op basis van de nu bekende, branche gerelateerde, indexcijfers gemiddeld 11,5%. Dit vraagt om een verhoging van de budgetten met een bedrag van € 295.000 om de beeldkwaliteit te handhaven. De begroting volgt echter de lange termijn CPB-index van 3,5%. Dit betekent een verschil van € 203.000 dat op dit moment nog niet is opgenomen in deze begroting.

Bij nieuwe aanbestedingen kan er door marktwerking en de grillige marktprijzen (bijv. op olie/kunststof of hout) noodgedwongen voor een hoger bedrag opdracht gegeven moeten worden. Dit werkt dan vaak meerdere jaren door in een onderhoudscontract, en dus ook in de benodigde onderhoudsbudgetten. Wij volgen uiteraard de prijsontwikkelingen. Het voordeel van de huidige systematiek binnen het BKP is, dat de prijswijzigingen herleidbaar en uitlegbaar zijn. Het verschil tussen de verschillende indexen is meegenomen in de risicoparagraaf.

Afvalverwijdering

De in 2020 door de raad vastgestelde Strategienota grondstoffenbeleid Wijk bij Duurstede is de basis voor ons huidige afvalbeleid. In de strategienota is beschreven hoe we als gemeente de transitie willen maken naar een circulaire economie. Het uitgangspunt daarbij is de VANG doelstelling. VANG staat voor Van Afval Naar Grondstof en is een initiatief van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, VNG, RWS en NVRD (Nederlandse Vereniging voor Reinigings Diensten).

Ontwikkelingen in 2024

In 2024 zullen de volgende onderwerpen uit het Grondstoffenplan 2020 worden uitgevoerd:

1. Omgekeerd inzamelen: Dit is fase 2 van het grondstoffenplan 2020. Medio 2024 brengen we de mogelijkheden, consequenties en investeringen van omgekeerd inzamelen in kaart, en zullen dit vervolgens voorleggen aan de raad.

2. Onderzoek ondergrondse containers in de binnenstad: In het Strategienota grondstoffenbeleid 2020 is de maatregel genoemd om alle inwoners van de binnenstad gebruik te laten maken van ondergrondse restafvalcontainers. De maatregel komt voort uit de overlast van de losse kliko's die door de binnenstad zwerven. We gaan onderzoeken of dat probleem nog steeds bestaat. Verder brengen we de voor- en nadelen in kaart en de hiervoor benodigde middelen.

3. Stoorstoffen verminderen in PMD en GFT: In 2022 heeft er een herijking plaatsgevonden van het uitvoeringsprogramma VANG. In het originele uitvoeringprogramma uit 2025 wordt de nadruk vooral gelegd op het reduceren van restafval. De herijking benadrukt het belang van de zuiverheid van gescheiden (grondstof)stromen. In onze gemeente worden grondstofstromen niet tot nauwelijks afgekeurd, maar de acceptatie bij verwerkers wordt momenteel aangescherpt. Om ook in de toekomst afkeur te voorkomen zetten we in op gedragsverandering en controles. Dit doen we samen met de AVU en het Afvalfonds Verpakkingen. Ook willen we het GFT dat nog in het restafval achterblijft verminderen, we starten hiervoor met een onderzoek naar de best practices van andere gemeentes.

4. Aanbiedgedrag PMD zakken: Op een aantal hotspots worden PMD zakken te vroeg buitengezet. We doen onderzoek naar de motieven van inwoners en ontwikkelen daar passende acties en communicatie bij.

5. Acceptatieprotocol nieuwe milieustraat opstellen. In 2024 – 2025 nemen we de nieuwe milieustraat en gemeentewerf in gebruik. Een mooi moment om het acceptatiebeleid te heroverwegen en waar nodig aan te passen aan nieuwe ontwikkelingen en inzichten.

Straatreiniging en gladheidsbestrijding

De taken op gebied van straatreiniging zijn grotendeels uitbesteed en sinds 2022 opgenomen in het Groen en Reinigingsbestek. In 2024 worden nieuwe gladheidsbestrijdings-materieel (strooiers) aangeschaft die ook geschikt zijn voor het zogenaamde 'nat' strooien (natgemaakt zout dat beter blijft liggen). Op de nieuw te realiseren milieustraat worden hiervoor nieuwe voorzieningen ingericht. De gladheidsbestrijding wordt deels door de eigen dienst uitgevoerd en deels door aannemers. Er is hiervoor geen beleid aanwezig, maar wel een Strooiroutekaart.

Riolering, waterwegen en kunstwerken

De huidige beleidskaders voor Riolering en Water zijn vastgelegd in het Water en Rioleringsplan (WRP) 2020-2024. Daarnaast hebben we ons te houden aan de KEUR van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). De Keur is een verordening die het HDSR hanteert bij de bescherming van watergangen, waterkeringen en bijhorende kunstwerken.

Ontwikkelingen in 2024

In 2024 wordt gestart met het opstellen van het nieuwe WRP dat in 2025 in werking zal treden. Hierin wordt nadrukkelijk de samenwerking gezocht met de klimaatadaptatiestrategie die in 2024 wordt afgerond en het BKP.

Openbaar groen (incl. speeltuinen)

Het huidige beleid wordt met name gevormd door het Groenstructuurplan 2018 – 2038, het bomenbeleidsplan en het Beheerkwaliteitsplan.

Ontwikkelingen in 2024

- Het uitvoeringsprogramma van het Groenstructuurplan wordt in 2024 afgerond. Per ambitie volgt een plan van aanpak met het benodigd budget hiervoor. In 2024 worden na vaststelling diverse projecten en visies hiervoor al opgestart of opgesteld. Denk daarbij aan een visie natuureducatie, de uitvoering van de beheervisie kasteelpark, beleid omgang met invasieve soorten, beleid wortelopdruk en verdere mogelijkheden oplossen biodiversiteit. De benodigde middelen hiervoor en de gevolgen voor de lopende (onderhouds)contracten zullen hier ook bij in beeld worden gebracht.
- In 2023 is het speelruimtebeleidsplan opgesteld. Tot op heden was het beleid om enkel het huidige areaal te vervangen zonder uitbreidingen. De noodzakelijke vervangingen zijn gebundeld en worden jaarlijks aan een aannemer uitbesteed waar met de directe omgeving wordt afgestemd. Al jaren is er een stijgende behoefte aan meer maatwerk en participatie op gebied van speelterreinen. Met de kaders vanuit dit speelbeleidsplan worden hier nieuwe duidelijke kaders gesteld. In 2024 zal hier een uitvoeringsplan voor worden opgesteld en in werking worden gezet.

Wegen en straatmeubilair

Het huidige beleid van wegen wordt gevormd door het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) en het Beeldkwaliteitsplan.

Ontwikkelingen in 2024

De keermuren en hekwerken in de openbare ruimte zijn niet opgenomen in de beheersystemen. We brengen deze hekwerken en keermuren in kaart en voegen deze in onze beheersystematiek toe. Vooruitlopend hierop zullen we de (deels eenmalige) kosten in kaart brengen voor het in stand krijgen en houden van de hekwerken en keermuren.

Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur

Met de komst van de Omgevingswet per 1-1-2024 worden milieuthema's verweven in het ruimtelijk spoor. Milieuambities landen in Omgevingsvisie en verder uitgewerkt in regels voor het Omgevingsplan. Dit laatste wordt samen met de Omgevingsdienst Regio Utrecht opgepakt. De gemeente wordt bevoegd gezag voor alle (vaste) bodemtaken. De bevoegdheid over de beoordeling van bodemverontreiniging en nieuwe saneringsgevallen gaat van provincie naar gemeente.

De inzet op de milieuthema's uit 2023 worden voortgezet.

- Implementatie Nota Bodembeheer 2022: gericht op duurzaam en circulaire grondstromen;
- Uitvoering geven aan de geluidsaneringsopgave vanwege wegverkeer;
- Stimuleren van sanering van asbestdaken in combinatie met duurzame daken;
- Meenemen van milieudelicten bij Ondernemingsacties.

Cultuurhistorie en groen

Er wordt momenteel een visie en een beheerplan opgesteld voor het kasteelpark dat meer recht doet aan het oorspronkelijk ontwerp(en) en de historie. Op dit moment kunnen we alleen een inschatting maken van de minimale beheerkosten voor de monumentale bomen. De overige kosten worden inzichtelijk als de visie en het beheerplan definitief zijn.

Goedgekeurde voorstellen kadernota 2024-2027

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)	Beheer Gravenbol	- 8.722	- 8.722	- 9.122	- 8.722
	Beheer Gravenbol, vervangingsonderhoud	- 33.838	-	-	-
	BTW budget begraafplaatsen	- 28.400	- 28.400	- 28.400	- 28.400
	Mooier Groen: structureel in de begroting	- 50.000	- 50.000	- 50.000	- 50.000
Totaal 3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)		- 120.960	- 87.122	- 87.522	- 87.122
Eindtotaal		- 120.960	- 87.122	- 87.522	- 87.122

Overzicht mutaties begroting 2024-2027

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
3.1 Afvalverwijdering	Zwerfvuil	10.000	-	-	-
Totaal 3.1 Afvalverwijdering		10.000	-	-	-
3.2 Straatreiniging en gladheidsbestrijding	Gladheidsbestrijding	15.000	15.000	-	-
	Straatreiniging	10.000	-	-	-
Totaal 3.2 Straatreiniging en gladheidsbestrijding		25.000	15.000	-	-
3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)	Openbaar groen - bestekken	5.500	5.500	5.500	5.500
	Openbaar groen - renovatie bosplantsoen	150.000	100.000	-	-
	Speelvoorzieningen (vervanging)	5.000	7.500	7.500	7.500
	Begraafrechten	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal 3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)		168.500	121.000	21.000	21.000
3.5 Weg- en waterwegen	Wegen - wegininspecties	30.000	-	-	-
Totaal 3.5 Weg- en waterwegen		30.000	-	-	-
3.6 Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur	Milieubeheer - milieucriminaliteit	7.500	7.500	-	-
	Milieubeheer - luchtkwaliteit.	6.000	6.000	-	-
	Milieubeheer - sanering asbestdaken	5.000	2.000	-	-
Totaal 3.6 Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur		18.500	15.500	-	-
Eindtotaal		252.000	151.500	21.000	21.000

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
De eenheidsprijzen zoals opgenomen in de onderhoudscontracten en ramingen voor de vervangingsprojecten (investeringen) worden geïndexeerd volgens de CBS index. Deze (gemiddelde) index kan afwijken van de specifieke marktindex. Hierdoor ontstaan tekorten. Schaarste van goederen en diensten kunnen ervoor zorgen dat we niet alle onze taken kunnen uitvoeren en de veiligheid niet kunnen waarborgen.	Jaarlijkse indexaties op basis van CBS-indexen opnemen voor zowel de onderhouds-budgetten als kredieten /investeringen.	Indexaties worden jaarlijks inzichtelijk gemaakt door ons beheersysteem icm IMPACT (rekentool met landelijke kentallen). Daarnaast worden prijsstijgingen separaat aangevraagd in de tussentijdse nota's of P&C documenten. Indien indexaties onvoldoende zijn, is het mogelijk om, op termijn, de beleidsplannen aan te passen en te voorzien van een lagere ambitie of beeldkwaliteit.	9	8

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2021		2022		2023	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
3.01 Huishoudelijk restafval	kg per inwoner	141		nbn		nbn	

Bron: waarstaatjegemeente.nl

2.3.1 Financiën

bedragen x € 1.000

3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
3.1 Afvalverwijdering	- 2.664	- 2.671	- 2.644	- 2.644
3.2 Straatreiniging en gladheidsbestrijding	- 354	- 364	- 364	- 364
3.3 Riolering	- 1.714	- 1.670	- 1.670	- 1.653
3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)	- 3.053	- 3.292	- 3.258	- 3.144
3.5 Weg- en waterwegen	- 2.327	- 2.436	- 2.386	- 2.370
3.6 Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur	- 752	- 754	- 749	- 749
Totaal Lasten	- 10.864	- 11.187	- 11.071	- 10.924
Baten				
3.1 Afvalverwijdering	3.444	3.444	3.444	3.444
3.3 Riolering	2.680	2.680	2.680	2.680
3.4 Openbaar groen (incl. speeltuinen en begraafplaatsen)	240	240	240	240
3.5 Weg- en waterwegen	147	147	147	147
3.6 Milieu (bodem, waterkwaliteit, geluid) en natuur	12	12	12	12
Totaal Baten	6.523	6.523	6.523	6.523
Saldo van baten en lasten	- 4.341	- 4.664	- 4.548	- 4.401
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 43	- 45	- 50	- 50
Onttrekkingen	5	30	112	19
Mutatie reserves	- 38	- 14	63	- 30
Resultaat	- 4.379	- 4.678	- 4.486	- 4.431

2.4 Programma 4 – Economie

Inleiding

In het Visie, Ambitie en Focusdocument van de Economische Agenda (vastgesteld door de raad op 19 september 2023) zijn de uitgangspunten van het economische beleid opgenomen. Het beleid is gericht op het behouden en stimuleren van een sterke economie die zorgt voor welvaart en werkgelegenheid. De Economische Agenda omvat de speerpunten waarvoor we ons inzetten. De speerpunten zijn:

- *Regionale Samenwerking:* In de regio (U10 en bij Provincie Utrecht) brengen we onze behoefte aan het behoud van ‘vitaliteit’ sterk naar voren. Die vitaliteit willen we behouden door het creëren van extra ruimte voor bedrijven en het verbeteren van mobiliteitsverbindingen (auto, OV en fiets).
- *Vitale werklocaties en voldoende (bedrijfs)ruimte:* Het doel is dat voor de verschillende ondernemers in onze gemeente – variërend van ZZP-er tot grote MKB-ers – passende (werk)locaties beschikbaar zijn. Voor ondernemers is het nodig dat ze ruimte hebben die aansluit op hun wensen qua bereikbaarheid en werkomgeving. We werken aan (de voorbereiding) van de uitbreiding van het Bedrijventerrein Broekweg-Langshaven.
- *Vitale en aantrekkelijke binnenstad en (winkel)centra*
Als vervolg op de het project “Versterking Vitale (binnenstad) Wijk bij Duurstede” is een stuurgroep Vitale Economie gestart. Hierin voeren organisaties zoals ondernemersverenigingen en het Ondernemersfonds samen met de gemeente overleg over het stimuleren van de lokale economie in alle kernen en wijkcentra. Vanuit de stuurgroep is een ‘Stadsregisseur’ aangesteld. De Stadsregisseur legt verbindingen tussen ondernemers onderling en andere relevante partijen binnen de lokale economie. Hij ondersteunt en faciliteert bij het uitwerken van initiatieven uit Cothen, Langbroek en Wijk bij Duurstede die de lokale economie een positieve impuls kunnen geven.
- *Recreatie, Toerisme en Stadspromotie:* We dragen zorg voor een goede toeristische en recreatieve infrastructuur. We werken nauw samen met uitvoerende partners zoals VVV Kromme Rijnstreek en Routebureau Utrecht. Daarnaast zorgen we voor effectievere en doelmatigere citymarketing, communicatie en informatievoorziening naar ondernemers, inwoners en (potentiële) bezoekers. De komende jaren zullen we ook hiervoor samenwerking zoeken via de stuurgroep Vitale Economie. Hierbij gaan we uit van een integrale aanpak waar ook onderdelen als historie van Wijk, kunst en cultuur meer een onderdeel gaan worden van de aanpak.
- *Faciliteren van (duurzaam en startend) ondernemerschap:* De gemeente stelt zich op als ‘partner’ van ondernemers en bedrijven. We denken vanuit die rol mee en faciliteren waar mogelijk. Onder het faciliteren hoort ook het Ondernemersfonds.
- *Ondernemerscontact en – communicatie:* Om de samenwerking tussen bedrijfsleven, instellingen en de gemeente te stimuleren hebben wij regelmatig contact met ondernemers. Denk daarbij aan bedrijfsbezoeken door het college van B&W, deelname aan bijeenkomsten van de plaatselijke ondernemersvereniging OKW en het organiseren van de Dag van de Ondernemer.

Door op alle bestaande posten kritisch te kijken naar de uitgaven, deze te versoberen/ creatiever in te zetten zijn we in staat om op het programma Economie te besparen ten opzichte van de vastgestelde begroting. In 2024 worden nog enkele incidentele investeringen gedaan om lopende

ontwikkelingen goed af te kunnen leveren, zoals Bestemmingplan Stadshaven en Strategisch Evenementenbeleid.

Goedgekeurde voorstellen kadernota 2024-2027

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen	Evenementen beleid	- 20.000	-	-	-
	Recreatie van de Wijkse Waterkant	- 40.000	-	-	-
	Stadshaven; bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan afronding	- 28.000	-	-	-
	Stads promotie, Citymarketing beeldmerk	- 10.000	-	-	-
Totaal 4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen		- 98.000	-	-	-
Eindtotaal		- 98.000	-	-	-

Overzicht mutaties begroting 2024-2027

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
4.1 Economie - beheer en acquisitie werkgelegenheid	Aanlichten kerk	11.000	11.000	11.000	11.000
	Economische ontwikkeling	5.000	5.000	5.000	5.000
	Vitaliteit binnensteden, dorpskernen	-	-	-	10.000
Totaal 4.1 Economie - beheer en acquisitie werkgelegenheid		16.000	16.000	16.000	26.000
4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen	Recreatievoorzieningen - kinderboerderij	-	-	2.500	5.000
	Recreatievoorzieningen - Gravenbol	-	-	42.600	64.000
	Recreatievoorzieningen - algemeen	5.000	5.000	5.000	5.000
	Stads promotie	5.000	5.000	5.000	5.000
	Toeristisch beleid – Wijkse Waterkant	40.000	-	-	-
	Toeristisch beleid – Wijkse molen	4.631	4.631	4.631	4.631
	Evenementen (leges)	18.300	18.300	18.300	18.300
Plattelandsontwikkeling	-	5.650	5.650	5.650	
Totaal 4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen		72.931	38.581	83.681	107.581
Eindtotaal		88.931	54.581	99.681	138.581

Bestuurlijke risico's

N.vt.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2021		2022		2023	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
4.01 Functiemenging	%	41,4		nnb		nnb	
4.02 Vestigingen	per 1.000 inw, 15-64 jr	172		nnb		nnb	

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Toelichting tabel: 'Functiemenging' betreft een gebied met zowel bedrijven als woningen en recreatie.

Financiën

bedragen x € 1.000

4 Economie	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
4.1 Economie - beheer en acquisitie werkgelegenheid	- 420	- 420	- 420	- 410
4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen	- 539	- 476	- 430	- 406
Totaal Lasten	- 959	- 895	- 850	- 816
Baten				
4.1 Economie - beheer en acquisitie werkgelegenheid	19	19	19	19
4.2 Stads promotie, recreatie, toerisme & evenementen	70	70	70	70
Totaal Baten	89	89	89	89
Saldo van baten en lasten	- 870	- 806	- 761	- 727
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 9	- 11	- 16	- 16
Onttrekkingen	-	-	-	-
Mutatie reserves	- 9	- 11	- 16	- 16
Resultaat	- 879	- 816	- 776	- 742

2.5 Programma 5 – Ruimtelijke Ordening, Wonen, Gebiedsontwikkeling en Mobiliteit

Inleiding

De ruimtelijke afwegingen die in de komende jaren aan de orde komen binnen onze gemeente staan niet op zichzelf. Uit de werkzaamheden die zijn voorzien voor 2024 en daarna blijkt dat ontwikkelingen op rijks-, provinciaal- en regionaal niveau grote effecten hebben op onze gemeente. Daarop moeten we handelen. Op het gebied van wonen en werken gaat de gemeente in gesprek met rijksoverheid en provincie over het toevoegen van extra woningen en de invulling van nieuwe delen bedrijventerrein. In het landelijk gebied volgen we de provincie kritisch in de plannen over de wisselwerking van landbouw en natuur en gaan we zelf aan de slag met het verkeersveiliger maken van delen van het buitengebied. We gaan werken onder de nieuwe omgevingswet, waarbij we nieuwe initiatieven toetsen aan het tijdelijk deel omgevingsplan. Tegelijkertijd werken we aan het uitbreiden van de omgevingsvisie stedelijk gebied door hieraan een deel over het landelijk gebied toe te voegen en het opstellen van een omgevingsplan (die zijn ambities haalt uit de omgevingsvisie).

Ruimtelijke ordening, inclusief aanpak stikstof

De ambities van de rijksoverheid en provincie in het kader van de transitie van het landelijk gebied volgen we kritisch, waarbij wordt opgekomen voor belangen van Wijkse bewoners en ondernemers. Op verzoek van de gemeente Wijk bij Duurstede geeft de provincie per 2024 verder vorm aan de uitwerking van het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) door middel van een participatieproces in de Kromme Rijnstreek in samenwerking met betrokken gemeenten. Onderwerpen die aan bod komen zijn landbouw, natuur, bodem, water en klimaat.

Het eigen klimaatbeleid van de gemeente Wijk bij Duurstede wordt in de ruimtelijke ordening verder uitgewerkt in de daadwerkelijke totstandkoming van de 60 hectare aan zonnevelden. Hoewel er voor bijna alle zonnevelden inmiddels een onherroepelijke omgevingsvergunning ligt, blijft de gemeente vragen ontvangen over de realisatie van de zonnevelden en verzoeken tot wijzigingen. Ook op het gebied van wonen en werken blijven veel vragen komen van initiatiefnemers die kansen zien voor het bouwen van woningen of bedrijfspanden. Deze initiatieven worden beoordeeld aan de hand bestaande beleidskaders en het omgevingsplan. Vanaf 2024 zal ruimtelijke ordening de Wet Ruimtelijke Ordening vaarwel zeggen en werken binnen de regels van de omgevingswet.

Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de omgevingswet per 1 januari 2024 betreden we als gemeente een nieuw tijdperk van geïntegreerde benaderingen en samenwerkingen. Deze verandering is echter niet eenmalig, maar een doorlopend proces dat voortdurende aandacht en middelen vereist.

Het is van belang te beseffen dat de implementatie van deze regelgeving verder gaat dan de initiële invoeringsdatum. De komende jaren zullen gekenmerkt worden door:

1. Kennisontwikkeling: Het versterken en uitbreiden van de kennis en vaardigheden van onze medewerkers om effectief met de nieuwe regelgeving om te gaan.
2. Procesoptimalisatie: Het herzien en aanpassen van bestaande procedures om te voldoen aan de nieuwe normen en verwachtingen.
3. Capaciteitsuitbreiding: Het tijdelijk inschakelen van aanvullende expertise om de overgang soepel en efficiënt te laten verlopen.
4. Vormgeven Participatieproces: Het ontwikkelen en implementeren van een participatieproces waarbij inwoners en belanghebbenden actief betrokken worden bij besluitvorming.
5. Evaluatie en Aanpassing: Het regelmatig evalueren van genomen besluiten en, indien nodig, het aanbrengen van aanpassingen op basis van feedback en veranderende omstandigheden.
6. Kerninstrumenten: het verder uitwerken van één omgevingsvisie en het omgevingsplan.

We doen een beroep op alle betrokkenen om te erkennen dat de investeringen in deze nieuwe regelgeving een langetermijnverbintenis zijn. Het is een investering in onze toekomst, in de kwaliteit van onze dienstverlening en in een inclusief besluitvormingsproces.

Wonen

In 2024 vragen zeven aspecten binnen het brede veld van het wonen specifieke aandacht. Dat zijn:

1. Uitwerking van de Woonvisie
2. Flexwonen
3. Uitwerking Woondeal regio U10, provincie en rijk
4. Herziening van de Huisvestingsverordening
5. Wet regie op de volkshuisvesting
6. Wonen en Zorg
7. Huisvesting statushouders, asielzoekers en ontheemden uit Oekraïne

Uitwerking van de woonvisie

De gemeenteraad heeft in februari 2022 de Woonvisie 2021-2030 vastgesteld. In de Woonvisie worden onder meer de hoofdlijnen geschetst van de wensen over aantal en type woningen en doelgroep voor wie de woningen zijn bestemd. De uitwerking daarvan is na vaststelling opgepakt. Enkele onderdelen uit de visie zullen met name in 2024 de aandacht vragen zoals invulling nieuwbouw op diverse locaties en het wonen in het landelijk gebied.

Flexwonen

De druk op de woningmarkt wordt naast een stijging van het aantal statushouders, een toename van spoedzoekers (onder andere door echtscheidingen) en de wens van jongeren om zelfstandig te gaan wonen ook veroorzaakt door de steeds langer wordende wachttijd voor een sociale huurwoning. Deze bedraagt inmiddels ongeveer 10 jaar. Het aantal reacties per woning neemt steeds verder toe. Voor deze groepen zou het realiseren van flexwoningen een (tussen)oplossing kunnen bieden.

Uitwerking Woondeal

Medio 2023 hebben de 16 gemeenten in de regio U10, de provincie en het rijk de Woondeal ondertekend. In de Woondeal worden vele afspraken gemaakt rondom het wonen in de komende jaren en wat daarvoor noodzakelijk is vanuit de drie bestuurslagen. Hierdoor kunnen we gezamenlijk met het rijk en de provincie aan de slag met de vele ambities op het gebied van het wonen. De uitwerking van de afspraken ligt in eerste instantie bij het bestuurlijk overleg Woondeal dat onderdeel uitmaakt van de reguliere bestuurlijke overleggen binnen de regio U10. In de Woondeal

zijn ook de ambities rondom de nieuwbouw van woningen in de regio Utrecht opgenomen. Voor Wijk bij Duurstede gaat het daarbij in eerste instantie om de woningen die door de provincie zijn verwerkt in hun beleidsnota's. Echter ook de gevraagde extra woningen zijn onderdeel van de besprekingen over de Woondeal en de realisatie daarvan. Daarnaast wordt in regionaal verband gewerkt aan een "slecht weerscenario" hetgeen betekent dat we in regionaal verband nadenken over hoe we de stagnatie in de nieuwbouw kunnen voorkomen of verminderen. Tenslotte zullen we als gemeente blijvend de aandacht vestigen op het feit dat de ruimte die onze gemeente voor nieuwbouw krijgt onvoldoende is. De ingezette lobby zal dan ook worden voortgezet, waar mogelijk met andere gemeenten binnen de regio die met dezelfde problematiek worden geconfronteerd.

Herziening van de Huisvestingsverordening

Met ingang van 1 juli 2023 is de herziene Huisvestingsverordening van kracht. Het betrof een beleidsarme wijziging vooruitlopend op een meer inhoudelijke herziening op basis van de Huisvestingswet die in 2023 door de Tweede Kamer is vastgesteld. Vaststelling door de Eerste kamer is nog niet gebeurd. Op basis van de herziene Huisvestingswet zal in regionaal verband worden gewerkt aan een herziening van de Huisvestingsverordening waarin de nieuwe en vernieuwde elementen uit de Huisvestingswet worden verwerkt. Planning op dit moment is dat de herziening van de Huisvestingsverordening medio 2024 ter besluitvorming zal worden voorgelegd. Dit is mede afhankelijk van het moment waarop wetsvoorstel door de Eerste Kamer wordt behandeld.

Wet regie op de volkshuisvesting

In 2023 heeft de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een wetsvoorstel opgesteld om te komen tot een Wet op de regie van de volkshuisvesting. Belangrijk doel van die wet is om meer bevoegdheden op rijks en provinciaal niveau te leggen. Het wetsvoorstel is ter consultatie aan alle betrokken partijen aangeboden en ligt inmiddels bij de Raad van State. Onduidelijk is wanneer de wet in de beide kamers wordt behandeld en dus wanneer deze in werking treedt. Als gemeente maar ook in regionaal verband zullen we dan moeten inspelen op de nieuwe verhoudingen die dat voor alle betrokken partijen met zich gaat brengen.

Tenslotte is nog van belang om aan te geven dat het beleidsveld Wonen op provinciaal en regionaal niveau steeds meer inhoud en daarmee invloed krijgt op het gemeentelijk beleid, mede door de Woondeal maar ook de Wet regie op de volkshuisvesting heeft daar invloed op.

Wonen en Zorg

In de loop van 2024 zal er gewerkt worden aan een Woonzorgvisie waarin nader wordt ingegaan op de behoefte aan Wonen met Zorg in onze gemeente. Voorafgaand daaraan wordt door de provincie onderzoek uitgevoerd om de opgave daarvoor in beeld te krijgen.

Huisvesting statushouders, asielzoekers en ontheemden uit Oekraïne

De verwachting is gerechtvaardigd dat het aantal vergunninghouders in 2024 niet zal afnemen. Dat betekent dat de taakstelling voor Wijk bij Duurstede nagenoeg gelijk zal zijn aan die van 2023 (66 te huisvesten vergunninghouders - wat zeer waarschijnlijk gaat lukken). Daarnaast speelt er een discussie over de opvang van asielzoekers ter ontlasting van het aanmeldcentrum in Ter Apel. In hoeverre dat gevolgen heeft voor Wijk bij Duurstede, is op dit moment niet bekend. Wel heeft de gemeente een verkennend onderzoek gestart naar de mogelijkheden van opvang voor deze groep. In de gemeente worden zoals bekend vluchtelingen (ontheemden) uit Oekraïne opgevangen. Vooralsnog loopt de termijn daarvoor in maart 2024 af. De verwachting is dat die termijn wel met een jaar zal worden verlengd. Voor deze opvang kunnen we gebruik maken van meerdere tijdelijke

locaties. Daarnaast zullen de flexwoningen welke op de locatie Het Kleine Ros worden ontwikkeld, worden ingezet voor de huisvesting van deze groep ontheemden.

Gebiedsontwikkeling en projecten

Programma Woningbouw

In 2024 gaan we verder met de voorbereiding en uitvoering van lopende gebiedsontwikkelingen voor de realisatie van woningbouw en werklocaties. Het ruimtelijk kader voor deze ontwikkelingen is de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied, door de gemeenteraad vastgesteld in juli 2021. Tevens worden de beleidsdoelen en ambities op diverse thema's betrokken bij en zo mogelijk geïmplementeerd in de realisatie van projecten. Te denken valt daarbij aan de doelstellingen uit de Woonvisie, het convenant Duurzaam Bouwen, parkeerbeleid en de Visie Circulaire Economie.

In regionaal verband leveren we een bijdrage aan het Provinciaal Programma Wonen en Werken (PPWW), waarin tevens de uitbreidingslocaties in het landelijk gebied zijn opgenomen. Voor de ontwikkeling van De Geer is er toestemming om 530 woningen toe te voegen en blijven we met de provincie in gesprek om dit aantal op te hogen om de vitaliteit van de gemeente te waarborgen en een bijdrage te leveren aan maatschappelijke woonopgaven. Voor de kernen Cothen en Langbroek onderzoeken we mogelijke locaties die binnen het provinciaal beleid voor kleine kernen (tot 50 woningen) passen. Op gemeentelijk niveau stemmen we onze plannen af met omliggende gemeenten en de U10. Gezamenlijk treden we in overleg met de provincie om de effecten van woningbouw en werklocaties voor mobiliteit en andere regionale thema's te bespreken en een uitvoeringsprogramma overeen te komen met een doorkijk naar 2035-2040. De stand van zaken van de diverse gebiedsontwikkelingen en doorkijk naar 2023 is opgenomen in de paragraaf grondbeleid (paragraaf 3.7).

Grondzaken, inclusief werklocaties

Om de sturingsmogelijkheden voor gebiedsontwikkeling te verbeteren hanteren we een actief grondbeleid om onze grondpositie te versterken. Eind 2021 hebben we gemeentelijk voorkeursrecht gevestigd op meerdere potentiële ontwikkellocaties. Dit voorkeursrecht regelt dat eigenaren bij voorgenomen verkoop van hun grond eerst in overleg treden met ons. In voorkomende gevallen beoordelen we op dat moment of aankoop haalbaar is. Ook naast inzet van dit formele instrument verkennen we de mogelijkheden van minnelijke verwerving van gronden.

Deze werkwijzen worden in 2024 voortgezet en de resultaten daarvan met de raad gedeeld. De stand van zaken van de diverse gebiedsontwikkelingen en doorkijk naar 2024 is opgenomen in de paragraaf grondbeleid (paragraaf 3.7).

Werklocaties

Voor de werklocaties (bedrijventerreinen) is in het op 4 juli 2023 vastgestelde tweede Provinciaal Programma Wonen en Werken (verder: PPWW) een extra uitbreidingsmogelijkheid van 5 hectare opgenomen voor onze gemeente. Op basis van het eerste PPWW resteert nog een uitbreidingsmogelijkheid van 1,6 hectare, zodat onze gemeente in totaal 6,6 hectare bedrijventerrein kan uitbreiden. Volgens het PPWW zou dat gefaseerd moeten gebeuren: 3,6 hectare tot 2030 en 3 hectare na 2030.

We zien dat de vraag naar een bedrijfslocatie en uitbreidingsruimte hoog is en we deze vraag nog maar beperkt kunnen honoreren; er zijn nog slechts enkele kavels uit te geven. Het Didam-arrest heeft er toe geleid dat we bij de uitgifte gelijke kansen moeten bieden en vooraf de criteria vaststellen waaraan we de invulling van de bedrijfskavels toetsen. Behoud en groei van het aantal arbeidsplaatsen draagt tevens bij aan de vitaliteit van de gemeente en verbetering van de woon-werk-balans (minder forensenverkeer op de N229). In 2024 zullen we bepalen hoe en waar we de bedrijventerreinen Broekweg/Langshaven en Broekweg Noord verder uitbreiden.

Verkeer en parkeren

Uitvoeringsplan Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) 2023 – 2026

Het uitvoeringsprogramma van het GVVP staat in het teken van het verkeersveiliger maken van de leefomgeving en, conform de raadsagenda, ruim baan te geven aan de fiets. Uw raad heeft het uitvoeringsprogramma tot en met 2023 vastgesteld. Voor de jaren 2024-2026 zijn er op dit moment geen middelen toegewezen. In 2024 komen er verschillende projecten voort uit het uitvoeringsprogramma, waarvoor separate raadsvoorstellen worden voorgelegd:

Ontwerpfase aanpak wegen buitengebied

In 2024 gaan we starten met de ontwerpfase voor het verkeersveiliger maken van het buitengebied tussen Wijk bij Duurstede en Leersum (Amerongerwetering, Gooyerdijk, Langbroekerdijk A en B, Wijkerweg en Bovenwijkerweg). Op al deze wegen rijdt zowel landbouwverkeer als ander verkeer. Maatregelen waaraan gedacht kan worden zijn snelheidsremmers, bermverharding en passeerhavens. Tegelijkertijd willen we – samen met de gemeente Utrechtse Heuvelrug - starten met de ontwerpfase voor een vrijliggend fietspad langs de Wijkerweg en Bovenwijkerweg.

Verduidelijken voorrangssituatie kruispunten Singel

In 2024 willen we de voorrangssituatie op de kruispunten langs de Singel verduidelijken.

Voetpad Hordenweg

In 2024 willen we een voetpad aanleggen langs de Hordenweg tussen de Boterslootweg en de Gansfortstraat aan de zijde van het Stadspark.

Duurzame mobiliteit en schone lucht

Deze onderdelen (waaronder bijvoorbeeld laadpalen) zijn opgenomen in programma 7 van de begroting.

Goedgekeurde voorstellen kadernota 2024-2027

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
5.6 Verkeer en parkeren	Verlaging concessie opbrengsten van het Veer	- 97.000	- 97.000	- 97.000	- 97.000
Totaal 5.6 Verkeer en parkeren		- 97.000	- 97.000	- 97.000	- 97.000
Eindtotaal		- 97.000	- 97.000	- 97.000	- 97.000

Overzicht mutaties begroting 2024-2027

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
5.2 Omgevingswet	Burgerparticipatie	15.000	15.000	-	-
Totaal 5.2 Omgevingswet		15.000	15.000	-	-
5.3 Wonen	Vergunningverlening bouw- en woningtoezicht.	5.000	5.000	5.000	5.000
	Volkshuisvesting en wonen	5.000	5.000	5.000	5.000
	Toezicht en handhaving bouw	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal 5.3 Wonen		20.000	20.000	20.000	20.000
5.6 Verkeer en parkeren	Verkeersmaatregelen uitvoering	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal 5.6 Verkeer en parkeren		10.000	10.000	10.000	10.000
Eindtotaal		45.000	45.000	30.000	30.000

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
Omgevingswet. De invoering van de omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2024. We dienen hierop voorbereid te zijn. Het niet tijdig voorbereid zijn op de komst van de Omgevingswet betekent onder andere risico's in: <ul style="list-style-type: none"> • Het niet binnen de vereiste 8 weken afronden van aanvragen omgevingsvergunningen; • Het niet tijdig kunnen opstellen en publiceren van besluiten op grond van de Omgevingswet; • Het niet of onvoldoende toegerust zijn op het anders werken onder de Omgevingswet. 	In de begroting 2023 en 2024 zijn diverse budgetten opgenomen voor de voorbereiding en implementatie van de omgevingswet.	In 2022 zijn we gestart met het onderzoek naar welke aanpassingen van werkprocessen binnen de hele organisatie nodig zijn. Er is gestart met het proces om te komen tot een omgevingsplan en ook is er gestart met de actualisatie van de omgevingsvisie die zich met name richt op het landelijk gebied. Verordeningen voor de advies commissie ruimtelijke kwaliteit en nadeelcompensatie zijn aangepast en vastgesteld. Tevens is gewerkt aan de veranderingen in de IT systemen in het kader van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).	8	7

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2021		2022		2023	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
5.01 WOZ-waarde woningen	dzd euro	322		n nb		n nb	
5.02 Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	3,9		n nb		n nb	
5.03 Demografische druk	%	76,4		77,7		77,7	
5.04 Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	918		984		984	
5.05 Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	938		1.011		1.011	

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Toelichting tabel: de scherpe daling nieuwbouwwoningen in 2021 wordt verklaard door de afname van het aantal woningbouwprojecten en vermindering van de omvang van de projecten (kleinere aantallen per project). In 2021 zijn nieuwbouwwoningen gerealiseerd in Residentie Stadszicht in de Engk (27 stuks) en De Kamp in Cothen (12 stuks). De overige locaties betreffen kleinere projecten met maximaal 5 woningen (totaal 15 stuks).

Financiën

bedragen x € 1.000

5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
5.1 Ruimtelijke ordening, incl. aanpak stikstof	- 796	- 796	- 796	- 796
5.2 Omgevingswet	- 307	- 23	- 38	- 38
5.3 Wonen	- 890	- 890	- 890	- 890
5.4 Gebiedsontwikkeling en projecten	- 18	- 18	- 18	- 18
5.5 Grondzaken, incl. werklocaties	- 1.754	- 635	- 635	- 525
5.6 Verkeer en parkeren	- 698	- 698	- 698	- 702
Totaal Lasten	- 4.462	- 3.060	- 3.074	- 2.969
Baten				
5.1 Ruimtelijke ordening, incl. aanpak stikstof	50	50	50	50
5.3 Wonen	568	568	568	568
5.4 Gebiedsontwikkeling en projecten	-	-	-	-
5.5 Grondzaken, incl. werklocaties	1.840	299	312	115
5.6 Verkeer en parkeren	30	30	30	30
Totaal Baten	2.488	947	960	763
Saldo van baten en lasten	- 1.974	- 2.113	- 2.114	- 2.206
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 512	- 74	- 88	-
Onttrekkingen	45	30	30	30
Mutatie reserves	- 467	- 44	- 58	30
Resultaat	- 2.441	- 2.157	- 2.172	- 2.176

2.6 Programma 6 – Sport, Cultuur en Erfgoed

Inleiding

De gemeentelijke beleidskaders voor sport & bewegen en kunst & cultuur zijn de Maatschappelijke Agenda (MAG) en het Vitaliteitsakkoord. Daarnaast is op rijksniveau het Integraal zorgakkoord (IZA) gesloten en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Met name het GALA beoogt om gemeenten lokaal te laten werken aan gezonde leefstijl, sport en ook aan welzijn en cultuur. Dat alles ook om te voorkomen dat inwoners (te snel) een beroep doen op (geestelijke) gezondheidszorg, Wmo-ondersteuning en Jeugdhulp. Met het GALA komt een specifieke uitkering mee (SPUK).

Sport en bewegen

Sport en bewegen is een belangrijke pijler van onze samenleving. Het activiteitsaanbod is ruim en divers. Gelet op de stijgende prijzen van energie blijven we werken aan verduurzaming van de sportaccommodaties. Daarnaast kijken we naar de veranderende behoeften van inwoners, bijv door vergrijzing, en naar mogelijkheden om de omgeving meer te laten uitnodigen tot bewegen. Tot slot zullen we naar aanleiding van een onderzoek naar de beheerstructuren en tarieven van de sportparken voorstellen voorbereiden om deze transparanter en meer gelijk te maken. Onderdeel daarvan is om te bespreken in hoeverre het benutten van vrijwillige inzet op de sportparken kan helpen de kosten voor de verenigingen omlaag te brengen.

Kunst en cultuur

Cultuur brengt mensen tot elkaar en is een belangrijke verbindende factor in onze gemeente. Cultuur draagt bij aan een beter, gezonder en leuker leven voor onze inwoners. Cultuur staat door diverse maatschappelijke ontwikkelingen (corona, maar ook energiecrisis en andere bezuinigingen) onder druk. Kunst en cultuur biedt ons ook kansen en mogelijkheden. Om deze te verbeteren pakken we dit onderdeel op en betrekken we het integraal bij de vraagstukken over de vitale economie.

Archeologie en erfgoed

Erfgoed is in toenemende mate méér dan alleen de uitvoering van wettelijke zorgtaken voor beschermde monumenten en archeologie. Een van de belangrijkste taken op dit moment betreft het voorbereidende werk voor de brede integrale weging van cultuurhistorische waarden ten opzichte van andere omgevingswaarden. Dit is nodig om een en ander op te kunnen nemen in het toekomstige omgevingsplan en dus bij toekomstige bouwplannen.

De zorg voor Cultureel Erfgoed wordt onder de komende Omgevingswet als wettelijke plicht verankerd (en zelfs uitgebreid). Naast die wettelijke taken wordt een grotere rol voor burgers weggelegd bij het bepalen van wat erfgoed is. Dit is wat in het Verdrag van Faro is vastgelegd. In het najaar van 2023 wordt het Verdrag geratificeerd en committeert Nederland zich aan de afspraken in het verdrag over de maatschappelijke waarde van cultureel erfgoed.

De budgetten voor monumenten en archeologie zorgen deels voor het uitvoeren van wettelijke taken of zijn taken die zijn bekrachtigd door een verordening of raadsbesluit. Ook worden de budgetten ingezet voor die taken die onder het Verdrag van Faro worden geschaard. Hiermee anticipeert de gemeente alvast op de nabije toekomst wanneer het verdrag wordt verankert in de erfgoedzorg en dit een verplichting wordt.

Waardevol cultureel erfgoed draagt niet alleen bij aan een aantrekkelijk buitengebied en het toerisme, maar bepaalt ook de identiteit en historie van de regio. We bezuinigen niet volledig op erfgoed en hebben voorstellen opgenomen die in het belang zijn van het minimaal instandhouden van het erfgoed.

Goedgekeurde voorstellen kadernota 2024-2027

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
6.1 Sport en bewegen	Brede SPUK 2023-2026	-	-	-	-
	Brede SPUK combinatie functies	102.633	102.633	99.149	-
	Fieldlab Cothen	- 50.000	- 5.000	-	-
	Zwemvervoer	- 2.000	- 2.000	- 2.000	- 2.000
Totaal 6.1 Sport en bewegen		50.633	95.633	97.149	- 2.000
6.3 Archeologie & erfgoed	Verzekeringspremie Stadstoren	8.500	8.500	8.500	8.500
Totaal 6.3 Archeologie & erfgoed		8.500	8.500	8.500	8.500
Eindtotaal		59.133	104.133	105.649	6.500

Overzicht mutaties begroting 2024-2027

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
6.1 Sport en bewegen	Sporthal Cothen	37.500	37.500	37.500	37.500
	Gymlokaal Walplantsoen	-	-	30.524	34.280
	Sportbeoefening en - bevordering	7.709	7.709	7.709	7.709
	Sportcomplex Mariënhoeve	20.000	20.000	20.000	20.000
	Fieldlab Cothen	50.000	-	-	-
Totaal 6.1 Sport en bewegen		115.209	65.209	95.733	99.489
6.2 Kunst en cultuur	SPUK Bibliotheek	-	-	- 44.000	- 44.000
	Cultuurfonds	-	2.500	5.000	7.500
Totaal 6.2 Kunst en cultuur		0	2.500	-39.000	-36.500
6.3 Archeologie & erfgoed	Monumenten	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal 6.3 Archeologie & erfgoed		10.000	10.000	10.000	10.000
Eindtotaal		125.209	77.709	66.733	72.989

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
Sportverenigingen en culturele organisaties kunnen worden geraakt door de hogere (energie)prijzen. Risico op fors hogere tarieven voor hun leden of stoppen van de vereniging.	Bekijken welke tegemoetkomingen er zijn. Eventueel als gemeente bijdragen.		8	8

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2021		2022		2023	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
6.01 Niet-sporters	%	n nb		n nb		n nb	

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

6 Sport, Cultuur & Erfgoed	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
6.1 Sport en bewegen	- 1.095	- 1.100	- 1.041	- 1.039
6.2 Kunst en cultuur	- 897	- 946	- 964	- 961
6.3 Archeologie & erfgoed	- 241	- 283	- 221	- 248
Totaal Lasten	- 2.233	- 2.329	- 2.227	- 2.248
Baten				
6.1 Sport en bewegen	164	163	143	43
6.2 Kunst en cultuur	-	-	-	-
6.3 Archeologie & erfgoed	41	41	41	41
Totaal Baten	205	204	184	83
Saldo van baten en lasten	- 2.028	- 2.125	- 2.043	- 2.165
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 29	- 34	- 49	- 49
Onttrekkingen	45	114	25	56
Mutatie reserves	16	80	- 24	7
Resultaat	- 2.012	- 2.045	- 2.066	- 2.157

2.7 Programma 7 – Duurzaamheid

Inleiding

Het programma duurzaamheid bestaat uit de volgende klimaatthema's: energie- en warmtetransitie, klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit (inclusief de aanpak luchtkwaliteit) en circulaire economie. In de raadsagenda 2022-2026 staat de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn en het liefst eerder dan 2050 klimaatneutraal. Hiermee wil de gemeente bijdragen aan het verminderen van de CO₂-uitstoot en het realiseren van een duurzame samenleving. Het programma duurzaamheid werkt aan de uitvoering van deze ambitie.

Gemeenten zijn door het rijk belast met de uitvoering van het klimaatbeleid, wat betekent dat we veel werk moeten verzetten om deze overgang vorm te geven. De weg naar de energietransitie en klimaatadaptatie is echter nog niet uitgestippeld en er zijn nog veel onbeantwoorde vragen. Wat zijn bijvoorbeeld de technische mogelijkheden over 10 tot 25 jaar? Wat is de impact op onze omgeving en gezondheid en zijn de oplossingen betaalbaar? Het zijn relatief nieuwe vakgebieden en het vraagt veel tijd om de transitie samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties vorm te geven en uit te rollen. Om als gemeente goed voorbereid te zijn op de veranderingen en het uitfaseren van de fossiele brandstoffen is het essentieel om stappen te blijven zetten, met de inzet voor straks maar met de kennis van nu.

Om als gemeente slagvaardiger te worden op het gebied van de klimaatopgave, heeft het Rijk in 2023 de [CDOKE-regeling](#) vastgesteld om gemeenten financieel te ondersteunen bij het versterken van de interne organisatie voor de uitvoering van klimaat- en energietaken. De CDOKE regeling loopt tot en met 2026 en bedraagt voor onze gemeente circa €430.000 euro per jaar. Met deze subsidie hebben we nu de mogelijkheid om extra personeel op projectbasis aan te nemen of in te huren en om goederen of diensten te bekostigen die nodig zijn voor de uitvoering. Voor de jaren 2026 tot en met 2030 zijn er ook middelen beschikbaar gesteld. Er wordt momenteel door het Rijk gewerkt aan een nieuwe regeling. Wijk bij Duurstede zal hier te zijner tijd voor intekenen.

In de begroting zijn middelen gealloceerd voor structurele uitgaven, zoals voor beleidsonderzoeken, communicatie en participatie, voor lopende afspraken en contracten met uitvoeringspartijen. Gezien de ingrijpende impact van de overgang naar duurzame energie en warmte op onze inwoners en ondernemers, met potentiële veranderingen zowel in hun leefomgeving als financiële situatie, spelen communicatie en participatie een cruciale rol in dit programma. Hierbij valt te denken aan de opdracht van de gemeenteraad om een participatietraject te initiëren, met als doel de mogelijkheden, beperkingen en randvoorwaarden van duurzame energieopwekking (zowel elektriciteit als warmte) te onderzoeken.

De opgaven binnen het programma duurzaamheid raken de gehele organisatie. De uitdagingen met betrekking tot energietransitie, warmtetransitie, klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit, schone lucht en circulaire economie hebben een impact op onze organisatie en beïnvloeden de manier van werken. In het komende jaar, 2024, maken we de duurzaamheidsopgave van onze organisatie inzichtelijk en onderzoeken we welke additionele stappen we kunnen zetten om minder broeikasgassen uit te stoten en hoe we onze veerkracht ten opzichte van klimaatverandering kunnen versterken. Denk aan duurzaam gedrag op de werkvloer (zoals papierarm werken, een eigen mok, duurzaam woon-werk verkeer, zuinig omgaan met energie) het verduurzamen van ons wagenpark,

duurzaam asfalt, de ontwikkeling van een circulair inkoopbeleid en bijvoorbeeld maatregelen in de openbare ruimte om hitte en wateroverlast tegen te gaan zoals hitte reducerende verhardingen en groene daken.

Energietransitie

In 2023 zijn de laatste hectares van de in totaal 60 hectare zonneveld vergund. De zonnevelden in Wijk bij Duurstede hebben op tijd een grootverbruik aansluiting kunnen realiseren. Dat is niet vanzelfsprekend want in 2023 berichtte landelijk stroomnetbeheerder TenneT en regionaal stroomnetbeheerder Stedin dat de schaarste op het elektriciteitsnetwerk de komende jaren nog nijpender wordt dan nu al het geval is. Doordat er steeds meer elektriciteit wordt verbruikt én opgewekt, staat de capaciteit van het elektriciteitsnet onder druk. Deze zogenoemde netcongestie zal ook voor onze gemeente leiden tot vertragingen in de verdere uitvoering van de energietransitie maar kan ook leiden tot stagnatie in de ontwikkeling van woningen en bedrijfsterreinen. Er komt mogelijk een moment dat ook kleinverbruikers geen aansluiting meer kunnen krijgen voor bijvoorbeeld een eigen warmtepomp.

Voor de opgave voor zoveel mogelijk zon op dak zien we voor grootschalige zonnedaken ook een uitdaging in verband met de netcongestie. Om grootschalige zon op dak en verduurzaming van bedrijven te stimuleren, hebben we in 2023 onderzocht wat de mogelijkheden voor verduurzaming zijn voor het bedrijventerrein Broekweg. Uit dit traject zijn potentiële projecten naar voren gekomen waar we in 2024 samen met ondernemers verder aan gaan werken. Als gemeente gaan we onderzoeken wat hierin de mogelijkheden zijn en faciliteren we ondernemers in het zoeken naar oplossingen om bestaande capaciteit beter onderling te benutten. Netcongestie speelt hierin ook een belangrijke rol.

De provincie Utrecht heeft in 2022 geconstateerd dat de ontwikkeling van wind en zon op land in de regio achterblijft ten opzichte van het RES U16 doel van 1,8 TWh opwekcapaciteit in 2030, én dat de verhouding zon en wind uit balans is. Om te zoeken naar meer mogelijke windlocaties is de provincie in 2023 een PlanMER gestart. De provincie heeft in oktober 2023 een participatietraject uitgevoerd om bij inwoners op te halen wat zij van belang vinden bij het kiezen van de meest kansrijke windlocaties. Hiervoor zijn ook onze inwoners benaderd. Hieruit volgend komt er een lijst met ongeveer 20/25 kansrijke voorkeurslocaties voor windenergie in de provincie Utrecht. Deze lijst wordt rond het komend kerstreces openbaar. Vervolgens krijgen gemeenten op wiens grondgebied een kansrijke voorkeurslocatie is, 6 maanden om te bespreken of zij zelf aan de slag kunnen en willen met een van de voorkeurslocaties. In het najaar van 2024 besluit de provincie, wetende welke gemeenten zelf aan de slag gaan, over welke kansrijke locaties een projectbesluit nodig is en waar de provincie mee aan de slag gaat, mogelijk ook bij gemeenten die hun RES bod gestand gedaan hebben.

In 2023 heeft de gemeente een plan van aanpak gemaakt voor een participatietraject met inwoners met als doel de waarden, belangen en zorgen met betrekking tot grootschalige energieopwekking in kaart te brengen. In oktober 2023 zal er besloten worden wanneer dit participatietraject van start gaat en of dat zal aansluiten op de bekendmaking van de voorkeurslocaties voor windenergie in de provincie Utrecht. In 2024 wordt de brede uitvraag vervolgd door een diepgaander onderzoek naar veelbelovende technologieën, samen met een selecte groep inwoners, om te bepalen onder welke voorwaarden deze technologieën wel of niet kunnen worden ingezet. Dit proces zal leiden tot keuzes waar we als gemeente aan gaan werken en de ontwikkeling van een routekaart 'Wijk bij Duurstede Energieneutraal'.

Warmtetransitie

In 2050 wil Nederland conform het Klimaatakkoord volledig zijn overgestapt van het gebruik van aardgas naar een duurzame warmtebron. De gemeenteraad heeft in 2021 de transitievisie warmte vastgesteld. Hierin hebben we vastgelegd dat we tot 2030 actief bezig zijn met het aardgasvrij maken van onze woningen. Dit gaan we realiseren door middel van isolatiemaatregelen, (hybride) warmtepompen en het aanpassen van ons energiegedrag, waardoor we naar schatting tussen de 10% en 30% aan aardgas kunnen besparen.

In 2023 hebben we de volgende stappen ondernomen:

1. We hebben gezamenlijke inkoopacties georganiseerd voor vloer-, bodem- en spouwmuurisolatie. Deze actie richtte zich op woningeigenaren van huizen gebouwd tussen 1920 en 1992. In totaal zijn er 89 isolatiemaatregelen uitgevoerd, wat naar schatting een jaarlijkse CO₂-besparing van 84.500 kg oplevert. Inwoners hebben gezamenlijk €142.700 geïnvesteerd in deze maatregelen.
2. Dankzij financiële steun van de provincie Utrecht hebben we een gratis isolatieactie opgezet voor inwoners die energietoeslag ontvangen, met focus op spouwmuur- en bodemisolatie. Dit project is nog in uitvoering, maar tot op heden zijn er al 20 isolatiemaatregelen uitgevoerd.
3. We hebben particuliere verhuurders met woningen die momenteel een energielabel D, E, F of G hebben, schriftelijk geïnformeerd over de subsidieregeling voor Verduurzaming en Onderhoud Huurwoningen (SVOZ) en hen gewezen op het digitale loket voor verhuurders. In onze gemeente zijn er 87 particuliere verhuurders met in totaal 225 woningen in hun bezit.

Voor 2024 staat het opstellen van wijkuitvoeringsplannen op de planning, evenals een onderzoek naar de haalbaarheid van een warmtenet in Wijk bij Duurstede. Het opstellen van deze wijkuitvoeringsplannen is een verplichte stap binnen het Klimaatakkoord, waarbij elke gemeente voor elke wijk een duidelijk traject uitstippelt om van het aardgas te gaan, inclusief concrete uitvoeringsstappen. Dankzij de extra capaciteit die beschikbaar is dankzij de CDOKE-middelen, zijn we in staat om hiermee in 2024 van start te gaan. Deze stappen sluiten aan bij de invoering van de Wet collectieve warmte (Wcw). Het is voorzien dat deze zogenoemde warmtewet op 1 januari 2025 wordt ingevoerd.

Energiearmoede

De rijksoverheid heeft middelen beschikbaar gesteld om huishoudens in energiearmoede te ondersteunen bij het nemen van energiebesparende maatregelen. In 2022/2023 heeft de gemeente € 257.753 ontvangen. Het betreft een Spuk: specifieke uitkering. Onze gemeente heeft een aanpak voor energiearmoede opgesteld. In 2023 hebben ongeveer 600 huishoudens met een laag inkomen hebben een brief ontvangen met een uitnodiging zich aan te melden voor gratis Energiehulp. Dit gaat om een energiegesprek met een energiecoach, inventarisatie van de woning en het aanbrengen van energiebesparende maatregelen door een klusser. Ook hebben inwoners van wooncomplexen een collectief aanbod gekregen om maatregelen aan te laten brengen. Op dit aanbod verwachten we een respons van 15%. Door middel van wijkacties en het aansluiten bij bestaande activiteiten proberen we meer inwoners te bereiken en ondersteuning te bieden bij het verlagen van de energierekening. In 2024 gaan we hier mee verder en wordt er een witgoedactie georganiseerd.

Klimaatadaptatie

Uiterlijk in 2050 moet Wijk bij Duurstede klimaatbestendig zijn, waarbij we in staat zijn om de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen zoals de toenemende kans op neerslagoverlast, hitte, droogte en overstromingen. We hebben daarvoor al een aantal klimaatstresstesten uitgevoerd. Deze gaan we, samen met de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) vertalen in een lokale visie en adaptatiestrategie. Het opstellen van de visie is vanwege een tekort aan capaciteit verschoven van 2023 naar 2024. De uitgaven worden betrokken in de afwegingen bij de kadernota 2025. De opgave voor klimaatadaptatie wordt meegenomen in de projecten en krijgt een plek in het duurzaamheidsplan van de organisatie waar we in 2024 mee aan de slag gaan.

Duurzame mobiliteit & schone lucht

Als gemeente vinden we het belangrijk om toekomstgericht beleid op te stellen. Dit geldt ook zeker voor duurzame mobiliteit en de luchtkwaliteit. In lijn met Europese richtlijnen, is de verkoop van auto's met nieuwe fossiele brandstofmotoren vanaf 2035 verboden. Het is niet te voorspellen hoe lang er nog fossiele auto's de weg op mogen, de Rijksoverheid wil in 2050 helemaal geen CO₂ meer uitstoten. De gemeente heeft in 2023 een laadvisie ontwikkeld om de groei van elektrische voertuigen te faciliteren. In 2024 zetten we onze inspanningen voort om de laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen verder uit te breiden. Momenteel zijn er 52 laadpunten in onze gemeente (in september 2023), maar volgens onze prognoses uit de laadvisie zullen we tegen 2030 bijna 500 laadpunten nodig hebben om aan de groeiende vraag te voldoen. Dit is een aanzienlijke uitdaging waar we ons voor inzetten.

Schone Lucht voor Wijk bij Duurstede: Het is een feit dat de luchtkwaliteit in onze gemeente in de afgelopen jaren nauwelijks is verbeterd. Bovendien heeft de stijgende prijs van aardgas geleid tot meer houtverbranding, wat een negatieve invloed heeft op de luchtkwaliteit, vooral in dichtbebouwde gebieden. In reactie hierop ondertekenen we het Nationale Schone Lucht Akkoord in 2023 en daarvoor ontwikkelen we een gedegen plan genaamd "Aanpak Schone Lucht voor Wijk bij Duurstede". Nadat deze maatregelen zijn vastgesteld gaan we aan de slag met het implementeren van maatregelen die uit dit plan voortkomen om onze leefomgeving gezonder en leefbaarder te maken.

Circulaire economie

In 2030 wil Nederland 50% minder primaire grondstoffen gebruiken. In 2050 wil Nederland een circulaire economie hebben. In een circulaire economie gebruiken we geen of hernieuwbare grondstoffen. We gebruiken producten en grondstoffen opnieuw. In een circulaire economie bestaat geen afval. De raad stelde in 2022 de visie circulaire economie vast. Begin 2024 leggen we het uitvoeringsprogramma voor aan de raad. We kunnen dit als gemeente niet alleen. Daarom betrekken we de samenleving. Binnen de bestaande budgetten en projecten maken we, waar mogelijk, al stappen richting een circulaire economie.

Goedgekeurde voorstellen kadernota 2024-2027

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
7.1 Energietransitie	CDOKE kosten	- 434.810	- 438.719	-	-
	subsidie CDOKE	434.810	438.719	-	-
Totaal 7.1 Energietransitie		-	-	-	-
Eindtotaal		-	-	-	-

Overzicht mutaties begroting 2024-2027

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
7.1 Energietransitie	Energiearmoede	49.000	-	-	-
Totaal 7.1 Energietransitie		49.000	-	-	-
7.5 Circulaire economie	Demontagehal	49.000	-	-	-
Totaal 7.5 Circulaire economie		49.000	-	-	-
Eindtotaal		98.000	-	-	-

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang ontwikkeling	Schaal van 1 tot 10	
			Kans	Impact
De duurzaamheidsopgave wordt steeds groter en vraagt steeds meer inspanningen van gemeenten, zonder dat hier voldoende budget van het rijk tegenover staat. Ook op andere onderdelen wordt inzet gevraagd, zoals circulaire economie, duurzame mobiliteit en klimaatadaptatie. Dit brengt veel veranderingen met zich mee dat vraagt om extra middelen en goede communicatie met inwoners en bedrijven.	We maken op alle duurzaamheidsthema's duidelijke plannen en keuzes over de rol en de (financiële) inzet van de gemeente en bundelen dat tot integraal en samenhangend programma. Daarbij besteden we tevens veel aandacht aan communicatie en participatie.	Extra maatregelen zijn nodig om op koers te blijven voor de energietransitie. Voor de overige duurzaamheidsambities zijn plannen in voorbereiding. We zetten bij de verschillende ontwikkelingen rond duurzaamheid nadrukkelijk in op communicatie en participatie.	8	8
Hoewel 2030 of 2050 ver weg lijken, hebben ruimtelijke projecten een lange doorlooptijd. Tegelijkertijd is er nog veel onzekerheid omtrent de energietransitie. Zo zijn er zorgen over de betaalbaarheid, zullen er in de toekomst goedkopere en efficiëntere energie-technieken beschikbaar zijn en is het onduidelijk wat het draagvlak is voor bijvoorbeeld grootschalige opwek. Deze factoren kunnen leiden tot vertraging en uitstel waardoor de gemeente Wijk bij Duurstede het risico loopt haar ambities niet te halen.	We gaan in gesprek met de raad, inwoners en ondernemers. De energietransitie gaat verder dan de eigen grenzen, samenwerken met de gemeenten in de regio is daarom belangrijk. Gemeente en burgers kunnen participeren in duurzame projecten.	We gaan in gesprek met de raad hoe we inwoners het beste kunnen betrekken bij de opgaven die er voor ons liggen.	8	8

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2021		2022		2023	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
7.01 Hernieuwbare elektriciteit	%	nbn		nbn		nbn	

Bron: waarstaatjegemeente.nl

2.7.1 Financiën

bedragen x € 1.000

7 Duurzaamheid	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
7.1 Energietransitie	- 72	- 189	- 189	- 189
7.2 Warmtetransitie	- 180	- 248	- 248	- 248
7.3 Klimaatadaptatie, waterkwaliteit	- 90	- 90	- 90	- 90
7.4 Duurzame mobiliteit en schone lucht	- 19	- 19	- 9	- 9
7.5 Circulaire economie	- 10	- 59	- 59	- 59
Totaal Lasten	- 371	- 606	- 596	- 596
Baten				
7.1 Energietransitie	-	-	-	-
7.2 Warmtetransitie	-	-	-	-
7.5 Circulaire economie	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	- 371	- 606	- 596	- 596
Mutatie reserves				
Onttrekkingen	18	18	18	18
Mutatie reserves	18	18	18	18
Resultaat	- 353	- 588	- 578	- 578

2.8 Programma 8 – Veiligheid en handhaving

Openbare orde en veiligheid

Uit objectieve en subjectieve gegevens blijkt dat de gemeente Wijk bij Duurstede relatief gezien een veilige gemeente is. De criminaliteit daalt de laatste jaren gestaag. Inwoners voelen zich meestal veilig en dat wil de gemeente Wijk bij Duurstede graag zo houden of verder verbeteren. Want ook al worden we gezien als een veilige gemeente, elk delict is er één teveel en heeft grote impact op inwoners en ondernemers.

Voor de veiligheid in onze gemeente – en daarbuiten – werken we nauw samen in de regio. Door samen te werken maken we gebruik van elkaars capaciteit en expertise. Voor de periode 2023 – 2026 is het gezamenlijk Integraal Veiligheidsplan (IVP) van kracht voor de gemeenten Wijk bij Duurstede, Renswoude, Rheden, Utrechtse Heuvelrug en Veenendaal. Hierin is aangegeven welke (gezamenlijke) prioriteiten de gemeente Wijk bij Duurstede hanteert, hoe de samenwerking met andere partijen is georganiseerd en welke resultaten de gemeente wil behalen. Vijf gemeenten op de Heuvelrug slaan de handen ineen om samen met de politie en het Openbaar Ministerie de gestelde ambities te bereiken. De vijf gemeenten hebben allen het IVP vastgesteld met als gezamenlijke prioriteit de aanpak van ondermijnende criminaliteit en maatschappelijke onrust. Daarnaast zetten de 5 gemeenten zich in voor digitale veiligheid. Dit sluit aan op de landelijke en lokale ontwikkeling van het aantal gevallen van gedigitaliseerde criminaliteit.

Naast de gezamenlijke prioriteiten ligt de focus in Wijk bij Duurstede op de volgende lokale prioriteiten:

- Verkeersveiligheid
- Inwonersparticipatie
- High Impact Crimes en veel voorkomende criminaliteit
- Aanpak van overlast veroorzaakt door personen met onbegrepen gedrag
- Terugdringen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren

Om inwoners over de gezamenlijke en lokale prioriteiten te informeren is door de 5 gemeenten de website <https://wehoudenhetveilig.nl/> ontwikkeld. Hier is ook het IVP en het Uitvoeringsprogramma Wijk bij Duurstede 2023-2024 terug te vinden. Begin 2025 worden de uitvoeringsplannen voor de jaren 2025 en 2026 vastgesteld. In 2026 wordt gestart met de ontwikkeling van een nieuw Integraal Veiligheidsplan voor de jaren 2027 – 2030.

Cybercriminaliteit

De afgelopen jaren zien we een sterke stijging van het aantal cybercrime delicten, landelijk en lokaal. Deze ontwikkeling past bij de landelijke verschuiving van de meer zichtbare criminaliteitsvormen (zoals woning- en bedrijfsinbraken, autokraken en fietsdiefstallen) naar minder zichtbare, ondermijnende vormen van criminaliteit (zoals fraude, witwassen en cybercriminaliteit). In onze intergemeentelijke samenwerking heeft de bestrijding van ondermijning en het versterken van de digitale veiligheid prioriteit, want criminaliteit houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Een veilig Wijk bij Duurstede in een veilige regio is voor ons van groot belang.

Crisisbeheersing

Op basis van de Evaluatie Wet veiligheidsregio's wordt een doorontwikkeling gemaakt op regionale taken van Bevolkingszorg. De voorbereidingen en gesprekken daarover worden gevoerd in regionale kernteams. De doorontwikkeling zal uiteindelijk ook bij ons lokaal doorgevoerd worden. Het is op dit moment nog onduidelijk of dit tot extra kosten gaat leiden.

In de aanpak van de vluchtelingen crisis werken we samen met de gemeenten in onze veiligheidsregio en met de VRU (Veiligheidsregio Utrecht). Op dit moment loopt er een verkenning naar de mogelijkheid voor het aanmeren van een schip om 80 tot 100 asielzoekers meerdere jaren op te kunnen vangen op het water.

Vergunningen, toezicht en handhaving

De gemeente Wijk bij Duurstede wil samen met haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties de verantwoordelijkheid nemen voor een schone en veilige woon-, werk en leefomgeving. Daarom hebben we in 2023 de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2023-2026 vastgesteld. Op basis van deze strategie wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld.

Boa-capaciteit

Vanuit het rijk is vanaf 2023 structureel geld vrijgemaakt voor extra boa-capaciteit. Voor Wijk bij Duurstede gaat het om een bedrag van € 33.000 per jaar, goed voor 0,5 fte. Inmiddels hebben we deze extra boa kunnen toevoegen aan het team. Hiermee heeft Wijk bij Duurstede 3 boa's in dienst.

Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging Bouwen

Per 1 januari 2024 worden de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen (Wkb) ingevoerd. De Wkb zal gevolgen hebben voor vergunningverlening en de manier waarop toezicht wordt ingericht. Op dit moment wordt onderzocht hoe dit er precies uit gaat zien.

Goedgekeurde voorstellen kadernota 2024-2027

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
8.1 Openbare orde en veiligheid	Bijdrage VRU ivm aankoop brandweerkazerne Cothen-Langbroek	- 74.000	- 74.000	- 74.000	- 74.000
	Begrotingswijziging VRU obv andere verdeling deelnemersbijdrage	- 87.000	- 87.000	- 87.000	- 87.000
	kap. lasten ivm aankoop brandweerkazerne Cothen-Langbroek	74.000	74.000	74.000	74.000
Totaal 8.1 Openbare orde en veiligheid		- 87.000	- 87.000	- 87.000	- 87.000
Eindtotaal		- 87.000	- 87.000	- 87.000	- 87.000

Overzicht mutaties begroting 2024-2027

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
8.1 Openbare orde en veiligheid	VRU (Veiligheids Regio Utrecht)	15.000	29.027	29.027	29.027
	Brandkranen	- 2.030	- 1.988	- 1.946	- 1.904
	Openbare orde en veiligheid, handhaving en crisisbeheersing	- 2.000	- 2.000	- 2.000	- 2.000
Totaal 8.1 Openbare orde en veiligheid		10.970	25.039	25.081	25.123
Eindtotaal		10.970	25.039	25.081	25.123

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
VRU; Indien vrijwillige brandweer gelijk gesteld wordt aan de waardering van beroepskrachten dan vormt dit een financieel probleem.	Landelijke aandacht en bestudering van het Europese standpunt.	Naar aanleiding van Europese afspraken is er een landelijk onderzoek uitgevoerd naar het gelijktrekken van de bezoldiging van vrijwillige en beroepsbrandweerlieden. Naar aanleiding daarvan kan er sprake zijn van een forse stijging van de (loon)kosten de gemeentelijke bijdrage aan de VRU.	8	6
Reorganisatie crisisbeheersing in brede zin door landelijke aanpassingen kan zorgen voor extra interne kosten door de aanpassing van onze eigen crisisorganisatie (bijvoorbeeld wijziging van kanspiket naar hardpiket)		Evaluatie Wet veiligheidsregio's is landelijk uitgevoerd. Opvolging in regionale kernteams.	8	5
VRU is vanuit de handreiking bluswatervoorziening de aanwezige en noodzakelijke bluswatervoorzieningen te inventariseren. Hieruit kan naar voren komen dat er te weinig bluswatervoorzieningen zijn en er bijplaatsing moet plaatsvinden		De inventarisatie vindt plaats. Uitkomsten eind 2023 of begin 204	8	5

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2021		2022		2023	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
8.01 Verwijzingen Halt	per 1.000 inw., 12-17 jr	14,0		nbn		nbn	
8.02 Winkeldiefstal	per 1.000 inwoners	0,2		nbn		nbn	
8.03 Gewelds- en seksuele misdrijven	per 1.000 inwoners	1,3		nbn		nbn	
8.04 Diefstal uit woning	per 1.000 inwoners	1,7		nbn		nbn	
8.05 Vernieling en misdrijven openbare orde	per 1.000 inwoners	5,0		nbn		nbn	

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

8 Veiligheid en Handhaving	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
8.1 Openbare orde en veiligheid	- 2.651	- 2.590	- 2.566	- 3.122
Totaal Lasten	- 2.651	- 2.590	- 2.566	- 3.122
Baten				
8.1 Openbare orde en veiligheid	1	1	1	1
Totaal Baten	1	1	1	1
Saldo van baten en lasten	- 2.650	- 2.589	- 2.565	- 3.121
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 74	- 87	- 128	- 128
Onttrekkingen	142	31	8	574
Mutatie reserves	69	- 56	- 120	446
Resultaat	- 2.581	- 2.645	- 2.685	- 2.675

2.9 Programma 9 – Bedrijfsvoering en Financien

Inleiding

Dit is een omvangrijk programma, waarvoor met name middelen vanuit het rijk ontvangen worden. Gemeenten vinden dat er een onbalans is in de taken die het rijk hen geven en de ontvangen middelen. Ook in Wijk bij Duurstede merken we de druk die (hierdoor) op de organisatie staat. Zo wordt het balanceren tussen het op peil houden van dienstverlening en verzorgingsniveau en de lasten voor inwoners spannender.

Daarnaast zijn er grote maatschappelijke vraagstukken zoals de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne, het asielbeleid, de energietransitie, het woningtekort en de toenemende hulpvraag.

Het vraagt voortdurend veel van de organisatie om zowel op trends als op actuele ontwikkelingen in te spelen. Er is dus voortdurend inzet nodig om de medewerkers hun werk goed en met plezier te kunnen laten verrichten. Niet alle factoren werken positief mee, weliswaar is er een goede cao afgesloten, maar daar tegenover staat dat de arbeidsmarkt bijzonder krap is en blijft. In onderstaande wordt ingezoomd op een aantal noemenswaardige ontwikkelingen binnen het programma Bedrijfsvoering en Financien.

Communicatie en inwonersparticipatie

De gemeente wil zoveel mogelijk naast haar inwoners staan, hoe complex de vraagstukken ook zijn. Dat betekent dat wij luisteren naar wat onze inwoners zeggen. Ook bereiden we medewerkers voor om met onze inwoners op te trekken in participatietrajecten. Een uitgebreid opleidingsprogramma is al gestart en zal expertise op dit gebied verbreden en vergroten. In 2024 integreren we participatie meer in ons dagelijks handelen en maken we er een vast onderdeel in het werk van de gemeente. Een zichtbare en benaderbare gemeente zijn, maakt het voor buitenstaanders aantrekkelijk zich bij ons aan te sluiten. Bijvoorbeeld door in onze gemeente of zelfs voor onze gemeente te komen werken.

Publieksdiensten / KCC

Er worden meer reisdocumenten aangevraagd, er wordt meer getrouwd en we ontvangen meer bezoekers in het Huis van de Gemeente. Ook zien we dat inwoners onze digitale diensten steeds beter weten te vinden.

Vooraf rijbewijzen worden vaker online aangevraagd. Met al deze ontwikkelingen lukt het ons om de dienstverlening op het hoge niveau te houden dat we nastreven.

In 2024 staan de verkiezingen voor het Europees Parlement gepland. De verwachting is dat er 1 dag gestemd kan worden.

Bedrijfsvoering inclusief P&O, organisatieontwikkeling, facilitaire zaken, ICT, gemeentelijk vastgoed

Door toenemende mobiliteit, vergrijzing en ontgroening en een stijgende personeelsvraag bij gemeenten vanwege extra taken, concluderen we dat personeelskrapte een constante factor is en in de komende jaren of zelfs decennia ook zal blijven. De extra formatie die we hebben ingezet voor recruitment levert resultaat op en is hard nodig om bijvoorbeeld zichtbaarheid op de arbeidsmarkt te vergroten. Tegelijkertijd doen alle 'concurrenten' dat ook en vissen we allemaal in dezelfde vijver. Naast het vergroten van onze zichtbaarheid op de arbeidsmarkt spannen we ons in om een aantrekkelijke werkgever te zijn waar je met plezier en vertrouwen je werk doet. Voldoende opleidings- en ontwikkelmogelijkheden tellen voor mensen daarin zwaar, naast een goede beloning en werkplezier. Met een aansprekend introductieprogramma geven we nieuwe collega's een goede en warme start bij ons. Ook zetten we in op doorstroom binnen de organisatie en goede uitstroom voor collega's die elders gaan werken. We houden het wervingsbudget in stand en we zoeken naar manieren om anders te werven met de middelen die beschikbaar zijn. Hoe we de draagkracht van de gemeentelijke organisatie, en daarmee onze dienstverlening, de komende jaren op peil houden is een zorgelijk vraagstuk.

Werken op diverse plekken (thuis, onderweg en op kantoor) is inmiddels al enkele jaren realiteit. Het plaats onafhankelijk werken brengt (naast de voordelen) ook risico's met zich mee. Cybercriminelen laten ook gemeenten niet ongemoeid. Naast technische maatregelen blijven we de komende jaren volop aandacht besteden aan het programma i-bewustzijn. Iedereen in de organisatie is getraind en zich bewust van het feit dat menselijk gedrag van invloed is op de kwetsbaarheid van de organisatie. Door te weten waar we op moeten letten verkleinen we die kwetsbaarheid.

Informatievoorziening is een onmisbaar onderdeel van de dienstverlening en de bedrijfsvoering van de gemeenten en drijft veranderingen. Er wordt veel meer data gestuurd gewerkt en dat in de toekomst alleen maar toenemen. Om aan wet- en regelgeving te blijven voldoen en onze organisatie goed te faciliteren investeren we de komende jaren in ons samenwerkingsverband met andere gemeenten en het up-to-date houden van onze lokale organisatie.

Voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is onlangs een traject gestart n.a.v. een provinciaal programma waarbij kleine gemeenten ondersteund worden bij het verduurzamen van hun maatschappelijk vastgoed. Dit is de opmaat om ook ons eigen vastgoed verder te verduurzamen. De financiële effecten worden betrokken bij de integrale afwegingen bij de begroting 2024-2027.

Financiën en belastingen

De meicirculaire 2023 is financieel meegenomen in de berekening van de cijfers. Deze is omvangrijk in onderwerpen en aanpassingen. Vanuit het rijk komen tot aan 2025 meer bedragen binnen voor de taken die door onze gemeente uitgevoerd moeten worden. De ontvangsten vanuit het gemeentefonds zijn echter onvoldoende voor compensatie van de gestegen prijzen. Hierdoor is direct grote druk ontstaan op de begroting van 2024 en 2025. De Rijksbegroting lost op dit moment de (financiële) zorgen van de gemeenten nog niet op en de grote financiële onzekerheid voor 2026 en 2027 is nog steeds aanwezig. De financiële verwachting voor 2026 werd al aangeduid als "het ravijn" en daar is nu 2027 bijgekomen. Deze voorziene meerjarige daling zal forse impact hebben op grote financiële opgaven in onze gemeente.

Naast het gemeentefonds zijn de gemeentelijk belastingen een groot onderdeel van de inkomsten van een gemeente. De toelichting op de gemeentelijke belastingen is opgenomen in hoofdstuk 3.1 Lokale heffingen.

Bestuur

Onder Bestuur vallen diverse zaken zoals Kabinetszaken, organisatie van diverse bijeenkomsten zoals veteranen dag, dodenherdenking, Bevrijdingsdag en organisatie van verkiezingen.

Incidentele ontwikkeling

Incidentele ontwikkeling bevat budgetten die voortkomen uit bijzondere omstandigheden zoals kosten voor opvang van vluchtelingen etc. Deze budgetten hebben een incidenteel karakter.

Oekraïne

Op 30 oktober 2022 waren er 86.850 Oekraïense vluchtelingen geregistreerd bij alle gemeenten in Nederland. Op 8 september 2023 waren dat er 98.440. Dit is een toename van 13% en als deze lijn doorzet zal er in 2023 een toename van 18% zijn.

De gemeente Wijk bij Duurstede vangt op dit moment circa 67 vluchtelingen op. Dat zijn bijna uitsluitend gemeentelijke opvangplekken (GOO). We zien dat de eerder genoemde thema's zoals (juiste) scholing, werk en participatie en dagbesteding goed zijn (in)geregeld. De aantallen om te huisvesten in Wijk bij Duurstede stabiliseren op dit moment. De regio Utrecht vangt ten opzichte van het Landelijke gemiddelde een bovengemiddeld aantal Oekraïense vluchtelingen op. De landelijke instroom blijft wel onverminderd hoog, het valt te verwachten dat er op termijn een beroep zal worden gedaan op extra opvang in de regio.

Goedgekeurde voorstellen kadernota 2024-2027

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
9.3 Bedrijfsvoering (inclusief P&O, organisatie ontw., facilitaire zaken, ICT en gemeentelijk vastgoed)	Externe proceskosten JZ	- 5.000	- 5.000	- 5.000	- 5.000
	Geen externe doorbelasting meer personeel informatie voorziening.	- 92.000	- 92.000	- 92.000	- 92.000
	Werving en selectie personeel	- 40.000	- 40.000	- 40.000	- 40.000
	Nieuw financieel systeem	- 120.000	- 30.000	15.000	15.000
	Personeel; 0,22 FTE extra voor Bestuursadvies	- 25.000	- 25.000	- 25.000	- 25.000
	Personeel; 0,5 FTE extra personeel BOR voor 2023 en 2024	- 45.000	-	-	-
	Personeel; 0,5 FTE extra security officer en Ensia	- 38.290	- 19.145	-	-
	Personeel; 2 trainees	- 118.000	- 80.000	-	-
	Personeel; CAO Gemeenten verhoging 2023	- 1.140.187	- 1.140.187	- 1.140.187	- 1.140.187
	Personeel; FTE voor verschillende projecten INF, saldo WOO	- 30.494	28.315	3.415	-
	Personeel; structureel functie wonen	- 55.000	- 110.000	- 110.000	- 110.000
	Realisatie van het integraal ruimtelijk perspectief in U10 verband	- 18.508	- 18.508	- 18.508	-
	Regionale inkoop	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal 9.3 Bedrijfsvoering (inclusief P&O, organisatie ontw., facilitaire zaken, ICT en gemeentelijk vastgoed)		- 1.697.479	- 1.501.525	- 1.382.280	- 1.367.187
9.4 Financiën en belastingen	Gemeentefonds decembercirculaire	- 221.000	- 223.000	- 226.000	-
	Gemeentefonds septembercirculaire '22	111.000	- 201.000	648.000	- 830.000
	Overige correcties gemeentefonds	- 40.000	- 40.000	- 40.000	- 40.000
Totaal 9.4 Financiën en belastingen		- 150.000	- 464.000	382.000	- 870.000
9.5 Bestuur	Budget voor instellen rekenkamer	- 30.000	- 30.000	- 30.000	- 30.000
	Extra kosten voor raad; budget voor Notubiz en overige kstn raad	- 20.000	- 20.000	- 20.000	- 20.000
	Personeel; CAO Gemeenten verhoging 2023	- 19.813	- 19.813	- 19.813	- 19.813
	Raad; budget voor abonnementen	- 25.000	- 25.000	- 25.000	- 25.000
	verhoging raadsvergoedingen	- 66.120	- 66.120	- 66.120	- 66.120
Totaal 9.5 Bestuur		- 160.933	- 160.933	- 160.933	- 160.933
Eindtotaal		- 2.021.412	- 2.139.458	- 1.174.213	- 2.411.120

Overzicht mutaties begroting 2024-2027

In de bijlage bij de Begroting worden de onderstaande maatregelen en de eventuele alternatieven verder toegelicht.

Product	Omschrijving	2024	2025	2026	2027
9.3 Bedrijfsvoering (inclusief P&O, organisatie ontw., facilitaire zaken, ICT en gemeentelijk vastgoed)	Diverse uitgaven	4.000	4.000	4.000	4.000
	ICT middelen	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
	Huisvesting gemeentehuis - laadpalen	5.000	5.000	5.000	5.000
	ICT middelen	-107.000	-	-	-
	Software	-41.700	-21.700	-21.700	-21.700
	Gegevensbeheer (BAG, BGT, Archief)	-21.784	-21.784	-21.784	-21.784
	Bedrijfsvoering personeel - opleiding	42.220	42.220	42.220	42.220
	Bedrijfsvoering financiën/Overige belastingen	15.000	15.000	15.000	15.000
	Informatiebeveiliging en privacy	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
	Ondernemingsraad	3.550	3.550	3.550	3.550
	Facilitair	30.000	-	-	-
	Bedrijfsvoering personeel - Werving & Selectie	40.000	40.000	-	-
	Totaal 9.3 Bedrijfsvoering		- 59.714	37.286	- 2.714
9.4 Financiën en belastingen	Indexatie OZB	383.500	373.500	373.500	373.500
	Gemeentefonds (deel) septembercirculaire 2023	75.000	100.000		
Totaal 9.4 Financiën en belastingen		458.500	473.500	373.500	373.500
9.5 Bestuur	Rekenkamercommissie.	9.500	9.500	9.500	9.500
	Raad en raadsbijeenkomsten	10.000	10.000	10.000	10.000
	Griffie	5.000	5.000	5.000	5.000
	Vrij besteedbare budgetten van B&W	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal 9.5 Bestuur		34.500	34.500	34.500	34.500
9.6 Incidentele ontwikkeling	Interne kosten toerekenen aan SPUK	500.000	100.000	-	-
Totaal 9.6 Incidentele ontwikkeling		500.000	100.000	-	-
Eindtotaal		933.286	645.286	405.286	405.286

Bestuurlijke risico's

Risico's	Beheersmaatregel	Voortgang Ontwikkeling	Kans	Impact
Schaarste op arbeidsmarkt, waardoor mogelijk extra middelen nodig zijn.	Inzet op instroom jong talent, zichtbaarheid van de gemeente op de arbeidsmarkt ook via social media en samenwerking met andere gemeenten.	Er is in 2023 een adviseur werving&selectie aangenomen waarbij verschillende wervingsacties zijn gestart en worden uitgevoerd.	8	5

Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	2021		2022		2023	
		WBD	NL	WBD	NL	WBD	NL
9.01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,6		5,6		5,6
9.02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,07		5,30		5,3
9.03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	312,89		345,26		345
9.04	Externe inhuur	% van totale loonsom + kosten inhuur externen	4,6%		2,0%		2,0%
9.05	Overhead	% van totale lasten	14%		14%		14%

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Financiën

bedragen x € 1.000

9 Bedrijfsvoering en Financiën	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
9.1 Communicatie en inwonersparticipatie	- 66	- 66	- 66	- 66
9.2 Publieksdiensten / KCC	- 1.051	- 1.051	- 1.051	- 1.051
9.3 Bedrijfsvoering en gemeentelijk vastgoed	- 10.542	- 10.680	- 10.239	- 10.285
9.4 Financiën en belastingen	150	146	101	53
9.5 Bestuur	- 1.363	- 1.521	- 1.522	- 1.522
9.6 Incidentele ontwikkeling	- 1.650	- 300	-	-
Totaal Lasten	- 14.523	- 13.473	- 12.778	- 12.872
Baten				
9.2 Publieksdiensten / KCC	556	556	556	556
9.3 Bedrijfsvoering en gemeentelijk vastgoed	917	921	482	482
9.4 Financiën en belastingen	47.688	47.490	44.114	43.540
9.5 Bestuur	-	-	-	-
9.6 Incidentele ontwikkeling	1.650	300	-	-
Totaal Baten	50.810	49.267	45.152	44.578
Saldo van baten en lasten	36.287	35.794	32.374	31.706
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 503	- 540	- 804	- 804
Onttrekkingen	589	799	1.211	1.190
Mutatie reserves	86	258	407	386
Resultaat	36.373	36.052	32.781	32.093

3 Deel II Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

3.2 Financiering

3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

3.5 Bedrijfsvoering

3.6 Verbonden partijen

3.7 Grondbeleid

3.8 Openbaarheid – Wet open overheid

3.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De lokale heffingen bestaan uit belastingen (bijvoorbeeld Onroerende Zaakbelasting (OZB) en toeristenbelasting), bestemmingsheffingen (Rioolheffing en Afvalstoffenheffing) en rechten (bijvoorbeeld Leges en Begraafrechten).

Voorlopige tarieven 2024

Tarieven lokale heffingen	2023	2024	Lastenstijging (%)
Onroerende zaakbelasting			
• Eigenaar woning, percentage van de WOZ-waarde	0,136%	0,145%	6,2%
• Eigenaar niet-woning, percentage van de WOZ-waarde	0,275%	0,292%	6,2%
• Gebruiker niet-woning, percentage van de WOZ-waarde	0,161%	0,171%	6,2%
Toeristenbelasting			
• Overnachting campings en passanten in de jachthaven	€ 1,80	€ 1,50	-16,7%
• Overige overnachtingen (onder andere hotels en B&B's)	€ 1,80	€ 3,00	66,7%
Afvalstoffenheffing			
• Eén- en meerpersoonshuishouden	€ 307,00	€ 311,00	1,3%
• Reinigingsrechten (excl. btw)	€ 0,00	€ -	
Rioolheffing			
• Meerpersoonshuishouden	€ 238,12	€ 246,45	3,5%
• Bebouwde percelen zonder aansluiting riool	€ 92,92	€ 96,17	3,5%
Precariobelasting			
• Terrassen per m2	€ 20,00	€ 20,70	3,5%
Leges			
• Voltrekken van een huwelijk, vanaf *	€ 412,00	€ 436,00	5,8%
• Afgifte paspoort, vanaf **	€ 58,89	€ 63,42	7,7%
• Afgifte Nederlands identiteitskaart, vanaf **	€ 37,99	€ 40,92	7,7%
• Afgifte rijbewijs, vanaf **	€ 41,60	€ 44,50	7,0%

* Voor deze lokale heffingen geldt dat deze kostendekkend moeten zijn en dat het % lastenstijging kan fluctueren

** Voor deze lokale heffingen zijn tarieven wettelijk vastgesteld.

Lokale lastendruk

Naast de informatie die we krijgen via de website www.waarstaatjegemeente.nl gebruiken wij sinds 2019 de lokale lastenmeter (<https://www.wijkbijduurstede.nl/inwoners/lokale-lastenmeter.html>) waarop ook informatie is ontsloten over de lokale lasten van Wijk bij Duurstede en ook benchmark mogelijk is zowel landelijk als met vergelijkbare of omliggende gemeenten.

Gemeentelijke woonlasten	2023	2024	Lastenstijging (%)
OZB-lasten voor gezin bij gem. WOZ-waarde *1)	€ 398	€ 422	6,2%
Rioolheffing voor gezin	€ 238	€ 246	3,5%
Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 307	€ 311	1,3%
Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 943	€ 980	3,9%

*1) Gemiddelde WOZ waarde 2022/2023 is € 322.000

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Voor het belastingjaar 2023 wordt de OZB gebaseerd op de nieuwe getaxeerde WOZ-waarden. Deze worden verwerkt bij het vaststellen van de definitieve tarieven. Daarnaast is er een indexatie van 6,2%. Voor de OZB ligt dit in de lijn met 2023 en passen we het indexpercentage toe, wat we ook voor onze contracten en verplichtingen gebruiken (voor 2024 is dit percentage 3,5%). Naar aanleiding van amendement A2023-022 is het percentage verhoogd met 2,7% naar 6,2%.

Kwijtschelding

Op 17 september 2022 is de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden in werking getreden. Het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente Wijk bij Duurstede is daarom aangepast. De raad heeft op 13 december 2022 de verordening kwijtschelding voor de door de BSR geheven gemeentelijke belastingen Wijk bij Duurstede 2023 vastgesteld. De verordening in hoofdlijnen:

Berekeningswijze kosten van bestaan

1. Bij de kwijtschelding van de door de BSR geheven belastingen wordt het percentage voor de berekening van de kosten van bestaan gesteld op 100% procent (in afwijking van artikel 16, eerste en tweede lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990).
2. Voor de vaststelling van de kosten van bestaan van pensioengerechtigden wordt in plaats van de bijstandsnorm het netto-ouderdomspensioen gehanteerd (overeenkomstig artikel 3 van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden).

Netto kosten kinderopvang

De netto kosten van kinderopvang (bedoeld in artikel 28, derde lid van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990) worden als uitgaven in aanmerking genomen. (Uitgaven als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990).

Extra toegestane financiële middelen

Het totale bedrag aan financiële middelen (de vermogensnorm) is verhoogd met:

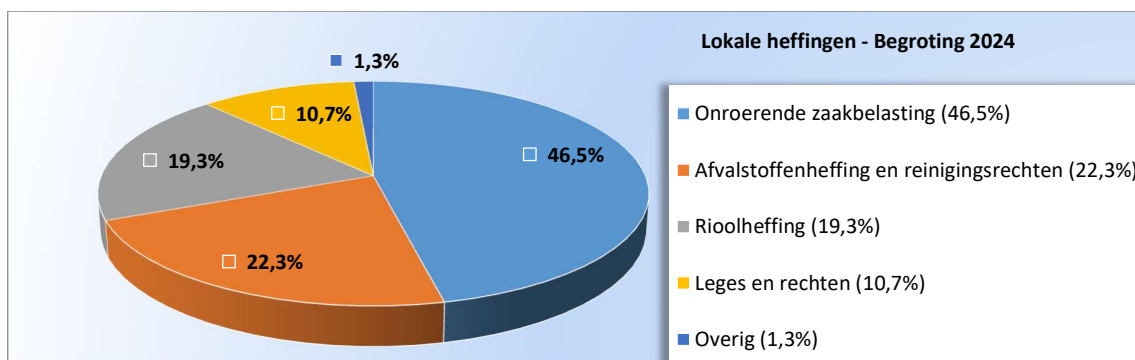
- a. het maximale normbedrag van € 2.000 bij gehuwden/samenwonenden
- b. het maximale normbedrag van € 1.800 bij alleenstaande ouders
- c. het maximale normbedrag van € 1.500 bij alleenstaanden

(In afwijking van artikel 12, tweede lid, onderdeel d, van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990)

Kwijtschelding aan ondernemers

Ondernemers kunnen geen kwijtschelding krijgen van rijksbelastingen. Met betrekking tot belastingen, geheven door lagere verheden, bestaat sinds 1 april 2011 de mogelijkheid om ook kwijtschelding voor ondernemers mogelijk te maken, mits het verzoek om kwijtschelding betrekking heeft op belastingheffing in de privé sfeer.

Lokale heffingen

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Belastingen					
Onroerende zaakbelasting woningen	4.662	4.990	5.006	4.858	4.858
Onroerende zaakbelasting niet-woningen	1.515	1.608	1.606	1.606	1.606
Precariobelasting	19	19	19	19	19
Toeristenbelasting	46	46	46	46	46
Totaal Belastingen	6.241	6.662	6.677	6.528	6.528
Heffingen					
Rioolheffing	2.577	2.667	2.667	2.667	2.667
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	3.118	3.084	3.084	3.084	3.084
Totaal Heffingen	5.695	5.751	5.751	5.751	5.751
Leges en rechten					
Leges burgerzaken	250	436	436	436	436
Leges procedures	50	50	50	50	50
Leges omgevingsvergunningen	699	529	529	529	529
Veergelden / concessiegelden	127	30	30	30	30
Overige leges en rechten	397	433	433	433	433
Totaal Leges en rechten	1.523	1.478	1.478	1.478	1.478
Kwijtscheldingen					
Kwijtscheldingen	- 69	-	-	-	-
Totaal Kwijtscheldingen	- 69	-	-	-	-
Totaal lokale heffingen	13.389	13.892	13.906	13.757	13.757

*Kwijtschelding vanaf 2024 opgenomen onder de afvalstoffenbegroting

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten

Ter dekking van de afvalbeheerkosten wordt afvalstoffenheffing in rekening gebracht. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast basistarief per aansluiting plus een variabel deel op basis van het aantal aanbiedingen van de grijze klike en het aantal inwerpen in een ondergrondse restafvalcontainer.

Afvalkosten

De afvalkosten zijn in 2024 iets hoger dan in 2023, gemiddeld € 311 in plaats van gemiddeld € 307 per aansluiting.

Deze kostenstijging van 1,3% is lager dan de algemene index van 3,5% vanwege minder restafval, een hogere landelijke vergoeding voor PMD en een nieuw gunstig contract voor de inzameling en verwerking van textiel.

De ingeschatte in te zamelen tonnages afval 2024 en de samenstelling naar soort afval zijn gebaseerd op de tonnages tot met juni 2023.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekking afvalstoffenheffing	Begroting 2023		Begroting 2024	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	- 2.289	72,5%	- 2.227	71,1%
Inkomsten, excl. heffingen	219	-6,9%	311	-9,9%
Netto kosten	- 2.070	65,6%	- 1.916	61,2%
Toe te rekenen kosten				
Overhead, incl. (omslag)rente	- 200	6,3%	- 290	9,3%
Verkeer en vervoer	- 108	3,4%	- 110	3,5%
Capaciteit	- 350	11,1%	- 437	13,9%
BTW *1)	- 429	13,6%	- 380	12,1%
Toe te rekenen kosten taakveld	- 1.087	34,4%	- 1.217	38,8%
Totale kosten heffing	- 3.157	100,0%	- 3.133	100,0%
Totale opbrengsten heffing	3.157		3.133	
Dekkingspercentage heffing	-	100,0%	-	100,0%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

In de begroting 2023-2026 wordt uitgegaan van het Water en Rioleringsplan 2020-2025 (WRP). Bij het opstellen van dit plan heeft naast de aangepaste manier van toerekenen, het verlengen van de technische levensduur van de riolering invloed op de kosten voor de rioolheffing. Riolering die in een stabiele omgeving ligt, zoals bij Wijk bij Duurstede, gaat langer mee dan verwacht. De technische levensduur van de riolen na 1970 is om die reden verlengd van 60 jaar naar 80 jaar.

Verder had de verlaging van de rente, de inflatie en de toename van de heffingseenheden invloed op het tarief. Jaarlijks wordt in december de bijbehorende tarieventabel aangepast rekening houdend met de gemeentelijke prijsindex en vastgesteld.

Berekening kostendekkendheid riolering	Begroting 2023		Begroting 2024	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	- 1.698	65,9%	- 1.727	64,7%
Inkomsten, excl. heffingen	8	-0,3%	7	-0,3%
Netto kosten	- 1.690	65,6%	- 1.720	64,4%
Toe te rekenen kosten				
Overhead, incl. (omslag)rente	- 203	7,9%	- 255	9,6%
Verkeer en vervoer	- 114	4,4%	- 118	4,4%
Capaciteit	- 299	11,6%	- 310	11,6%
Tractie	- 9	0,3%	- 9	0,3%
BTW *1)	- 262	10,2%	- 258	9,7%
Toe te rekenen kosten taakveld	- 887	34,4%	- 950	35,6%
Totale kosten heffing	- 2.577	100,0%	- 2.670	100,0%
Totale opbrengsten heffing	2.577		2.670	
Dekkingspercentage heffing	-	100,0%	-	100,0%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

Omgevingsvergunningen

De leges die de gemeente hanteert voor omgevingsvergunningen vloeien voort uit de legesverordening. Jaarlijks wordt in december de bijbehorende tarieventabel aangepast en vastgesteld.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid omgevingsvergunningen	Begroting 2023		Begroting 2024	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten heffing				
Netto kosten				
Kosten, incl. (omslag)rente	- 856	74,2%	- 890	74,4%
Inkomsten, excl. heffingen	16	-1,4%	16	-1,3%
Netto kosten	- 840	72,8%	- 874	73,1%
Toe te rekenen kosten				
Overhead, incl. (omslag)rente	- 159	13,8%	- 166	13,9%
Overige taakvelden	- 118	10,2%	- 128	10,7%
BTW *1)	- 37	3,2%	- 28	2,3%
Toe te rekenen kosten taakveld	- 314	27,2%	- 322	26,9%
Totale kosten heffing	- 1.154	100,0%	- 1.196	100,0%
Totale opbrengsten heffing	553		553	
Dekkingspercentage heffing	- 601	47,9%	- 643	46,2%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

3.2 Financiering

In deze paragraaf beschrijven we de uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie. De financieringsfunctie zorgt ervoor dat voldoende geld beschikbaar is zodat aan alle financiële verplichtingen kan worden voldaan. Hiervoor worden kortlopende en langlopende leningen aangetrokken. Onder de financieringsfunctie valt ook het verstrekken van leningen en garanties en het beheersen van financiële risico's.

Wet- en regelgeving

De kaders voor financiering staan vooral in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) en de Gemeentewet. In de Wet financiering decentrale overheden staan de regels voor het financieringsbeleid voor decentrale overheden. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat we bedachtzaam om moeten gaan met publieke middelen.

Risicobeheersing is van groot belang. Het beheersen van renterisico's gebeurt enerzijds door het toepassen van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast zorgen wij ervoor, bij het uitzetten van liquide middelen, dat we voldoen aan een aantal eisen op gebied van treasury.

Het verstrekken van leningen evenals het verlenen van garanties en borgstellingen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Voor het overige dienen liquide middelen in 's rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren) aangehouden te worden.

In de Wet houdbare overheidsfinanciën zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. Die normen raken ook gemeenten, omdat de gemeenteschulden en financieringstekorten van gemeenten meetellen in de overheidsschuld van Nederland. Alle gemeenten samen krijgen een plafond voor het totale EMU-tekort van gemeenten in een jaar.

Beleid

Treasury heeft als doel om een optimaal resultaat te bereiken tussen rentelasten en rentebaten, rekening houdend met de risico's. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO).

Het beleid voor de treasuryfunctie van de gemeente Wijk bij Duurstede is vastgelegd in het treasurystatuut, dat in 2010 is herzien en door de raad is vastgesteld. Het huidige statuut wordt in 2024 geactualiseerd.

De rente is conform de Notitie Rente 2017 verwerkt in deze begroting. De rente wordt toegerekend aan de taakvelden via het taakveld Treasury. Hiertoe worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld Treasury geboekt. We berekenen geen rentevergoeding over het eigen vermogen en voorzieningen en belasten deze dus ook niet door aan de taakvelden.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

In de Notitie Rente 2017 van de commissie BBV wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en de jaarstukken. Het doel van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige en transparante wijze waarop gemeenten de (verwachte) rentelasten en –baten opnemen in de begroting en de jaarstukken.

Hoe met de rente moet worden omgegaan bij de grondexploitatie, is beschreven in de notitie grondexploitatie die vanaf 2019 van toepassing is.

Onderstaand schema geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop de rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. De omslagrente voor 2024 is, afgerond, berekend op 1,5%. De toerekening van rente aan de taakvelden is gebaseerd op dit percentage.

bedragen x €
1.000

Rentescema		Begroting 2024
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(+)	- 964
b. Externe rentebaten (idem)	(+)	14
Saldo rentelasten en rentebaten		- 950
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	-
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	- 588
c3. De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	19
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		- 1.519
d1. Rente over eigen vermogen	(+)	-
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(+)	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		- 1.519
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(-)	- 1.413
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		- 106

Leningenportefeuille

De opgenomen leningen hebben per 1 januari 2024 een nominale waarde € 23,591 mln. Met vaste rentepercentages variërend van 0,23% tot 4,00%. Van dit bedrag is € 3.438.000 doorgeleend aan de woningbouwstichting Volksbelang en € 865.000 doorgeleend aan Stichting Wijkspport.

bedragen x € 1.000

Opgenomen leningen	Boekwaarde 1 januari	Opname	Aflossing	Boekwaarde 31 december	Rentelast	Rente %
2023	18.169	7.415	- 642	24.942	691	3,21%
2024	24.942	6.000	- 6.673	24.269	984	4,00%
2025	24.269	6.000	- 6.693	23.576	694	2,90%
2026	23.576	6.000	- 6.713	22.863	672	2,89%
2027	22.863	6.000	- 6.734	22.129	650	2,89%

Kasgeldlimiet en renterisico

Zowel binnen de renterisiconorm als kasgeldlimiet is er voor 2024 ruimte om geld aan te trekken. Dit wordt hieronder verder toegelicht.

Kortlopende financiering: kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een limiet aan het renterisico op korte termijn financiering. Vooral voor kortlopende financiering kan het renterisico groot zijn. Wijzigingen in de korte rente hebben direct invloed op de rentelasten.

Wij mogen in totaal niet meer dan 8,5% van de begrotingsomvang (totale lasten) aan leningen van korter dan 1 jaar hebben. Hieronder vallen dus de rekening courant bij de BNG (rood staan) en de aangetrokken kasgeldleningen. Dit maximum is wettelijk vastgelegd in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden. De gemeente mag in 2024 maximaal € 5.502.000 aan kortlopende leningen aantrekken.

Langlopende financiering: renterisicoberekening

Om te voorkomen dat er jaarlijks grote wijzigingen zijn in de rentelasten, schrijft de Wet financiering decentrale overheden de renterisiconorm voor. De jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente (bijvoorbeeld bij een rentevastperiode) mogen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. De renterisiconorm voor het jaar 2024 is bepaald op € 12.946.000.

Financieringsbehoefte

Begin 2024 bedraagt het totaalbedrag aan opgenomen leningen 24,9 miljoen. Tekorten in de exploitatie worden gefinancierd met kasgeldleningen. Wanneer de financieringsbehoefte hoger is, trekken we langlopende leningen aan. Hoe hoog de financieringsbehoefte daadwerkelijk wordt, is afhankelijk van het tijdstip waarop de uitgaven plaatsvinden en van de opbrengsten die we realiseren. Langlopende leningen gaan we in principe aan voor 10 jaar. Als er sprake is van een gunstig rentepercentage, onderzoeken we of een langere looptijd gewenst is.

Geprognosticeerde balans

Prognose meerjarenbalans	bedragen x € 1.000					
	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Activa						
Vaste Activa						
Immateriële vaste activa	4.916	4.915	4.749	4.580	4.409	4.236
Materiële vaste activa	51.879	54.571	65.598	77.133	90.445	88.984
Financiële vaste activa	4.199	4.266	4.061	3.852	3.642	3.430
Totaal vaste activa	60.994	63.752	74.408	85.565	98.496	96.650
Vlottende Activa						
Voorraden	- 132	398	398	398	398	398
Uitzettingen korter dan één jaar	10.618	2.755	2.828	2.828	2.828	2.828
Liquide middelen	198	460	460	460	460	460
Overlopende activa	718	1.246	279	279	279	279
Totaal vlottende activa	11.402	4.859	3.965	3.965	3.965	3.965
Totaal activa	72.396	68.611	78.373	89.530	102.461	100.615

Passiva						
Vaste Passiva						
Eigen vermogen	16.567	14.349	14.805	14.794	11.176	6.126
Voorzieningen	12.104	12.290	12.493	12.854	13.216	13.578
Vaste schulden van één jaar of langer	24.179	26.465	28.620	40.426	60.093	62.872
Totaal vaste passiva	52.850	53.105	55.918	68.074	84.484	82.575
Vlottende Passiva						
Netto vlottende schulden korter dan één jaar	13.375	10.986	12.059	12.383	10.300	10.479
Overlopende passiva	6.171	4.520	10.396	9.073	7.677	7.561
Totaal vlottende passiva	19.546	15.506	22.455	21.456	17.977	18.040
Totaal passiva	72.396	68.611	78.373	89.530	102.461	100.615

EMU-saldo

Het EMU-saldo is in 1992 door de Economische en Monetaire Unie ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden mogelijk te maken. Het EMU-saldo (ook wel begrotingsaldo genoemd) is de optelsom van alle inkomsten en uitgaven van de Rijksoverheid en de decentrale overheden. Volgens de regels van de EMU, zoals vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mag het vorderingentekort (het EMU-saldo) van een land niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product. Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden. Het EMU-saldo wordt dus vooral op landelijk niveau gebruikt.

De gemeente is een decentrale overheid. In het Besluit Begroting en Verantwoording is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten in hun begroting ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken. Het EMU-saldo is voor de individuele gemeente echter geen sturingsvariabele. Dat komt omdat bij het EMU-saldo wordt gekeken naar het saldo van de begroting volgens het kasstelsel, naar welke geldstromen er in een jaar binnen komen en welke er uitgaan. De gemeente werkt echter met een baten-lasten stelsel, waarbij gestuurd wordt op een structureel sluitende (meerjaren)begroting. Door het verschil in gehanteerde stelsel kan het voorkomen dat bij een sluitende begroting, een gemeente toch een negatief EMU-saldo heeft.

Investerings- en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo.

bedragen x € 1.000						
Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)		Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1.	(+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	- 107	456	27	- 3.580	- 5.012
2.	(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	7.329	16.926	17.551	- 1.760	- 3.437
3.	(+) Mutatie voorzieningen	197	203	362	362	362
4.	(-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	-	-	-	-
5.	(-) Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo		7.419	17.585	17.939	- 4.979	- 8.087

3.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicobeheer

Deze paragraaf beschrijft de voor de gemeente Wijk bij Duurstede relevante financiële risico's, uitgaande van de actuele situatie, zowel in- als extern. Risicomanagement is een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering van de gemeente. Hierdoor is het mogelijk om bij besluitvorming eventuele risico's op een juiste wijze te wegen. De afgelopen periode zijn we gestart met doorontwikkeling van ons risicomanagement. Tijdens de themasessie op 29 augustus 2023 is dit nader toegelicht aan de gemeenteraad. Voor deze begroting zijn de risico's nog in kaart gebracht volgens de 'oude' werkwijze. Er is wel een actualisatie uitgevoerd. We gaan komend jaar verder met het verder ontwikkelen van ons risicobeheer.

Deze paragraaf start met een toelichting op het doel van risicobeheer. Daarna wordt het risicoprofiel uiteengezet door de benodigde weerstandscapaciteit te relateren aan de beschikbare reserves. Vervolgens worden de belangrijkste risico's weergegeven. Het kader is vastgelegd in nota Weerstandsvermogen 2006 en de Financiële verordening gemeente Wijk bij Duurstede 2020.

Doel van risicobeheer

Risicobeheer is gericht op het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de realiseerbaarheid van de gemeentelijke doelstellingen, de beheersing van risico's in bedrijfsprocessen en projecten, de betrouwbaarheid van de financiële verslaglegging en de naleving van relevante wet- en regelgeving. Bij het nemen van belangrijke beslissingen met een onzekere uitkomst worden de risico's overwogen alvorens tot een besluit te komen. Hierbij wordt dus expliciet de mate van risicoacceptatie bepaald en worden de financiële risico's die van invloed zijn op de beleidsuitvoering inzichtelijk en beheersbaar gemaakt. Door het inzicht in de risico's worden de raad, het college en de organisatie in staat gesteld om op een verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen/ investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Niet alle risico's laten zich financieel vertalen. Er zijn diverse risico's die geen financiële gevolgen hebben, maar wel belangrijk zijn om in beeld te hebben. In deze paragraaf ligt de nadruk op de financiële risico's omdat aan de hand daarvan het weerstandsvermogen wordt bepaald. Dit is een wettelijke verplichting die uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) komt.

Om inzicht in de risico's van de gemeente te verkrijgen, is een risico-inventarisatie uitgevoerd die twee keer per jaar wordt geactualiseerd. Door een risicosimulatie wordt het benodigde weerstandsvermogen berekend. De weerstandsratio geeft de verhouding weer tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is een optelling van de algemene reserve, de post onvoorzien en de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit. Op basis van het risicobeleid is het gewenste weerstandsvermogen bepaald door de risico's te kwantificeren naar hun maximale financiële impact maal de kans dat het risico zich voor kan doen.

Hierbij zijn alleen risico's meegenomen waarbij:

- de kans dat het risico zich in werkelijkheid voordoet groter is dan 10%;
- de kans maal de financiële impact minimaal € 50.000 bedraagt.

Voor de beoordeling is de onderstaande schaalindeling gehanteerd:

Kans op risico	Waardering
Zeer klein	10%
Klein	30%
Middel	50%
Mogelijk	65%
Groot	80%

Risico-inventarisatie

In de volgende tabel zijn de gekwantificeerde risico's samengevat per onderwerp en ingedeeld per type risico. De risico's worden aansluitend toegelicht.

bedragen x € 1.000

Risico's	Financieel gevolg (maximaal)	Kans	Benodigde weerstandscapaciteit	Toe- of afname
Bedrijfsrisico's				
01. Kwetsbaarheid omvang gemeentelijke organisatie	500	Middel	250	Gelijk
02. Informatieveiligheid	300	Mogelijk	195	Gelijk
03. Weerstandsvermogen verbonden partijen	500	Klein	150	Gelijk
Eigendomsrisico's				
04. Huisvesting onderwijs	500	Zeer klein	50	Gelijk
Beleidsrisico's				
05. Rampen en Calamiteiten	1.000	Klein	300	Gelijk
06. Omgevingswet (implementatie en uitvoering)	300	Klein	90	Gelijk
07. Participatie, ontschotting RDWI	200	Zeer klein	20	Gelijk
08. WSW, Rijks bezuiniging in takenpakket	500	Zeer klein	50	Gelijk
09. Indexatie onderhoudscontracten / projecten	1.000	Groot	800	Toename
10. Onderhoud gebouwen	1.000	Mogelijk	650	Gelijk
11. Risico uitvoering bezuiniging	1.700	klein	510	Toename
12. Risico uitvoering bezuinigen jeugdzorg	700	Mogelijk	455	Toename
Aansprakelijkheidsrisico's				
13. Garantiestellingen leningen	3.000	Zeer klein	300	Gelijk
14. Leningen sportfaciliteiten	1.098	Zeer klein	110	Toename
Benodigde weerstandscapaciteit			3.930	-

Toelichting op de risico's:

01. Kwetsbaarheid omvang gemeentelijke organisatie

Een kleine organisatie is relatief kwetsbaar. Bij ziekte en uitval van medewerkers is het lastig de continuïteit te waarborgen. De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt en daarmee een voortdurende stroom van personeelsverloop leidt onder andere tot uitdagingen bij het handhaven van onze dienstverlening en een hoge mate van inhuur van extern personeel en expertise.

02. Informatieveiligheid

Informatieveiligheid goed op orde brengen is een van de grote opgaves die voor ons ligt. Door vormen van cybercriminaliteit, maar ook uitvoering van de WOO heeft hier impact op. Goede veilige

en structurele data geeft beter inzicht in de veiligheid, maar is ook beter geschikt voor gedeeltelijke automatisering van WOO verzoeken. In het lopende proces van risicomangement zullen het bedrag en de kans nader worden geïnventariseerd.

03. Weerstandsvermogen verbonden partijen

De in onze gemeente gebruikte verbonden partijen zijn zelf ook aansprakelijk voor risico's. De risico's die effect krijgen worden gedeeld door de deelnemers van de verbonden partij. Een hoog weerstandsvermogen bij een verbonden partij is belangrijk om als deelnemer een lager risico te lopen, maar dit vermogen wordt gevormd door de bijdrage van een deelnemer. Blijft per partij een afweging hoeveel vermogen de verbonden partij mag aanhouden. Een aantal verbonden partijen hebben daarnaast geen weerstandscapaciteit opgebouwd; eventueel verlies wordt door de deelnemers afgewikkeld.

04. Huisvesting onderwijs

Voor de huisvesting onderwijs is de verordening van toepassing. Door sterk stijgende bouwkosten voldoen de landelijke normeringen niet langer. In de bouwsector is sprake van schaarste zowel op het gebied van materialen als personeel. Het rijk en de VNG hebben gemeenten indringend geadviseerd om hier rekening mee te houden.

05. Rampen en Calamiteiten

Door zowel natuurrampen als andere calamiteiten loopt ook de gemeente Wijk bij Duurstede een (financieel)risico. We zien ook bij voorgaande jaren en bij andere gemeenten dat het rijk in voorkomende gevallen bijspringt. De kans dat een ramp of calamiteit zich voordoet is altijd aanwezig. De kwalificatie is gebaseerd op de financiële impact.

06. Omgevingswet (implementatie en uitvoering)

Met ingang van 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De invoering heeft gevolgen voor de bedrijfsvoering, met name op het gebied van personele bezetting, ICT, voorzieningen, legesopbrengsten en verbonden partijen. Van de totale financiële omvang is op dit moment nog geen compleet beeld beschikbaar.

07. Participatie, ontschotting RDWI

De uitvoering van de Participatiewet is uitbesteed aan het RDWI waarbij door de samenwerkende gemeenten een vorm van risicodeling van toepassing is. Bij wijzigingen in de in- en uitstroom kunnen de verhoudingen tussen de gemeenten veranderen. Dit kan voor ons van invloed omdat er regionaal een vorm van risicodeling (ontschotting) is afgesproken.

08. Wet sociale werkvoorziening (Wsw), Rijksbezuiniging in takenpakket

Het rijk voert een (oplopende) bezuiniging door op de Wsw-gelden. Het risico is aanwezig dat de kosten minder snel dalen dan de ingevoerde bezuiniging van het rijk.

9. Indexatie (onderhouds)contracten / projecten

Periodiek terugkerende onderhoudswerkzaamheden voor het onderhoud van de openbare ruimte besteden wij grotendeels uit aan derde partijen. Wij sluiten (meestal na een aanbesteding) met deze partijen contracten af voor de uitvoering van deze diensten. In deze contracten is het gebruikelijk om de tarieven na een jaar te kunnen indexeren, bijvoorbeeld vanwege loon-/kostenstijgingen. Contracten hebben verschillende looptijden en het moment waarop deze opnieuw moeten worden afgesloten zijn verschillend. De huidige marktontwikkelingen zijn grillig, we verwachten dat prijsindexaties voor 2024 fors hoger uitvallen dan de standaard indexatie zoals gehanteert bij de begroting. Uiteraard blijven we scherp aan de wind zeilen en houden we de marktontwikkelingen scherp in beeld.

10. Onderhoud gebouwen

Voor het gebouwenonderhoud is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) aanwezig waarin alle geplande onderhoudswerkzaamheden zijn opgenomen. Het MJOP wordt jaarlijks geactualiseerd en geïndexeerd. Tot en met 2020 was hiervoor een voorziening groot onderhoud gebouwen aanwezig (in de Najaarsnota 2020 is deze omgezet in een reserve). Jaarlijks zijn (vaste) bedragen toegevoegd aan deze voorziening. Deze bedragen zijn in tegenstelling tot het MJOP echter niet jaarlijks geïndexeerd.

Als het gemeentelijk vastgoed in de toekomst verduurzaamd gaat worden, zijn hier ook kosten aan verbonden. Deze duurzaamheidsmaatregelen zijn tot op heden (nog) niet begroot. Het risico is vrij groot dat deze reserve niet toereikend is om alle bovengenoemde kosten te kunnen betalen.

11. Uitvoering bezuinigingen

Voor 2024 wordt er voor ruim € 2,4 mln bezuinigd, waarvan € 700.00 op jeugdzorg. Het risico op bezuinigingen jeugdzorg hebben we separaat opgenomen, omdat de risico's verschillend gekwalificeerd zijn. Het bezuinigen op budgetten brengt risico's met zich mee met betrekking tot uitvoerbaarheid en onvoorziene ontwikkelingen. Dit kan verschillen per maatregel.

12. Uitvoering bezuinigingen jeugdzorg

Het risico van de bezuiniging voor de Jeugdhulp is als kans 'mogelijk' gezet. Reden hiervoor is dat er binnen de jeughulp sprake is van een open einde regeling, daarnaast is de complexiteit toegenomen en neemt de duur van de zorg ook toe.

13. Garantstelling leningen

De gemeente staat garant voor het garantievermogen inzake de Wet Sociale Woningbouw (WSW). Daarnaast staat de gemeente garant voor een aantal leningen zonder WSW-achtervang. De gemeente heeft een waarborg op een financieringsovereenkomst van een geprivatiseerde sportinrichting verstrekt. Dit betreft een langlopende lening.

14. Leningen sportfaciliteiten

De gemeente heeft een aantal langlopende leningen verstrekt ten behoeve van sportorganisaties. Bij de het bepalen van het risico houden we rekening met de bedrijfsvoering/continuïteit van de sportfaciliteiten.

Gemeentefonds; te weinig middelen

Deze is komen te vervallen. Met het vastzetten van het Accres op het niveau van 2022 voor 2026 is er een financieel ravijn gecreëerd. Daarnaast is de opschalingskorting die tot en met 2025 is bevroren nog niet van tafel, hetgeen voor 2026 ook een forse impact heeft. Dit lagere accres en de opschalingskorting zijn echter al verwerkt in de hoogte van de uitkering van het gemeentefonds van 2026 en 2027.

Verontreinigingsincident riolering

Deze is komen te vervallen. Saneringsdeel waarvoor de gemeente mogelijk een risico liep, is uitgevoerd. Verdere sanering en kosten hiervan worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de provincie.

Planschadeclaims

Deze is komen te vervallen. Dit risico wordt opgenomen in de projectenontwikkeling.

Jeugdzorg, volumestijging door open-einde-regelingen

Deze is komen te vervallen. Dit risico is opgenomen onder het risico Bezuinigingen jeugdzorg.

Risicokaart					
Financieel gevolg (maximaal)	Kans				
	10%	30%	50%	65%	80%
kleiner dan € 100.000	4,7,8	6, 7			
€ 100.000 - € 250.000	13	3	1	2	
€ 250.000 - € 500.000	14			12	
€ 500.000 - € 1.000.000		11		10	9
groter dan € 1000.000					

Weerstandscapaciteit

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Beschikbare weerstandscapaciteit			
Algemene reserve	6.319	5.012	4.158
Post onvoorzien	75	75	75
Onbenutte capaciteit OZB	519	704	340
Beschikbare weerstandscapaciteit	6.913	5.791	4.573
Benodigde weerstandscapaciteit	3.859	3.875	3.930
Weerstandsvermogen	1,79	1,50	1,17

Voor bepalen van het benodigde weerstandsvermogen zijn alleen de nu bekende risico's meegenomen. Indien er nieuwe projecten worden gestart, kan het risicoprofiel veranderen en daarmee dus ook het benodigde weerstandsvermogen. Voor de kwalificatie van bovengenoemde ratio van het weerstandsvermogen wordt bij veel gemeenten onderstaande tabel gehanteerd:

Waardering weerstandsvermogen	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	uitstekend
B	1,4 - 2,0	ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	voldoende
D	0,8 - 1,0	matig
E	0,6 - 0,8	onvoldoende
F	< 0,6	ruim onvoldoende

Kengetallen

Om de horizontale verantwoording te versterken zijn gemeenten verplicht om een basis set van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in haar beoordeling van de financiële positie moet betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven. Zij leveren daarmee ook een bijdrage aan hun kaderstellende en controlerende rol. Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het rijk. Het gaat om de volgende kengetallen:

- Netto schuldquote
- Solvabiliteitsratio
- Grondexploitatie
- Structurele exploitatieruimte
- Belastingcapaciteit; woonlasten meerpersoonshuishoudens

Kengetallen	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Verplichte kengetallen						
1. Netto schuldquote	53,2%	58,1%	72,9%	93,8%	127,9%	134,7%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	46,5%	51,7%	66,9%	87,9%	121,9%	129,0%
2. Solvabiliteitsratio	22,9%	20,9%	18,9%	16,5%	10,9%	6,1%
3. Grondexploitatie	-0,2%	0,6%	0,6%	0,6%	0,7%	0,7%
4. Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	2,4%	0,2%	-5,9%	-9,1%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	119,6%	111,2%	107,2%			
Overige kengetallen						
6. Weerstandsratio	1,79	1,49	1,15	nbn	nbn	nbn

Beoordeling van de kengetallen

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld niet per se een nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Het is daardoor niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Omdat de kengetallen in hun onderlinge relatie moeten worden gezien in de beoordeling van de financiële positie, worden deze voorzien van een toelichting.

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen (baten exclusief mutaties in de reserves) en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Objectief gezien is de netto schuldquote van de gemeente Wijk bij Duurstede niet hoog (een netto schuld van maximaal 90% wordt als aanvaardbaar gezien).

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Overigens zegt dit kengetal niets over de looptijd, courantheid en risico's van de betreffende grondexploitaties. In de paragraaf grondbeleid wordt daar nader op ingegaan.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Belastingcapaciteit; woonlasten meerpersoonshuishoudens

Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, riool- en afvalstoffenheffing). Bij de heffingen wordt gestreefd naar kostendeckende tarieven. Het staat de gemeente vrij om bij de inkomsten te opteren voor een lagere heffing dan wettelijk is toegestaan.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat over het onderhoud van de kapitaalgoederen in gemeentelijk bezit. Kapitaalgoederen zijn onderdelen van de openbare ruimte waarvoor langlopende investeringen nodig zijn. Het beheer en onderhoud hiervan is gericht op de duurzame instandhouding.

Inleiding

De gemeente Wijk bij Duurstede heeft een groot deel van haar vermogen geïnvesteerd in voorzieningen voor haar inwoners, zoals wegen, verlichting, riolering, groen, speelplaatsen en straatmeubilair. Het onderhoud van deze zogenaamde 'kapitaalgoederen' is van cruciaal belang voor het functioneren van de gemeente op diverse gebieden. Ook voor de inwoners is de kwaliteit van hun leefomgeving van groot belang; teruglopende kwaliteit kan leiden tot kleine ergernissen, klachten of zelfs serieuze ongelukken.

Team Beheer Openbare Ruimte (BOR) werkt sinds 2020 met een lange termijnplanning voor het onderhoud van de openbare ruimte. De werkwijze, kosten en kwaliteit zijn vastgelegd in het "Beheerkwaliteitsplan 2020-2025 Gemeente Wijk bij Duurstede" en geeft inzicht in de huidige en de gewenste (beeld)kwaliteit van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte inclusief het benodigde budget. In het Beheerkwaliteitsplan (verder BKP) gaan we uit van een ambitieniveau dat is vastgesteld op beeldkwaliteitsniveau B (voor het onderdeel wegen op C) en waarbij de planhorizon voor investeringen 50 jaar is.

Het BKP is verder uitgewerkt in het Integraal Uitvoerings Plan (IUP). Dit IUP omvat de geplande werkzaamheden voor het groot- en vervangingsonderhoud (investeringen), integraal afgestemd tussen de verschillende beheerdisciplines en beleidsplannen en gedetailleerder weergegeven met de bijbehorende kosten en planning van de eerstvolgende 10 jaar. Het BKP heeft een relatie met de overige beleidsplannen zoals het Gemeentelijk Verkeers en Vervoer Plan (GVVP), Water en Rioleringsplan (WRP) en Groenstructuurplan. Het IUP wordt afgestemd met de vigerende beleidsplannen en wordt jaarlijks geactualiseerd. Beide plannen (BKP en IUP) zijn in werking vanaf 1 januari 2020 en lopen door tot en met 2025.

Hieronder vindt u de verschillende kapitaalgoederen en het jaar van vaststelling van het betreffende beheerplan en de uit te voeren werken/investeringsprojecten in 2024.

Kapitaalgoederen	Beheerplan	Jaar van vaststelling
Wegen	IN BKP en IUP	2019
Kunstwerken	IN BKP en IUP	2019
Verkeer	IN BKP en IUP	2019
Riolering	Gemeentelijk Water+Rioleringsplan (WRP I)	2019
Openbare verlichting	IN BKP en IUP	2019
Groen	IN BKP en IUP	2019
Watergangen	IN BKP en IUP	2019
Gebouwen	Beheerplannen Gebouwen	2004
Beschoeiingen, duikers en stuwen	IN BKP en IUP	2019

Het jaar 2024 staat voor een groot deel in het teken staan van het reconstrueren van groenvakken en bomenstructuren. De afgelopen jaren zijn veel bomen gekapt, maar zijn de stobbes niet verwijderd. Dat doen we nu in projectvorm, hierbij zorgen we voor betere plantplaatsen en aanpassingen van de openbare ruimte. Ook zal het bomenbeleidsplan dit jaar worden geactualiseerd aan de hand van het Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen.

Op de Promenade/Hoogstraat, de Wethouder Vernooijstraat en de Geul-Dommel worden dit jaar ook renovaties voorbereid en uitgevoerd met participatie waarbij ook veel aandacht is voor klimaatmaatregelen. Eind 2024 hopen we ook te kunnen starten met de complexe renovatie van de Broekweg langs het Amsterdam Rijnkanaal. De wens is om deze weg te verbreden in verband met het gebruik door grote (landbouw)voertuigen, maar dit hangt van de mogelijkheden op gebied van watercompensatie en de bijbehorende kosten.

In 2023 is een deel van de kademuur op de Langbroekerdijk, kruising Doornseweg verzakt. Hiervoor is een tijdelijke noodconstructie aangebracht. In 2024 zal er de kademuur worden verwijderd en worden vernieuwd. Hierna kan de beperking voor het vrachtverkeer weer worden opgeheven. Na een lang voortraject is inmiddels ook de renovatie van de Zandweg (fase 2) gestart. Dit project zal een grote impact hebben op de verkeersdoorstroming tijdens de uitvoering, maar na realisatie zal de toegang naar de binnenstad van de gemeente weer de allure krijgen die zij verdient. De afstemming met de verschillende andere onderhoudsprojecten, nuts-werkzaamheden en afsluitingen is complex, maar haalbaar.

Tot slot worden er diverse asfaltwerkzaamheden uitgevoerd, met name aan de Romeinenbaan vanaf de sluis naar de Broekweg/Middelweg west, en de Veerweg. Onderstaand een opsomming van de grootste investeringsprojecten die voor 2024 staan gepland.

Kapitaalgoederen	(Vervangings-)investerings in 2024
Wegen	Reconstructie Broekweg Zandweg fase 2 Bermblokken en duikerbrug Langbroekerdijk Reconstructie asfalt Veerweg Reconstructie asfalt Romeinenbaan (mogelijk icm voegovergangen)
Bruggen/kunstwerken	Vervanging Fietsbrug Langbroekseweg Groot onderhoud Rhijnesteinbrug Vervangen voegovergangen Molenvliet viaduct.
Verkeer- en straatmeubilair	Vervangen divers straat- en verkeersmeubilair Vervangingsplan afvalbakken
Riolering	Re-linen (nieuwe binnenkant in riolering aanbrengen) / Repareren Hoofdriolen (meerjarig) Vervangen pompgemalen (meerjarig) Grondwateronderzoeken en maatregelen uitvoeren Langbroek en De Horden Klimaatmaatregelen doorvoeren (knelpunten oplossen)
Openbare verlichting	-
Groen	Vervangen diverse speelterreinen inclusief ondergronden Renovatie Geul-Dommel i.v.m. wortelopdruk bomen en duizendknoop en klimaatmaatregelen. Renovatie promenade-Hoogstraat (klimaatopdracht/participatie, groen/verharding) Vervangen achterstand terugplaatsen bomen. (2024/2025) Renovatie Opsnijder, groen, verharding, wegen en verlichting. Renovatie Weth. Vernooijstraat Groen en verharding Renovatie Oude Kweek, (groen en wegen).
Watergangen en waterbouwkundige constructies	Verwijderen oeverbeschouwing Stadspark voor natuurlijke oevers (met subsidie Impulsregeling Water). Vervanging kademuur Langbroekerdijk

Areaaloverzicht

Areaal	Aantal	Eenheid
Wegen		
• Asfalt en beton verharding	1.237.896	m2
• Klinkerverharding	64.428	m2
• Onverhard en half verharding	29.042	m2
Riolering		
• Vrijverval-riolering	110	km.
• Persleiding	81	km.
• Gemalen	477	stuks
• Overstorten	39	stuks
Vaarwegen en havens		
• Passantenhavens	1	stuks
• Houten damwanden	437	meter
• Stalen keerwand	754	meter
• Lichte beschoeiing (hout)	10.663	meter
Openbaar Groen		
• Stedelijk groen (gazon, heesters, sier)	372.670	m2
• Landschappelijk groen (berm, bosplantsoen, riet)	911.462	m2
• Begraafplaatsen	4	stuks
Gebouwen		
• Huisvesting gemeentelijke diensten	2	stuks
• Brandweerkazernes	2	stuks
• Sportgebouwen	1	stuks
• Monumenten en historische gebouwen en objecten	6	stuks
• Sociaal maatschappelijke gebouwen	4	stuks
• Peuterspeelzalen / Kinderopvang waaronder 3 Brede Scholen	4	stuks
• Woningen	5	stuks
• Begraafplaatsen bouwkundig (bergingen, baarhokjes, urnenmuren)	7	stuks
• Aula	1	stuks
• Overig (o.a. garageboxen, gemaalgebouwen)	1	stuks
Openbare verlichting		
• Lichtpunten	5.183	stuks
Kunstwerken		
• Bruggen	57	stuks
• Duikers	131	stuks
• Houten stuw	3	stuks
• Viaduct	1	stuks

3.5 Bedrijfsvoering

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de paragraaf Bedrijfsvoering inzicht biedt in de beleidsvoornemens, en de realisatie daarvan, ten aanzien van de bedrijfsvoering. Vanuit de beleidsvrijheid die hierbij aan de gemeenten is over gelaten wordt wel beoogd dat er een logische verbinding ontstaat tussen het programma overhead richting de andere programma's.

De ontwikkeling van onze bedrijfsvoering is randvoorwaardelijk om zo goed mogelijk onze maatschappelijke opgaven aan te kunnen, onze dienstverlening te leveren en tegelijk te voldoen aan alle wet- en regelgeving. Het streven van de gemeente Wijk bij Duurstede is om vanuit de paragraaf bedrijfsvoering het principe van "Plan, Do, Check, Act" te borgen.

Administratieve Organisatie & Interne controle

Een goede organisatie van de Administratieve Organisatie (AO) en Interne Controle (IC) binnen de organisatie vormt de ruggengraat van een goede bedrijfsvoering. Door middel van interne controle wordt getracht de interne beheersing van de gemeentelijke processen binnen Wijk bij Duurstede te optimaliseren. Interne controle biedt de mogelijkheid om onvolkomenheden in de uitvoering tijdig op te sporen en te corrigeren. Onze focus vanuit de IC is en blijft vooral het voortdurend verbeteren van onze kwaliteit van dienstverlening.

Lonen 2024

De Cao Gemeenten loopt met ingang van 1 januari 2024 af. Werkgevers en vakbonden onderhandelen op dit moment over een cao voor alle gemeentelijke werknemers voor het jaar 2024. De afgelopen jaren zijn de lonen als gevolg van nieuwe CAO afspraken flink gestegen. De aanname voor het berekenen van de loonsverhoging in 2024 is 6,5% conform de cijfers van het CPB. De conceptarbeidsvoorwaardennota bevat voorstellen voor de concurrentie op de arbeidsmarkt (o.a. aanpassing toelagen), vitaliteitsbeleid, voortzetting modernisering arbeidsvoorwaarden, looptijd, loonontwikkeling en een aantal kleinere voorstellen. Wij hebben de salarislasten op basis van de huidige CAO doorgerekend en hanteren het maximum van de schaal als uitgangspunt voor de begroting.

ABP verwacht dat de premie voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen per 1 januari 2024 daalt van 27,9% naar 27,0%. De premie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen is sectorafhankelijk en blijft naar verwachting gemiddeld op 0,73%-punt. De werkgever betaalt 70% en de werknemer 30% van deze premies. Het definitieve percentage van de pensioenpremie voor 2024 wordt eind november 2023 door het ABP-bestuur vastgesteld.

Bestuurlijke wensen en maatschappelijke ontwikkelingen maken dat het zoeken blijft naar de balans tussen draagkracht en draaglast. Dit speelt niet alleen bij onze gemeente, maar is een landelijke trend. Door de versterking in de aansturinglijnen in de organisatie en inzetten op rolvastheid proberen we de balans te herstellen. Daarnaast kent onze organisatie reguliere ontwikkelingen. Bepaalde beleidsterreinen vergen meer aandacht terwijl andere in belang afnemen. Accenten in werkzaamheden veranderen in de loop der tijd en het vergt flexibiliteit van de organisatie en het personeel om die wijzigingen op te vangen.

Staat van personele sterkte en personeelslasten

Onderstaand zijn de laatst gepubliceerde kengetallen t.a.v. het personeel en de begrote personeelslasten. De stijging van de salariskosten personeel ontstaat door CAO vanaf jaar 2023, indexatie van de lonen in 2024 (6,5%) en stijging van de formatie.

Personeelsgegevens	Aantal	Eenheid
Formatie per 31-12-2022	127	fte
Aantal medewerkers in dienst per 31-12-2022	148	medewerkers
Ziekteverzuimpercentage 2022	6,57	%
Gemiddelde leeftijd per 31-12-2022	48	jaar

bedragen x € 1.000

Staat van personeelslasten	Begroting 2023	Begroting 2024
Salariskosten personeel	12.752	15.345
Externe inhuur door ziekte	-	-
Externe inhuur door vacatureruimte	16	16
Externe inhuur flexibele schil	531	497
	13.299	15.858

* Stijging salariskosten personeel met name veroorzaakt door CAO 2023 en verwachte loonmutatie 2024

3.6 Overhead

bedragen x € 1.000

Taakveld overhead	Begroting 2024
Personeel en bedrijfsvoering	
Salariskosten overhead	- 142
Bedrijfsvoering	- 774
Totaal Personeel en bedrijfsvoering	- 916
Organisatiekosten	
Huisvesting gemeentehuis	- 374
Huisvesting stadhuis	- 1
Informatievoorziening en automatisering	- 1.820
Gegevensbeheer	- 239
Communicatie	- 66
Juridische zaken	- 23
Facilitair	- 250
Streekarchief gebouw	7
Bedrijfshulpverlening	- 8
Directieteam	42
Ondernemingsraad	- 10
Overige organisatiekosten	- 93
Totaal Organisatiekosten	- 2.834
Doorbelasting	
Doorbelasting overhead	- 5.464
Totaal Doorbelasting	- 5.464
Totaal overheadkosten	- 9.214

3.7 Verbonden partijen

Een gemeente kan taken op drie manieren (laten) uitvoeren: zelf doen, uitbesteden of samenwerken met andere gemeenten. Als een gemeente besluit samen te werken, gaat ze daarvoor samen met één of meer andere gemeenten een verbonden partij aan. Een verbonden partij is een rechtspersoon waarin een gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Deze rechtspersonen kunnen verschillende juridische vormen hebben, bijvoorbeeld een gemeenschappelijke regeling, vennootschap of stichting.

De gemeente Wijk bij Duurstede heeft verschillende verbonden partijen. Het deelnemen aan een verbonden partij brengt belangrijke voordelen met zich mee, zoals kostenbesparing, vermindering van de kwetsbaarheid en verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering.

Het aangaan van een verbonden partij brengt naast voordelen ook een aantal risico's met zich mee. Er is vaak (veel) gemeentelijk geld mee gemoeid. Daarnaast is de invloed en controle op de uitvoering van activiteiten minder direct. En die wordt dan wel gedeeld met de andere partijen (gemeenten).

Dit leidt tot onder andere de volgende risico's:

- bestuurlijke risico's: de gemeente blijft verantwoordelijk voor de uitvoering, maar heeft minder invloed op de wijze waarop de activiteit wordt uitgevoerd;
- financiële risico's: financiële tekorten bij verbonden partijen die ten laste komen van de gemeente;
- het (on)voldoende in huis houden van eigen expertise om de gewenste prestatie te formuleren en de geleverde prestaties te kunnen beoordelen;
- de (on)mogelijkheid om de uitbestedingsbeslissing te heroverwegen in verband met de benodigde investering.

De verbonden partijen waarin de gemeente Wijk bij Duurstede participeert, worden hieronder genoemd. Per verbonden partij worden de kerntaken, doelstellingen en risico's voor onze gemeente beschreven.

bedragen x € 1.000

Bijdragen aan verbonden partijen	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	- 1.459	- 1.610	- 1.613
Regionaal archief Zuid Utrecht (RAZU)	- 115	- 128	- 165
Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)	- 415	- 436	- 508
Regionale ICT Dienst (RID)	- 884	- 912	- 990
GGD Midden Nederland	- 1.008	- 866	- 1.060
Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	- 480	- 551	- 551
Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)	- 1.252	- 1.346	- 1.454
Totaal bijdragen aan verbonden partijen	- 5.612	- 5.849	- 6.341

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen	Bekend bij	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Verwacht resultaat
	Raad	1-1-2024	31-12-2024	1-1-2024	31-12-2024	2024
Gemeenschappelijke regelingen						
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	👍	22.485	22.208	67.460	73.530	-
Regionaal archief Zuid Utrecht (RAZU)	👍	92	114	nbn	nbn	-
Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)	👍	252	152	7.286	8.904	-
Regionale ICT Dienst (RID)	👍	87	87	6.463	6.163	-
GGD regio Utrecht (GGDrU)	👍	2.004	1.603	19.737	18.942	nbn
Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	👍	315	809	2.250	2.550	156
Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)	👍	3.085	2.979	12.265	11.258	-
Vuilstortplaats Maarsbergen	👍	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn
Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	👍	100	100	1.400	1.400	-
Vennootschappen en coöperaties						
Biga Groep BV	👍	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn
Vitens BV	👍	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn
BNG	👍	nbn	nbn	nbn	nbn	nbn

nbn = nog niet bekend

3.6.1 Gemeenschappelijke Regelingen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Kerntaak

De gemeentebesturen zijn primair verantwoordelijk voor de organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing. De Veiligheidsregio Utrecht fungeert als samenwerkingsverband van en voor de gemeenten. De deelnemende gemeenten betreffen de 26 gemeenten uit de provincie Utrecht, waaronder Wijk bij Duurstede. Deelname aan een veiligheidsregio is een wettelijke verplichting en is geregeld in de Wet Veiligheidsregio's. De kerntaak van de Veiligheidsregio Utrecht is om de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening, met behoud van lokale verankering, bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te organiseren, om zo een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.

Doelstelling verbonden partij

Samenwerking en efficiency op het gebied van veiligheid. Wettelijk gezien is het verplicht om veiligheid bij de VRU onder te brengen.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Optimalisatie en efficiëntie voor veiligheid en crisissituaties. Daarnaast doet de VRU ook aan preventie.

Risico's

Op basis van de risico-inventarisatie van de VRU bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit voor 2024 € 0,64 miljoen. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 1,41 miljoen.

Daarmee is de verhouding (beschikbaar/benodigd) groter dan 1.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het risico in relatie tot de gevolgen van toekomstige besluitvorming over taakdifferentiatie tussen vrijwilligers en beroepskrachten in de begroting van de VRU als pm-post is opgenomen. De VRU monitort de risico's en informeert het algemeen bestuur en gemeenten over relevante ontwikkelingen. Als daar aanleiding voor is worden eventuele financiële consequenties via een begrotingswijziging voorgelegd aan het algemeen bestuur en de gemeenten.

*Regionaal Archief Zuid-Utrecht (RAZU), te Wijk bij Duurstede***Kerntaak**

Het RAZU is een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden en Wijk bij Duurstede. Het is een kleine maar volwaardige archiefdienst met wettelijke taken op het gebied van beheer, beschikbaarstelling en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. Het RAZU geeft uitvoering aan de Archiefwet van 1995. Daarnaast heeft het RAZU een faciliterende taak als kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. Het heeft een grote collectie die een betrouwbaar en representatief beeld geeft van de geschiedenis van de regio en het handelen van de aangesloten overheidsorganen.

Doelstelling verbonden partij

Efficiency door schaalvergroting.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Zie kerntaak en gezamenlijkheid zorgt voor efficiency en de mogelijkheid om zaken professioneler te borgen.

Risico's

Het RAZU heeft op de balans alleen financiële activa. Ten aanzien van materiële eigendommen is in dat opzicht geen risico aanwezig. Een eventueel negatief exploitatiesaldo wordt door de deelnemende gemeenten afgewikkeld. Het risico op een substantieel negatief exploitatiesaldo is gering.

*Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR), te Tiel***Kerntaak**

Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) is een samenwerkingsverband op het gebied van lokale belastingen. BSR zorgt voor het heffen en invorderen van gemeentelijke en waterschapsbelastingen, afvalstoffenheffingen en voor de uitvoering van Wet waardering onroerende zaken (wet WOZ), het beheer en uitvoering van vastgoedinformatie, uitvoeren van de Wet basisregistraties Adressen en Gebouwen (wet BAG) en de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (wet WKPB).. BSR doet dit voor Avri, Waterschap Rivierenland en de gemeenten Culemborg, IJsselstein, Maasdriel, Montfoort, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Wijk bij Duurstede.

Doelstelling verbonden partij

Professionele afhandeling van de gemeentelijk belastingen.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Het efficiënter innen van gemeentelijke belastingen.

Risico's

Voor kwantificeerbare risico's is BSR verplicht een voorziening te vormen.

In 2009 is besloten dat er geen algemene reserve bij BSR zal worden gevormd. BSR heeft daardoor geen structurele weerstandscapaciteit.

Voor eventuele risico's die niet in de begroting zijn opgenomen, en niet gedragen kunnen worden uit de post onvoorzien, dienen deelnemers van BSR zelf een voorziening te treffen. Risico's met betrekking tot de belastingopbrengsten behoren niet tot de bedrijfsrisico's van BSR.

Regionale ICT Dienst Utrecht (RID), te Doorn

Kerntaak

De RID is een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Baarn, Bunnik, De Bilt, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en de Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug. Het is een samenwerking op het gebied van informatie- en communicatietechnologie (ICT).

Doelstelling verbonden partij

Zorgdragen voor een betere ICT-dienstverlening voor de deelnemende organisaties.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

ICT problematiek van de gemeente te outsourcen om voldoende kennisniveau ter beschikking te hebben. Ontwikkelingen volgen elkaar snel op en uitdagingen worden vaker opgelost door verschillende partijen in een organisatie-overstijgende samenwerking, waarbij de RID steeds vaker een centrale rol pakt. Daarbij worden we in toenemende mate geconfronteerd met tegenstrijdige verwachtingen; tijds- en plaatsonafhankelijk kunnen werken met enerzijds meer openheid en transparantie en anderzijds betere bescherming van (persoons)gegevens. Dit alles maakt de uitdaging op digitaliseringsgebied steeds groter, met informatiebeveiliging als actueel thema voor de RID en ons allemaal.

Risico's

Een eventueel negatief exploitatiesaldo wordt door de RID-deelnemers afgewikkeld conform de artikelen 26 tot en met 28 van de Gemeenschappelijke Regeling.

GGD regio Utrecht (GGDrU), te Zeist

Kerntaak

Uitvoeren van taken die voortvloeien uit de Wet publieke gezondheid.

Doelstelling verbonden partij

Het uitvoeren van de Wet publieke gezondheid op adequate wijze: onder andere infectieziektebestrijding (corona), gezondheidsbevordering, jeugdgezondheidszorg (JGZ), rijksvaccinatieprogramma en toezicht op kinderdagverblijven en Wmo-aanbieders.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Het programma Publieke Gezondheid is uitgewerkt in ambities bij de volgende onderwerpen:

- Een gezonde en veilige leefomgeving
- Sociaal kwetsbaren
- Gezonde wijken en scholen
- Een goede start voor ieder kind
- Voorkomen van gezondheidsproblemen en –risico's

Risico's

Voor 2024 is de aanwezige weerstandscapaciteit voldoende. Echter, op basis van de geprognosticeerde balans 2024 is de verwachting dat de Algemene Reserve zal teruglopen. Dit saldo komt in de buurt van de minimum benodigde weerstandscapaciteit, maar de weerstandsratio blijft wel hoger dan 1.

Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU), te Utrecht

Kerntaak

Milieuvergunningverlening, -advisering gebiedsontwikkelingen en -toezicht en handhaving.

Doelstelling verbonden partij

Uitvoeren van wettelijk verplichte milieutaken, met als doel een bijdrage leveren aan schoon, heel en veilige woon- en leefomgeving voor de deelnemende gemeente.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Op basis van wetgeving is het verplicht om bepaalde milieugerelateerde werkzaamheden bij een omgevingsdienst onder te brengen. ODRU voert onze VTH-milieutaken uit en fungeert als kennis en experticeentrum op milieugebied.

Risico's

Jaarlijks worden de risico's door de ODRU geactualiseerd. Dit kan leiden tot nieuwe inzichten in de omvang van het aan te houden weerstandsvermogen. De jaarlijkse notitie weerstandsvermogen wordt telkens in het najaar opgesteld. Conform de systematiek wordt uitgegaan van het waarderingscijfer C, wat een weerstandsvermogen betekent met een bandbreedte tussen 1,0 tot 1,4. Het weerstandsvermogen per 31-12-2022 was 0,74. Na bijstorting van deelnemende gemeenten, is het op het minimale niveau van 1,0 gebracht.

Bij het van kracht worden van de Omgevingswet wordt de gemeente verantwoordelijk voor de kwaliteit van de vaste bodem. Nu is nog de provincie verantwoordelijk voor ernstige gevallen van bodemverontreiniging. Dit betreft een basistaak die gemeente overdraagt aan de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU), de kosten zijn begroot op basis van een prognose. Daarnaast zijn de implicaties van de invoering van de omgevingswet een onzekere factor.

Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI), te Zeist

Kerntaak

Uitvoering participatiewet. Daarnaast heeft de RDWI ook taken op het gebied van schulddienstverlening en inburgering.

Doelstelling verbonden partij

De RDWI heeft als doel kwalitatief hoogwaardige diensten en producten aan te bieden aan de klanten en aan de deelnemers op de terreinen werkvoorziening, re-integratie, schuldhulpverlening, inburgering en overige daarmee verband houdende onderwerpen.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Door samenwerking op de terreinen van werk, inkomen, sociale werkvoorziening, re-integratie, schuldhulpverlening, inburgering en overige daarmee verband houdende onderwerpen en efficiëntie creëren.

Risico's

Het huidige weerstandsvermogen op basis de begroting 2024 heeft een ratio van 1,0 en is daarmee gelijk aan de door het Algemeen bestuur vastgelegde ratio van 1,0.

Vuilstortplaats Maarsbergen te Maarsbergen

Dit is een slapende verbonden partij. De activiteiten zijn ondergebracht in de AVU.

Afval Verwijdering Utrecht (AVU) te Soest

Kerntaak

De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht (sinds 1 januari 2014 uitgetreden). Afvalverwijdering vraagt om een goede balans tussen serviceverlening, kostenbeheersing en milieuzorg. De Afval Verwijdering Utrecht (AVU) werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten in de afvalketen en draagt zorg voor de overslag, het transport en de verwerking van het huishoudelijk afval van de deelnemende gemeenten in de provincie Utrecht. Dit met zoveel mogelijk terugdringing van de belasting op het milieu tegen aanvaardbare kosten.

Met de collega-organisaties Circulus en ROVA werkt de AVU samen in CirkelWaarde. Met deze samenwerking willen de organisaties gezamenlijk de afvalkennis en -expertise vergroten en tevens de marktkennis versterken, waarmee de diverse afval- en grondstofstromen duurzamer kunnen worden vermarkt en beter kunnen worden verward.

Doelstelling verbonden partij

Gemeenten hebben hun bevoegdheid voor de afvalverwerking overgedragen aan AVU om collectief doelmatig en milieuverantwoord het afval te laten verwerken.

Welk(e) doel(en) streven we na met deelname aan verbonden partij

Doelmatige en milieuverantwoorde afvalverwerking.

Risico's

Vanaf 2021 heeft AVU nieuwe meerjarige contracten afgesloten voor de verwerking van het restafval, grof restafval en GFT-afval. De gecontracteerde tarieven zijn in de gemeentebegroting opgenomen. De opbrengsten van oud papier zijn afhankelijk van de wereldmarktprijs. Dit kan meen tegenvallen. AVU heeft de opbrengst voor 2024 voorzichtig ingeschat. Met de nieuwe afspraken uit de raamovereenkomst-verpakkingen is vanaf 1 april 2020 de verantwoordelijkheid voor PMD-verwerking overgedragen aan het verpakkende bedrijfsleven. Daarmee zijn de risico's gereduceerd. Echter, het PMD-dossier blijft in beweging. De hoogte van de PMD-vergoeding blijft onzeker.

3.6.2 Deelnemingen

Biga Groep BV

Biga Groep B.V. voert sinds 1 januari 2009 de WSW uit voor de samenwerkende gemeenten. De aandeelhouders zijn de gemeenten Bunnik (4,46%), De Bilt (11,51%), Wijk bij Duurstede (14,29%), Utrechtse Heuvelrug (16,77%) en Zeist (52,97%).

Biga Groep richt zich van oudsher op het bieden van passende arbeid aan medewerkers met een SW-indicatie die een dienstverband hebben bij de GR RDWI.

Vitens N.V. te Zwolle

De gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn de publieke aandeelhouders. Zij hebben geen directe bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijf. Twee keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering, waarin wordt gestemd over nieuwe tariefvoorstellen en waarin het jaarverslag wordt besproken. De publieke aandeelhouders krijgen jaarlijks dividend uitgekeerd.

Vitens wil haar aandeelhouders een redelijk rendement geven over het ingebrachte vermogen:

Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat.

Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (ten behoeve van investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit).

Jaarlijks wordt, binnen deze kaders, een dividendvoorstel ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van Commissarissen (RvC) en voor finale instemming aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit dividendvoorstel houdt rekening met de specifieke financiële omstandigheden van de onderneming.

BNG

BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkteerrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van € 2,50).

3.8 Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid en de actualisatie van grondexploitaties

Deze paragraaf grondbeleid bevat in hoofdzaak tekst en informatie, die ook in een toelichting op de actualisatie van de grondexploitaties ten behoeve van de Begroting 2024 aan de gemeenteraad is voorgelegd. Op de toelichting op de actualisatie van de grondexploitaties is door het college geheimhouding opgelegd. Die geheimhouding is nodig om de financiële positie van de gemeente te beschermen. Die noodzaak tot geheimhouding bestaat niet voor de in deze paragraaf grondbeleid opgenomen tekst en informatie.

Wij werken vanuit de Omgevingsvisie

De in 2021 vastgestelde Omgevingsvisie is de nieuwe basis voor het grondbeleid van onze gemeente. In deze visie zijn ook de (nog resterende) transformatiegebieden uit de vervallen Structuurvisie aangewezen. Vaak gaat het om het bouwen van nieuwe woningen op binnenstedelijke locaties. Maar ook buiten de kern gelegen locaties, zoals de Geer III (en op termijn Zuidwijk), zijn hierin aangewezen als zoeklocaties voor woningbouw. Ook los van de omgevingsvisie zijn wij alert op kansen om tot extra woningbouw of transformatie te komen.

Wij voeren het Strategisch Woningbouwprogramma en de Woonvisie uit

Het Strategisch Woningbouwprogramma vormt samen met de Woonvisie het richtsnoer voor het gemeentelijk volkshuisvestingsbeleid. Het programma beschrijft de opleverdata van het aantal en type woningen voor de verschillende nieuwbouwlocaties in onze gemeente. In de Woonvisie staat het toekomstige aantal en met name het type woningen centraal. De gemeente moet een balans zien te vinden tussen wat de vraag is op korte termijn, zonder een passend woningaanbod op de lange termijn uit het oog te verliezen. Voor de komende 4 jaren (2024 t/m 2027) gaat het Strategisch Woningbouwprogramma uit van nieuwbouw van ca. 600 woningen, 70 flex-woningen en 52 zorgenheden (geen zelfstandige woonruimte). De productie in 2024 is relatief laag (16 flexwoningen), maar de jaren erna neemt deze toe (respectievelijk 153, 255 en 296 woningen). Wel is het zo dat deze productie is verdeeld over slechts weinig projecten (bij uitval dus meteen effect). Tegelijkertijd dient zich een aantal binnenstedelijke ontwikkellocaties aan en is het mogelijk om voor elk van de kernen Cothen en Langbroek 50 woningen nabij de kern te bouwen. We kiezen ervoor om prioriteit te geven aan die locaties waar we verwachten de meeste woningen op gemeentelijke grond te kunnen realiseren. In het Provinciaal Programma Wonen en Werken (PPWW) hebben we van de provincie de mogelijkheid gekregen om buiten de bebouwde kom 530 woningen te bouwen in De Geer III. We blijven met de regiogemeenten en de provincie in gesprek om dat aantal op te hogen naar 1.000 woningen, zodat we ook kunnen bouwen in de periode 2030-2035.

Wij voeren de Nota Grondbeleid uit

Wij voeren een actief grondbeleid overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Nota Grondbeleid 2020. Daarbij ondersteunt het grondbeleid de beleidsdoelstellingen. Als dat voor de gemeente meerwaarde biedt, wordt na een afweging een grondpositie ingenomen. Verlies en winst uit de afzonderlijke grondexploitaties worden genomen via de POC-methode (percentage of completion). Onttrekkingen of toevoegingen aan de Reserve grondbeleid vinden plaats op basis van de prognose van verlies- en winstnemingen, overige kosten van het grondbeleid, ingeschatte risico's en verwachte negatieve exploitaties in de toekomst.

De laatste actualisatie van de grondexploitaties heeft in september 2023 plaatsgevonden. Deze actualisatie wordt voorafgaand aan vaststelling van de begroting 2024 aan de raad aangeboden.

Waar nodig passen we de Wet voorkeursrecht gemeenten toe

Wij blijven voorkeursrecht vestigen als we denken dat dit onze strategische positie versterkt. Voor zowel de locaties zwembad en sporthal aan de Karolingersweg als de Postkantoorlocatie en het perceel Doornseweg 67 heeft dit gewerkt. Na het vestigen van voorkeursrecht hebben wij de grond kunnen kopen. Ook op het perceel Hoogstraat 14 is voorkeursrecht gevestigd en is een onteigeningsprocedure gestart. Wij merken dat dit onze strategische positie in de herstructurering van De Heul en Hoogstraat heeft versterkt.

Voorafgaand aan de vaststelling van de omgevingsvisie is voorkeursrecht gevestigd op mogelijke uitbreidingslocaties. Ook hier ervaren we een positieve invloed op onze strategische positie doordat we in staat worden gesteld gronden aan te kopen.

Nota Grondprijzen

Het college past indien nodig de Nota Grondprijzen elk jaar aan. Nu een nieuwe bouwlocatie in voorbereiding komt, achten wij het ook nodig om een nieuwe nota op te stellen. Wij verwachten deze in het vierde kwartaal van 2023 vast te stellen.

De woningmarkt lijkt zich na prijsdalingen in 2024 te gaan stabiliseren

De prijzen voor koopwoningen dalen sinds enige tijd en een stabilisatie lijkt zich, samen met een stabilisatie van de hypotheekrente in 2024 af te tekenen. Gezien de sterke loonstijgingen van de afgelopen periode kan dat de bereikbaarheid van woningen positief beïnvloeden.

Na de soms zeer forse kostenstijgingen van het afgelopen jaar, is er op dit moment geen aanleiding om de met de actualisatie ten behoeve van de Jaarrekening 2022 gehanteerde kostenstijging van 5% aan te passen.

De grondexploitaties en de reserve grondbeleid

In onze gemeente zijn er op dit moment elf actieve grondexploitaties die worden gemonitord. De grondexploitaties zijn ten behoeve van de begroting 2024 geactualiseerd.

Het beeld van de Reserve grondbeleid wijkt nauwelijks af van het beeld bij de actualisatie ten behoeve van de Jaarrekening 2022. De Reserve grondbeleid blijft met de Jaarrekening 2023 naar verwachting stabiel op een bedrag van circa € 1,1 miljoen en net boven de door de raad vastgestelde ondergrens van 80% van de gewenste omvang (in de Nota grondbeleid).

Grondexploitaties afzonderlijk toegelicht (peildatum 1 september 2022)

De inhoudelijke stand van zaken lichten wij per grondexploitatie hieronder kort toe.

De Kamp

Alle woningen in De Kamp zijn inmiddels gebouwd. Nu worden de laatste woonrijp-werkzaamheden (Bloemenwaard en Toon van Dijkstraat) uitgevoerd. Het project De Kamp wordt daarmee in 2023 afgerond.

Bedrijventerrein Broekweg-Langshaven

Binnen deze grondexploitatie zijn de grootste kostenposten reeds gerealiseerd. Er resteert binnen het plangebied nu nog ca. 0,24 ha uitgeefbaar bedrijventerrein op Broekweg. In 2023 is één restkavel van 0,07 ha verkocht aan de eigenaar van aangrenzende terreinen.

De verkoopprocedures hebben enige vertraging opgelopen door het Didam-arrest. Wij verwachten de kavel van 0,24 ha eind 2023 of begin 2024 te kunnen verkopen.

Oranjarahof

De laatste woning in Oranjarahof zijn inmiddels opgeleverd. Het woonrijp maken is vrijwel afgerond, een laatste groenstrook wordt eind 2023 nog aangelegd. Het project Oranjarahof wordt daarmee in 2023 afgerond.

Enkele prijsstijgingen en de nog aan te leggen groenstrook veroorzaken nog een kostenstijging.

Brandweer Cothen

In 2020 zijn op de twee verkochte kavels een vrijstaande en een twee onder een kap woning in gebruik genomen. De laatste kavel is medio 2022 verkocht en eind van dat jaar overgedragen. De twee onder een kap woning op deze kavel wordt in het vierde kwartaal van 2023 in gebruik genomen. Aansluitend wordt woonrijp gemaakt en de grondexploitatie afgesloten.

De Engk

Per saldo is de grondexploitatie De Engk gelijk gebleven aan de actualisatie ten behoeve van de Jaarrekening 2022.

- Deellocatie De Opstap

De paar opleverpunten rondom het gebied van Residentie Stadszicht zijn uitgevoerd. Daarmee is dit project in De Engk klaar. Er wordt nog een rapportage opgesteld ten behoeve van archeologie. Naar verwachting wordt deze het 4de kwartaal 2023 opgeleverd.

- Deellocatie 't Wijkhuis

Aan de Steenstraat in de wijk 'Frankenhof' ligt locatie 't Wijkhuis. Vanwege de grondruil aan de Dirk Fockstraat is deze deellocatie onderdeel geworden van grondexploitatie De Engk. Het bestemmingsplan is in 2021 door uw raad vastgesteld.

Als gevolg van de tegenvallende bouwkosten voor duurzame bouw, beraadt Woonin zich op een andere bouwmethode en een andere ontwikkelaar. De kans op een uitvoering in traditionele bouw (beton) is hierdoor aannemelijk. Woonin werkt zo snel mogelijk de kaders uit van een aangepast plan. Men wil zo dicht mogelijk bij de uitgangspunten voor het ontwerp blijven zoals zij die met belanghebbenden hebben besproken. Op voorhand kunnen zij echter niet uitsluiten dat hier wat aanpassingen aan gedaan moeten worden om een financieel haalbaar plan te realiseren dat zoveel als mogelijk recht doet aan de ideeën die destijds bij omwonenden zijn opgehaald. Daarom gaan medewerkers van Woonin opnieuw in gesprek met omwonenden. Voor de planning en daarmee de bouw van 45 appartementen betekent dit een vertraging. Woonin heeft nog niet aangegeven wanneer met de bouw kan worden gestart.

Bedrijventerrein Broekweg Noord

De Weegmaat (noordzijde) is grotendeels woonrijp, alleen het laatste stuk niet (dit gebeurt als daar de laatste kavel is bebouwd). De Vogelpoelweg (zuidzijde) maken we woonrijp als de gemeentewerf en milieustraat gerealiseerd zijn (Q4 2024). Aan de Vogelpoelweg resteren 3 kavels; in totaal 1,0 ha. Aan de Weegmaat resteert 1 kavel van 0,3 ha. In combinatie met de verplaatsing van de milieustraat en gemeentewerf lijkt er vanuit het bedrijfsleven voldoende interesse om de beschikbare ruimte binnen deze termijn in te vullen.

De geprognostiseerde winstneming voor 2023 is doorgeschoven vanwege het uitblijven van verkoop van de kavels aan de Weegmaat en Vogelpoelweg. Verkoop van de kavel aan de Weegmaat is vertraagd door het Didam-arrest. Voorzien wordt dat de verkoopprocedure in Q4 van 2023 wordt gestart.

Aan de Vogelpoelweg betreft het 2 kavels (totaal 0,82 ha) voor de gemeentewerf en milieustraat. Het haalbaarheidsonderzoek naar de verplaatsing daarvan is in september 2022 afgerond. De gemeenteraad heeft in december 2022 kredieten voor de nieuwbouw beschikbaar gesteld. In 2023 zijn de definitieve ontwerpen uitgewerkt tot uitvoeringsontwerpen en bestekken, waarop de aannemers hun aanneemsommen kenbaar maken (Q4 2023). Wanneer deze marktconform zijn en binnen de beschikbaar gestelde kredieten passen, wordt opdracht verleend voor de realisatie van

beide voorzieningen. Op dat moment kunnen de kavels (intern) worden verkocht (van het grondbedrijf naar de balans) en de opbrengsten in de grondexploitatie worden ingeboekt.

Herstructurering Hoogstraat en De Heul

Er is op dit moment geen aanleiding om de grondexploitatie financieel bij te stellen. Bij de actualisatie ten behoeve van de jaarrekening 2022 is de planning aangepast in verband met de uitblijvende uitspraak in het beroep dat door enkele omwonenden en de eigenaar van Hoogstraat 14 is ingesteld. Een verzoek om een voorlopige voorziening (schorsing) van het bestemmingsplan is door de Raad van State afgewezen. Het bestemmingsplan is op dit moment dus in werking maar nog niet onherroepelijk. Dat in april 2022 vastgestelde bestemmingsplan was mede het resultaat van de gevoerde overleggen met een meedenkgroep van omwonenden en winkeliers. Dit leverde een gedragen bouwplan met omliggende openbare ruimte op.

De omgevingsvergunningen voor De Heul zijn inmiddels verleend. Het ontwerp voor de openbare ruimte voor De Heul is gereed. Naar aanleiding van de aangenomen motie, is nadrukkelijk gezocht naar het realiseren van meer groen. Enerzijds is extra groen toegevoegd aan de openbare ruimte. Anderzijds heeft Lidl/Metropool omwonenden de gelegenheid geboden om in hun eigen tuin extra bomen en struiken te plaatsen. Daar wordt door enkele omwonenden gebruik van gemaakt. Lidl/Metropool is voornemens om eind 2023 of begin 2024 te starten met de werkzaamheden.

Voor de locatie Hoogstraat 14 is voorkeursrecht gevestigd en is De Kroon verzocht het perceel te onteigenen. Op onze voorstellen om het perceel aan te kopen voor een marktconforme prijs is tot op heden niet gereageerd. Wij proberen nog steeds tot een minnelijke verwerving te komen om het perceel vervolgens in het project in te brengen. Dat laatste is een randvoorwaarde voor het starten van de werkzaamheden op De Heul.

Met de omwonenden van Hoogstraat 14 zijn in 2021 al de eerste gedachten over de invulling van deze locatie (met woningen of een maatschappelijke functie) besproken. In het vierde kwartaal van 2023 wordt uit de omwonenden een meedenkgroep gevormd om deze eerste gedachten verder uit te werken.

Langbroekseweg Agruniek Rijnvallei

In 2021 is de verplaatsing van de volkstuinten naar de overkant van de Langbroekseweg in goed overleg met het bestuur van de volkstuinvereniging uitgevoerd. De grond wordt naar verwachting eind 2023 of begin 2024 geleverd. Het bestemmingsplan dat nodig is om de al aanwezige supermarkt uit te breiden is in april 2022 vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan (één met Hoogstraat en De Heul) is beroep ingesteld.

Van Vliet Kastanjehout

Dit project is een particulier initiatief. Met de initiatiefnemer wordt een anterieure overeenkomst gesloten waarin o.a. wordt bepaald dat alle eventueel door de gemeente te maken kosten wordt door initiatiefnemer. Recent heeft een aantal gesprekken plaatsgevonden die hebben geleid tot een door initiatiefnemer ingediende ruimtelijke onderbouwing. In deze faciliterende grondexploitatie zijn deze kosten en opbrengsten opgenomen. Uitgangspunt is dat deze uiteindelijk in evenwicht zijn en het resultaat dus € 0 wordt.

Sluis Noord

Op 14 december 2021 heeft het college van burgemeester en wethouders ingestemd met een principeverzoek voor de bouw van twee appartementenblokken met daarin totaal 31 kleine appartementen aan Sluis Noord 14 in Wijk bij Duurstede. Op deze locatie staat een verouderd en verwaarloosd pand dat in het verleden diende als steunpunt van Rijkswaterstaat ten behoeve van de

Prinses Irenesluizen. Het college heeft positief gereageerd op het principeverzoek van Blok8 om op deze markante plek twee kleine woonblokken van 3 tot 4 bouwlagen te bouwen.

De ontwikkelaar zal eerst een bestemmingsplanprocedure en daarna een bouwvergunningtraject moeten doorlopen. In de bestemmingsplanprocedure wordt o.a. de groene inpassing van de bebouwing verder uitgewerkt. De locatie is bovendien complex vanwege de ligging naast de Prinses Irenesluizen.

Inmiddels is de anterieure overeenkomst met Blok8 getekend en zijn uw raad en bewoners hiervan op de hoogte gesteld. Het participatietraject is nagenoeg afgerond en de voorbereidingen om te komen tot een ontwerpbestemmingsplan zijn in volle gang. Net na de zomer is de raad via een themasessie geïnformeerd over de stand van zaken van het project, nog voordat het college het bestemmingsplan ter inzage legt. Voor de inwoners van Wijk bij Duurstede houden wij een informatieavond net voor of in ieder geval tijdens de ter inzage legging.

Squashcentrum Wijk bij Duurstede

Aan de Karel de Grotestraat 1b in Wijk bij Duurstede ligt het voormalig squashcentrum Centre Court. De eigenaar van deze sportaccommodatie heeft besloten om per 1 januari 2023 te stoppen met de activiteiten. Het pand is inmiddels verkocht aan Vicus zorgontwikkeling BV, een samenwerkingsverband tussen Blok8 en NCB ontwikkeling. Vicus is van plan om circa 52 zorgunits op deze locatie te realiseren. Dit past qua bestemming (maatschappelijk) binnen het huidige geldende bestemmingplan Woongebieden 2016. Als binnen het huidige bouwvlak en de bouwhoogte (goot en nok) wordt gebleven, is het niet nodig het bestemmingsplan te wijzigen. Wel dient er een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Deze locatie zal aanvullend zijn op wat er op de Wijkhuislocatie gebouwd gaat worden.

Tussen Vicus en QuaRijn (de beoogde zorgverlener) is een intentieovereenkomst gesloten. In de aankomende periode wordt nader financieel, ruimtelijk en technisch onderzoek uitgevoerd zodat duidelijk wordt of er een gezamenlijk plan kan worden gerealiseerd. Op basis van een haalbaar plan zal tussen partijen een definitieve overeenkomst worden afgesloten. Tussen gemeente en Vicus wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

De gemeente heeft het eerste gesprek met omwonenden geïnitieerd en het idee van een zorgcomplex is positief ontvangen. Daarna heeft de ontwikkelaar de eerste keukentafelgesprekken gevoerd met de omwonenden. We denken in het najaar een gezamenlijke bijeenkomst voor omwonenden te organiseren. In de tussentijd dient het pand als opvanglocatie voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Postkantoorlocatie (nog geen grondexploitatie)

Wij verwachten dat pas eind 2023 de overeengekomen grondruil tussen Woonin (toen Viveste) en gemeente plaats zal vinden. Woonin krijgt dan de Bibliotheek die nu nog eigendom is van de gemeente. De gemeente krijgt daarvoor de helft van het Postkantoor dat nu nog eigendom is van Woonin. Daarmee komt het hele voormalige Postkantoor in eigendom bij de gemeente.

Wij verwachten te zijner tijd een wijziging van het omgevingsplan, voor het deel van Woonin (voormalig kantoor Viveste en Bibliotheek) aan u voor te leggen. Voor die locatie is door Woonin een bouwplan ontwikkeld dat voorziet in een kleinere kantoorruimte voor Woonin en circa 30 appartementen. Het participatietraject met de omwonenden kende een moeizame start maar inmiddels is een meedenkgroep van omwonenden enthousiast voor het nu voorliggende bouwplan. Voor deze gesprekken was meer tijd nodig dan Woonin en de gemeente hadden ingeschat. Nadat deze na de zomer van 2022 grotendeels zijn afgerond, zijn door Woonin de onderzoeken ten behoeve van een bestemmingsplan, of wijziging van het omgevingsplan, in gang gezet. Woonin is nog

bezig met interne onderzoeken om deze ontwikkeling op een goede manier te realiseren. De voortgang van het proces ligt daarmee in hoofdzaak in handen van Woonin.

BPD (Bouwfonds Property Development) is eigenaar van het voormalige kantoor van de Rabobank. Het 1 op 1 verwerven van het voormalige postkantoor door BPD is, als gevolg van het Didam-arrest, niet mogelijk. De gemeente actualiseert de ruimtelijke kaders uit de structuurvisie voor de hele Postkantoorlocatie. Voor de omgeving voormalig kantoor Viveste en Bibliotheek was dat onderdeel van het participatietraject voor het bouwplan van Woonin. Wij hadden ons voorgenomen om eind 2022 de omwonenden van de Steenstraat, andere belanghebbenden te betrekken bij een ontwikkeling van het voormalige kantoor van de Rabobank en het voormalige postkantoor. Dat is ons door het achterblijven van concrete initiatieven van BPD en onze eigen personele krapte niet gelukt. Na de eerste gesprekken betrekken wij uw raad bij de ruimtelijke kaders voordat wij die met een meedenkgroep verder uitwerken tot een plan waarop een ontwerp van een wijziging omgevingsplan kan worden gebaseerd. Na de publicatie van dat ontwerp brengen we het voormalige postkantoor op de markt. Wij verwachten niet eerder dan in 2024 of 2025 een grondexploitatie aan uw raad te kunnen voorleggen.

Bedrijventerrein Cothen (nog geen grondexploitatie)

In 2020 is de haalbaarheid onderzocht van mogelijke verplaatsing van een groot deel van het bedrijventerrein Cothen naar een nieuw bedrijventerrein aan de N229. Geconcludeerd is dat dit financieel niet haalbaar is, maar er wellicht wel kansen liggen voor een kleinere transformatie van het bedrijventerrein naar woningbouw. Hiertoe is nader onderzoek gestart, waarvan de tussentijdse resultaten met de gemeenteraad zijn gedeeld en voldoende basis vormden voor steun om tot aankoop van een perceel grond over te gaan. Deze aankoop is eind 2021 gerealiseerd.

Met de eigenaren van enkele aangrenzende gronden zijn gesprekken gevoerd over verdere planvorming. Recent is bekend geworden dat deze eigenaren de planvorming niet willen voortzetten (zie ook memo van 10 juli 2023). De gevolgen daarvan en de mogelijkheden van verdere woningbouwontwikkeling en financiële consequenties worden onderzocht.

De Geer III (nog geen grondexploitatie)

Het haalbaarheidsonderzoek De Geer III/Zuidwijk is in 2022 afgerond met de keuze van uw raad voor De Geer III. Op basis van meerdere scenario's hebt u gekozen om op De Geer III te starten met de bouw van eerst 250 en daarna 530 woningen. Daarbij is ook een doorkijk geschetst naar de realisatie van meer woningen (900-1000).

Door de provincie is voor de zomer het concept PPWW ter inzage gelegd. In het PPWW zijn 530 woningen opgenomen tot en met 2030. Hierop is door de gemeente een zienswijze ingediend waarin wij vroegen om ook de doorkijk naar 2040 van het regionale programma op te nemen in het PPWW en hierover in gesprek te gaan. De reactie van de Provincie hierop is dat het PPWW hier niet op zal worden aangepast (zie hiervoor ook het memo van 19 juli 2023). De gemeente heeft nu duidelijkheid over de aantallen tot 2030 en met deze informatie zal de gemeente een plan moeten uitwerken. In de tussentijd zal het gemeentebestuur de lobby richting Provincie blijven voeren.

Met de ontwikkelende partijen zijn stappen gezet en is de intentieovereenkomst ondertekend. Hierover is uw raad geïnformeerd met een raadsmemo. Op 12 september jl. is de raad hierover in een themasessie over De Geer III bijgepraat. Hierbij is ook aangegeven dat de gemeente gesprekken heeft gevoerd met de eigenaar van de aangeboden percelen ten noorden van het plangebied. Hiervoor zal een apart raadsvoorstel aan de raad worden aangeboden.

De intentieovereenkomst is opgesteld in aanloop naar een later op te stellen anterieure overeenkomst. Uw raad heeft deze intentieovereenkomst kunnen inzien. Deze is vervolgens

toegelicht in de themabijeenkomst van 12 september. Omdat er in deze précontractuele fase ook al kosten worden gemaakt door de gemeente, zijn we met partijen een bijdrage in de voorbereidingskosten voor 2023 en 2024 overeengekomen.

Binnenkort starten we ook met het opstellen van een ontwikkelkader. Het ontwikkelkader is het vervolg op de haalbaarheidsstudie De Geer III/Zuidwijk en geeft meer duiding aan De Geer III. Het woonprogramma wordt hierin opgenomen en zal in lijn zijn met de gemeentelijke woonvisie 2022. Beleidsambities op het gebied van bodem, water, natuur & landschap, geluid & hinder, wonen & mobiliteit worden op hoofdlijnen vertaald naar het plangebied. De nodige onderzoeken waaronder die van archeologie zijn hiervoor uitgezet. Er zal eveneens een participatienotitie worden opgesteld en worden voorgelegd aan uw raad.

Uw raad is aan zet

- Bij het vaststellen van het definitieve ontwikkelkader (o.a. het woonprogramma);
- Bij het vaststellen van de grondexploitatie;
- Bij het vaststellen van het bestemmingsplan.

Vooruitlopend op de permanente woningbouw in De Geer III worden er 52 flexwoningen op gemeentegrond gerealiseerd aan de Trekweg 1. Heuvelrug Wonen zal deze woningen aanschaffen en exploiteren en de gemeente maakt bouw- en woonrijp en verhuurt de grond voor een periode van 15 jaar aan Heuvelrug Wonen. De omgevingsvergunning hiervoor is inmiddels aan hen verleend. De overeenkomst waarmee we onze afspraken met Heuvelrug Wonen vastleggen, is ondertekend. De start van het bouwrijp maken van het terrein is inmiddels in volle gang en binnenkort worden ook de nutsvoorzieningen aangelegd.

Naar verwachting zullen de eerste twee blokken flexwoningen half november worden geplaatst. Hiermee zouden we dan voldoen aan onze subsidievoorwaarde van het rijk. Het laatste blok wordt in februari geplaatst. De hiermee gemoeide kosten maken geen onderdeel uit van het grondbedrijf.

Cothen Oost (nog geen grondexploitatie)

In de Omgevingsvisie is Cothen Oost aangewezen als mogelijke locatie voor woningbouw. Een studie naar mogelijkheden voor woningbouw in Cothen Oost verwachten wij eind 2023 of begin 2024 af te ronden. De resultaten geven handvatten voor de verdere besluitvorming over de mogelijke ontwikkelingsrichting(en). Ook geven deze input voor gesprekken met eigenaren en omwonenden over de verdere planvorming. Daarnaast vormen de uitkomsten van de studie de basis voor een verdere uitwerking in een stedenbouwkundig plan en een grondexploitatie.

Herstructurering Romeinenbaanflats

In samenspraak met Woonin is het onderzoek naar de haalbaarheid van het realiseren van een appartementencomplex van betaalbare woningen op de hoek Witlastraat - Karolingersweg verbreedt naar een onderzoek naar de mogelijkheden om het gebied van de Romeinenbaanflats te herontwikkelen. Het plan op de hoek Witlastraat - Karolingersweg is daarmee afgefallen. Halverwege september 2023 is de raad nog over de stand van zaken geïnformeerd met een memo. Woonin wil in totaal ongeveer 100 woningen toevoegen door optoppen van een gedeelte van de bestaande flats en door sloop en nieuwbouw van de Dr. Janssenflat. De woningen die worden toegevoegd zullen vooral twee- en driekamerwoningen zijn. De gemeente heeft hier vooral een faciliterende en toetsende rol. Met Woonin moeten er in de loop van 2023 en 2024 allerlei afspraken worden gemaakt. Bovendien volgen we nauwgezet het proces wat Woonin met bewoners en omwonenden doorloopt.

Ossenwaard 5.0001-7, Cothen

Deze ontwikkeling hangt samen met de uitbreiding van een bedrijf aan Trechtweg 1. De uitbreiding van Trechtweg 1 kan plaatsvinden doordat de bedrijfsbestemming op Ossenwaard 5.0001-7 wordt gewijzigd naar de bestemming wonen. Met deze combinatie is door het college in juni 2019 in

beginsel ingestemd. Ossenwaard 5.0001-7 ligt binnen het stedelijk gebied. Door hier woningbouw te realiseren in plaats van het in stand houden van het bedrijf ontstaat er een kwaliteitsimpuls.

De plannen behelzen die ontwikkeling van 34 woningen, in diverse woning typologieën waarvan 35% in de categorie sociale huur en 35% in de categorie betaalbare koopwoningen (<NHG-grens).

In september 2023 is positief besloten over het principeverzoek voor de locatie Ossenwaard. De raad wordt hierover geïnformeerd. Er wordt een anterieure overeenkomst opgesteld met de initiatiefnemers, waarin onder meer het kostenverhaal van de gemeente wordt geregeld.

Vorbereidingskosten Volkstuinen Langbroek

Het terrein van de huidige volkstuinen in Langbroek, bevindt zich achter het perceel Doornseweg 67, en is in de Omgevingsvisie Stedelijk Gebied, 6 juli 2021, als een potentiële ontwikkellocatie voor woningbouw opgenomen. De gemeente is eigenaar van het terrein Volkstuinen Langbroek. Tevens heeft de gemeente het perceel Doornseweg 67 aangekocht. Dit perceel maakt onderdeel uit van de ontwikkellocatie. Eind 2023 wordt gestart met de voorbereidingen om te zien hoe woningbouw in dit gebied gerealiseerd kan worden. Tegelijkertijd zoeken we naar mogelijkheden om de Volkstuinen te verplaatsen.

Vorbereidingskosten Vertreklocatie Windroos & Wegwijzer

In 2023 is gewerkt aan een eerste verkenning van de mogelijkheden om de vertreklocatie van de scholen Windroos en Wegwijzer aan de Karolingersweg. Naar de huidige inschattingen komt de locatie echter niet voor 2026 beschikbaar. Wij hebben de voorbereiding daarom gepauzeerd om deze eventueel eind 2024 of begin 2025 weer op te pakken.

Vorbereidingskosten vrijvallende locatie gemeentewerf

Het project herontwikkelen gemeentewerf zit nog in de verkennende fase. In het kader van de ambitie 'Bouwen, bouwen, bouwen' is dit een zeer interessante locatie. De grond is eigendom van de gemeente, en het ligt binnen de rode contour. Bovendien is het een aantrekkelijke locatie voor toekomstige bewoners. We verwachten in de resterende maanden van 2023 vooral bezig te gaan met het verder uitwerken van de projectopdracht en de stedenbouwkundige en financiële scenario's. In januari/februari 2024 willen we de raad informeren over de stand van zaken op deze locatie. Verder werken we in de rest van 2023 al aan een aantal onderzoeken.

Voor 2024 gaan we dit verder uitwerken en concreter maken, onderzoeken worden afgerond. De monumentale gebouwen moeten een passende functie krijgen binnen de gehele herontwikkeling en kosten moeten inzichtelijk worden gemaakt.

Uitbreiding bedrijventerreinen Wijk bij Duurstede (nog geen grondexploitatie)

In het PPWW heeft onze gemeente tot 2030 een uitbreidingscapaciteit van 2 ha toegewezen gekregen, bovenop de resterende uitbreidingscapaciteit van 1,6 ha. In totaal is er dus toestemming voor 3,6 ha nieuw netto uitgeefbaar bedrijventerrein. Na 2030 mag nog eens 3 ha uitgeefbaar bedrijventerrein worden ontwikkeld. In de gemeentelijke Omgevingsvisie stedelijk gebied is een "zoekgebied" aangewezen als locatie van deze uitbreidingsruimte, ten noorden van de bedrijventerreinen Broekweg en Langshaven. In het verlengde daarvan is in februari 2021 tevens gemeentelijk voorkeursrecht gevestigd op de gronden, op basis waarvan in 2023 een perceel van 2 ha is aangekocht. In 2023/2024 zullen voorbereidingskosten worden gemaakt voor aanvullende grondverwerving en het uitwerken van een ontwikkelstrategie.

3.9 Openbaarheid – Wet open overheid

De Wet Open Overheid (WOO) die sinds 1 mei 2022 in werking is getreden, krijgt in Wijk bij Duurstede op verschillende wijzen aandacht. Zo maakt de gemeente binnen de WOO onderscheid tussen actieve en passieve openbaring van informatie.

Voor de passieve openbaring is een nieuw proces ingericht en de rol van coördinator WOO ingesteld die het contact met de aanvrager onderhoudt alsook intern zorgdraagt voor een juiste behandeling en oplevering van de gevraagde informatie. Voor het anonimiseren achteraf is software aangeschaft.

Voor de actieve openbaarmaking van informatie leggen we een koppeling met het project Proces- en Zaakgericht werken dat in september 2023 van start is gegaan en waarin per proces wordt gekeken of actieve openbaring van toepassing is. Als dat het geval is, wordt het proces (zo mogelijk) zo ingericht dat anonimiseren aan de voorkant wordt verzorgd. Daardoor kunnen we in de toekomst gemakkelijker tot actieve openbaring over gaan.

Voor het actief openbaren volgen we de fasen zoals die door de overheid zijn gesteld. Met het wegvallen van Plooi onderzoeken we momenteel waar we welke informatie actief kunnen openbaren en wat daartoe nodig is. Er zijn momenteel nog geen gelden gereserveerd voor een publicatieplatform. Mogelijk is dit binnen de regio gezamenlijk met andere gemeenten op te pakken.

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

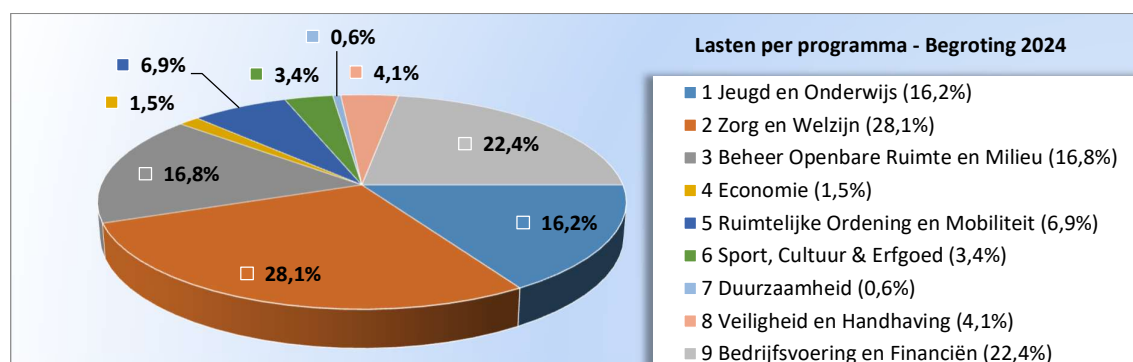
4.2 Grondslagen begroting

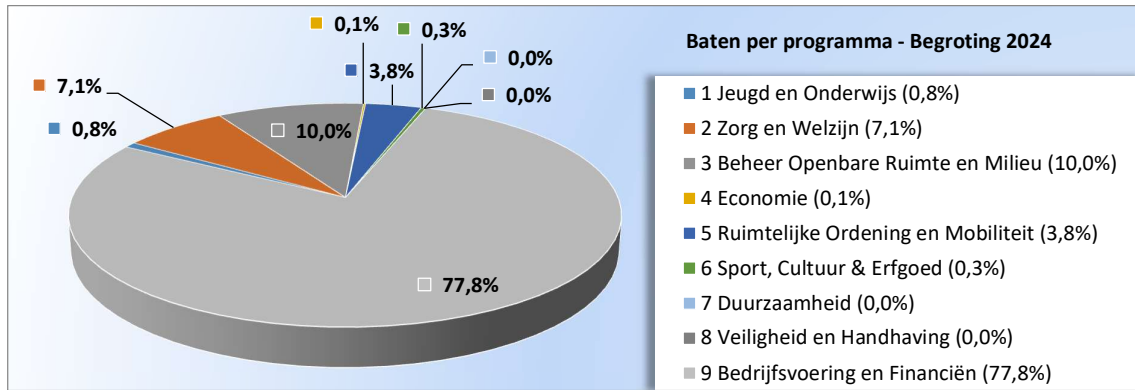
4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten

4.1 Overzicht van baten en lasten

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo van baten en lasten				
Lasten				
1 Jeugd en Onderwijs	- 10.591	- 9.973	- 10.664	- 10.801
2 Zorg en Welzijn	- 18.225	- 18.190	- 18.077	- 18.138
3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	- 10.864	- 11.187	- 11.071	- 10.924
4 Economie	- 959	- 895	- 850	- 816
5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	- 4.462	- 3.060	- 3.074	- 2.969
6 Sport, Cultuur & Erfgoed	- 2.233	- 2.329	- 2.227	- 2.248
7 Duurzaamheid	- 371	- 606	- 596	- 596
8 Veiligheid en Handhaving	- 2.651	- 2.590	- 2.566	- 3.122
9 Bedrijfsvoering en Financiën	- 14.523	- 13.473	- 12.778	- 12.872
Totaal Lasten	- 64.879	- 62.302	- 61.902	- 62.486
Baten				
1 Jeugd en Onderwijs	574	574	574	574
2 Zorg en Welzijn	4.644	4.724	4.838	4.862
3 Beheer Openbare Ruimte en Milieu	6.523	6.523	6.523	6.523
4 Economie	89	89	89	89
5 Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit	2.488	947	960	763
6 Sport, Cultuur & Erfgoed	205	204	184	83
7 Duurzaamheid	-	-	-	-
8 Veiligheid en Handhaving	1	1	1	1
9 Bedrijfsvoering en Financiën	50.810	49.267	45.152	44.578
Totaal Baten	65.335	62.329	58.322	57.474
Saldo van baten en lasten	456	27	- 3.580	- 5.012
Mutatie reserves				
Toevoegingen	- 1.265	- 886	- 1.230	- 1.142
Onttrekkingen	869	1.087	1.429	2.029
Mutatie reserves	- 396	201	200	887
Resultaat	60	227	- 3.381	- 4.125

4.2 Grondslagen begroting

Dit hoofdstuk bevat de grondslagen en kaders waarlangs de begroting 2024-2027 is uitgewerkt. Hierbij gaat het onder meer om de te hanteren indexpercentages en belastingen en tarieven.

Omschrijving	2024
Lonen (incl sociale lasten)	6,50%
Prijzen (contracten/huur/onderhoud)	3,50%
Subsidies (m.u.v. waarderings- en incidentele subsidies)	3,50%
Overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling (OVA)	6,56%
Gemeenschappelijke regelingen	o.b.v. begroting GR
Rekenrente	1,50%
Rente grondexploitaties	1,16%
Weerstandratio	streven > 1
Onroerende zaakbelasting	6,2%
Overige belastingen	3,5%
Leges en tarieven	Kostendekkend
Algemene uitkering	meicirculaire gemeentefonds 2023

Lonen, prijzen en subsidies

Op 17 augustus 2023 heeft het Centraal Plan Bureau de augustusraming gepubliceerd. Daarin staan bijgestelde ramingen van de indices die wij gebruiken voor het opstellen van de begroting. Voor de loonindex is uitgegaan van de loonvoet sector overheid. Deze is 6,5% voor 2024. Voor de prijsindex is uitgegaan van de prijs materiële overheidsconsumptie, deze is 3,5% voor 2024. Dit geldt ook voor de subsidies.

De Nza berekent en publiceert jaarlijks de verwachte OVA (Overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling) voor de Wmo- en Jeugdbudgetten, de OVA is gebaseerd op de som van de verwachte ontwikkeling in de markt(sector) van drie componenten: contractlonen, werkgeverslasten en de incidentele loonkosten⁴.

⁴ <https://vng.nl/artikelen/indexatie-bij-inkoop-jeugdhulp-en-wmo-ondersteuning>

Belastingen

Voor het belastingjaar 2023 wordt de OZB gebaseerd op de nieuwe getaxeerde WOZ-waarden en een indexatie van 3,5%. Voor de OZB passen we standaard het indexpercentage toe, wat we ook voor onze contracten en verplichtingen gebruiken. Voor 2023 is dit percentage 3,5%. Dit is als gevolg van amendement A2023-022 verhoogd met 2,7% naar 6,2%.

Leges en tarieven

Voor leges en tarieven geldt als uitgangspunt 100% kostendekkendheid, tenzij andere afspraken zijn gemaakt.

Rekenrente

We zien de rente in 2023 en in 2024 op de kapitaalmarkt stijgen. De huidige rekenrente in 2023 is hierdoor verhoogd naar 1.5%. Hierdoor vallen we voor 2024 binnen de bandbreedte die het rijk via de BBV-regelgeving voorschrijft.

4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten

In onderstaand overzicht staan de incidentele baten en lasten per programma opgenomen, deze dienen op grond van het BBV gespecificeerd te worden opgenomen.

bedragen x € 1.000				
Incidentele baten en lasten	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Incidentele lasten				
P1 Extra jeugdhulpverlening Stichting Binding	35	- 35		
P1 extra kosten thuisblijversproject	- 12			
P1 Pilot Stichting Binding en Unicum	- 25			
P2 SPUK OV Ambassadeurs	- 8	- 8		
P3 Invasieve plantensoorten	- 13	- 13		
P3 Milieucriminaliteit	8	8		
P3 Sanering asbest daken	- 7	- 8		
P3 Renovatie bosplantsoen	- 50	- 100		
P4 Stadshaven; bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan afronding	- 28			
P4 Evenementen beleid	- 20			
P5 Omgevingswet en uitvoering milieutaken Schone lucht	- 284	- 10		
P5 Burgerparticipatie omgevingswet	- 15	- 15		
P7 CDOKE kosten	- 435	- 439		
P7 Burgerparticipatie duurzaamheid	- 15	- 15		
P9 Nieuw financieel systeem	- 120	- 30		
P9 Functioneel beheer Gegevensmakelaar MKS	- 22			
P9 Vervanging GEO viewer GEO	- 20			
P9 ZIE KDN - Werving & Selectie, Aanvraag KDN laten vervallen	40	40		
P9 Incidenteel nodig conform bijlage bij format				
P9 geen laadpalen parkeergarage, let op enkel kapitaallasten				
p9 Wet open overheid ; externe kosten verlaging door dit in formatie is opgenomen	- 125	- 138		
P9 Energiekosten	- 378			
Totaal incidentele lasten	- 1.494	- 763	-	-
Incidentele baten				
P2 SPUK OV Ambassadeurs	8	8		
P7 CDOKE Subsidie	436	440		
P9 Implementatie Wet open overheid (WOO)	125	138		
Totaal incidentele baten	569	586	-	-
Incidentele toevoegingen reserves				
BR kapitaallasten	27	36	216	216
Totaal incidentele toevoegingen reserves	27	36	216	216
Incidentele onttrekkingen reserves				
BR Fonds Volkshuisvesting	9	9		
BR Onderhoud watergang				
BR Duurzaamheid	18	18	18	18
BR Organisatie	45			
BR kapitaallasten	7	47	47	47
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	79	74	65	65
Totaal incidentele baten en lasten	- 819	- 67	281	281

5 Deel III Bijlagen

5.1 Investerings

5.2 Reserves en voorzieningen

5.3 Taakvelden

5.4 Kerngegevens

5.1 Investerings

In deze paragraaf Investerings worden de (vervangings)investerings en de projecten in de toekomst toegelicht. Hieronder staan de toekomstige investering waarover de raad nog moet besluiten. De investeringen en kapitaallasten zijn indicatief.

bedragen x € 1.000

Investerings	Aanvangs-jaar	Afschrijvings-termijn	Geschatte investering	Kapitaallasten			
				Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Rotonde de Geer	2024	40	5.400			180	180
Sterke Lekdijk Uniformiteit wegdek	2024	40	170		9	9	9
Totaal vervangingsinvesterings			5.570	-	9	189	189

De kosten voor de kapitaallasten van bovengenoemde investeringen zijn in de begroting opgenomen als dotatie in de bestemmingsreserves. Indien de raad beslist de bovengenoemde projecten uit te voeren, zijn de indicatieve kapitaallasten voor deze begrotingsperiode gedekt binnen de begroting.

5.2 Reserves en voorzieningen

Reserves

bedragen x € 1.000

Reserves	Realisatie Ultimo 2022	Begroting Ultimo 2023	Begroting Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	Begroting Ultimo 2027
Algemene reserve						
Algemene reserve	6.319	4.098	4.158	4.347	929	- 3.218
Totaal Algemene reserve	6.319	4.098	4.158	4.347	929	- 3.218
Bestemmingsreserve						
BR Fonds volkshuisvesting	26	-	-	-	-	-
BR Monumentenbeleid	7	-	-	-	-	-
BR Onderhoud watergangen (baggerplan)	363	307	342	376	410	445
BR Sociaal Domein	10	-	-	-	-	-
BR AVP projecten	19	-	-	-	-	-
BR Milieu en duurzaamheid	339	72	55	37	20	2
BR Egalisatiereserve lokaal minimabeleid	74	11	11	11	11	11
BR Degeneratievergoeding	65	65	65	65	65	65
BR beheer openbare ruimte	146	-	-	-	-	-
BR COVID 19	329	-	-	-	-	-
BR Organisatie	137	47	2	2	2	2
BR onderhoud gebouwen	1.772	1.410	1.288	939	997	338
BR onderhoud scholen	735	833	932	1.030	1.129	1.227
BR Mobiliteitsfonds	93	93	120	156	372	588
BR Integraal Huisvestingsplan (IHP)	3.128	3.128	3.128	3.128	2.528	2.028
BR Stedelijke vernieuwing	-	1.388	1.388	1.388	1.388	1.388
BR Oekraïne	126	126	126	126	126	126
BR BUIG	75	75	75	75	75	75
Totaal Bestemmingsreserve	7.445	7.557	7.532	7.334	7.123	6.296
Bestemmingsreserve gekoppeld dekking kap last						
BRG Gemeentehuis	600	123	123	123	123	123
BRG Sociaal Domein uitbreiding woningvoorraad	104	79	54	30	5	- 19
BRG Verbouwing Markt 24	559	540	521	502	483	464
BRG kapitaallasten tractie	21	18	15	12	10	7
Totaal Bestemmingsreserve gekoppeld dekking kap last	1.284	761	714	667	621	574
BR Grondbeleid						
BR Grondbeleid	1.294	1.934	2.401	2.445	2.503	2.473
Totaal BR Grondbeleid	1.294	1.934	2.401	2.445	2.503	2.473
Totaal	16.342	14.349	14.805	14.794	11.176	6.126

Voorzieningen

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Realisatie Ultimo 2022	Begroting Ultimo 2023	Begroting Ultimo 2024	Begroting Ultimo 2025	Begroting Ultimo 2026	Begroting Ultimo 2027
Voorzieningen egalisatie tarieven						
VZ riolering/GRP IV	7.490	7.528	7.731	7.934	8.137	8.340
VZ reiniging	1.297	1.297	1.297	1.297	1.297	1.297
Totaal Voorzieningen egalisatie tarieven	8.787	8.825	9.028	9.231	9.434	9.638
Voorzieningen onderhoud						
VZ onderhoud speelvoorzieningen	10	-	-	-	-	-
Totaal Voorzieningen onderhoud	10	-	-	-	-	-
Voorzieningen verplichtingen en risico's						
VZ pensioenen wethouders	3.254	3.412	3.412	3.571	3.729	3.888
VZ Omgevingsvisie Kromme Rijn gebied	1	-	-	-	-	-
VZ Verlofsparen	52	52	52	52	52	52
Totaal Voorzieningen verplichtingen en risico's	3.307	3.464	3.464	3.623	3.781	3.940
Totaal	12.104	12.289	12.493	12.854	13.216	13.577

5.3 Taakvelden

Toelichting

In de regeling voor informatie voor derden (IV3) wordt voorgeschreven welke taakvelden moeten worden gebruikt voor het opstellen van de uitvoeringsinformatie. De onderstaande indeling is gebaseerd op een wettelijke opgave (IV3) en komt niet overeen met de nieuwe gemeentelijke programmaindeling.

In de regeling is ook voorgeschreven op welke wijze de overhead toegerekend moet worden aan de taakvelden.

bedragen x € 1.000

Taakvelden per hoofdtaakveld	Begroting 2024		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0. Bestuur en ondersteuning	- 12.807	48.649	35.842
0.1 Bestuur	- 1.408		- 1.408
0.2 Burgerzaken	- 1.062	520	- 542
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 857	26	- 831
0.4 Overhead	- 9.630	416	- 9.214
0.5 Treasury	453	134	587
0.61 OZB woningen		4.990	4.990
0.62 OZB niet-woningen		1.608	1.608
0.64 Belastingen overig	- 178	64	- 114
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	- 50	40.891	40.841
0.8 Overige baten en lasten	- 75		- 75
1. Veiligheid	- 2.662	1	- 2.661
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.083		- 2.083
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 579	1	- 578
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 3.497	218	- 3.279
2.1 Verkeer en vervoer	- 3.198	147	- 3.052
2.2 Parkeren		36	36
2.3 Recreatieve havens	- 66	5	- 60
2.4 Economische havens en waterwegen	- 233	30	- 203
3. Economie	- 1.743	1.850	107
3.1 Economische ontwikkeling	- 246	7	- 238
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 1.319	1.831	512
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 91	12	- 78
3.4 Economische promotie	- 88		- 88
4. Onderwijs	- 2.853	574	- 2.280
4.1 Openbaar basisonderwijs	- 80	63	- 16
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.835	376	- 1.459
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	- 939	135	- 804
5. Sport, cultuur en recreatie	- 4.925	316	- 4.608
5.1 Sportbeleid en activering	- 88	129	41
5.2 Sportaccommodaties	- 855	35	- 819
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 273		- 273
5.4 Musea	- 169		- 169
5.5 Cultureel erfgoed	- 222	41	- 181
5.6 Media	- 23		- 23
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 3.295	111	- 3.184

6. Sociaal domein	- 26.614	6.219	- 20.395
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 3.681	1.924	- 1.757
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	- 2.453		- 2.453
6.3 Inkomensregelingen	- 6.574	4.115	- 2.459
6.4 WSW en beschut werk	- 1.173		- 1.173
6.5 Arbeidsparticipatie	- 338		- 338
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- 896	180	- 716
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	- 34		- 34
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	- 2.169		- 2.169
6.71b Begeleiding (WMO)	- 1.221		- 1.221
6.71c Dagbesteding (WMO)	- 442		- 442
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- 75		- 75
6.72a Jeugdhulp begeleiding	- 1.346		- 1.346
6.72b Jeugdhulp behandeling	- 1.342		- 1.342
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	- 9		- 9
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	- 1.827		- 1.827
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	- 1.902		- 1.902
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	- 316		- 316
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	- 23		- 23
6.81a Beschermd wonen (WMO)	- 3	0	- 3
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	- 42		- 42
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	- 31		- 31
6.82a Jeugdbescherming	- 720		- 720
7. Volksgezondheid en milieu	- 7.330	6.880	- 450
7.1 Volksgezondheid	- 1.203	116	- 1.088
7.2 Riolering	- 1.745	2.680	935
7.3 Afval	- 2.664	3.444	780
7.4 Milieubeheer	- 1.484	446	- 1.038
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 233	194	- 39
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	- 2.447	627	- 1.819
8.1 Ruimte en leefomgeving	- 1.122	50	- 1.072
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	- 35	9	- 25
8.3 Wonen en bouwen	- 1.290	568	- 722
Saldo van baten en lasten	- 64.879	65.335	456
Mutatie reserves			
0. Bestuur en ondersteuning	- 1.265	869	- 396
0.10 Mutaties reserves	- 1.265	869	- 396
Mutatie reserves	- 1.265	869	- 396
Resultaat	- 66.144	66.204	60

5.4 Kerngegevens

Sociale structuur	Realisatie 01-01-2023	Raming 01-01-2024
Aantal inwoners (in aantallen)		
• 0 - 19 jaar	5.215	5.195
• 20 - 64 jaar	13.462	13.357
• 65 jaar en ouder	5.244	5.443
Totaal aantal inwoners	23.921	23.995
Aantal inwoners (procentueel)		
• 0 - 19 jaar	22%	22%
• 20 - 64 jaar	56%	56%
• 65 jaar en ouder	22%	23%
Totaal aantal inwoners	100%	100%
	2021	2022
Uitkeringen		
• Personen met een bijstanduitkering	467	466
Werkzame personen		
• Aantal werkzame personen	16.987	17.127
	2022	2023
Bedrijfsvestigingen		
• Aantal bedrijfsvestigingen	3.040	3.040

Bron: CBS en Waarstaatjegemeente.nl

Fysieke structuur	Realisatie 01-01-2023	Raming 01-01-2024
Oppervlakte gemeente (in hectare)		
• Binnenwater	277	283
• Historische stads- dorpskern	13	13
• Overig	5.040	4.745
Totaal oppervlakte gemeente	5.330	5.041
Aantal wooneenheden		
• Sociale huurwoningen	2.360	2.360
• Overige woningen	7.913	7.913
Totaal aantal woningen	10.273	10.273
Lengte wegen en watergangen (in kilometers)		
• Wegen binnen de bebouwde kom	87	87
• Wegen buiten de bebouwde kom	103	103
• Recreatieve fiets-, ruiter- en wandelpaden	16	16
• Waterwegen	72	72
Oppervlakte groen (in m2)		
• Openbaar groen	82.500	82.500

bedragen x € 1.000

Financiële structuur	Raming 2023	Raming 2024
Exploitatie		
• Uitgaven	- 66.201	- 64.816
• Inkomsten	63.417	65.271
• Opbrengst lokale heffingen	13.389	13.892
• Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	36.475	40.841
• Uitkering deelfonds sociaal domein	2.405	-

bedragen x € 1

Financiële structuur (bedrag per inwoner)	Raming 2023	Raming 2024
Exploitatie		
• Uitgaven	- 2.768	- 2.701
• Inkomsten	2.651	2.720
• Opbrengst lokale heffingen	560	579
• Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	1.525	1.702
• Uitkering deelfonds sociaal domein	101	-

5.5 Amendementen

In deze begroting zijn twee amendementen verwerkt.

Hieronder wordt kort toegelicht hoe en waar deze zijn verwerkt, naast algemene (totaal) overzichten in het boekwerk en diverse tekstuele verwijzingen.

Amendement A2023-021 Toeristenbelasting

Dit amendement betreft de verhoging/aanpassing toeristenbelasting. In de ontwerpbegroting is voor het jaar 2024 het, ongedifferentieerd, tarief toeristenbelasting voor een overnachting gesteld € 1,86. In dit amendement wordt het tarief gedifferentieerd naar:

- Overnachting 2024 campings en passanten in de jachthavens €1,50
- Overige overnachtingen (onder andere hotels en B&B's) 2024 €3,00

Dit is aangepast in de tabel voorlopige tarieven 2024 op pagina 63. Het heeft geen effect op de begrote inkomsten.

Amendement A2023-022 Alternatief voorstel bezuinigingen

In dit amendement worden een aantal bezuinigingen zoals genoemd in de ontwerpbegroting, aangepast. De dekking voor deze voorstellen is gevonden in verhoging van de ozb en deels gebruik maken van de hogere uitkering van het gemeentefonds c.f. septembercirculaire 2023.

Aanpassingen bezuinigingen met tegenhanger verhoging OZB

- a) Bezuiniging kunst en cultuur 6.2; de bezuiniging uit het maatregelenboek t.a.v. Kunstbeoefening en – bevordering € 7.000 te laten vervallen. Verwerkt in;
 - Verwerkt in programma 6, pagina 44, 45
 - bijlage begroting p.20, 21.
- b) Bezuiniging archeologie € 7.500 te laten vervallen en de bezuiniging op monumenten te wijzigen van € 24.000 naar €10.000. Verwerkt in;
 - Programma 6, pagina 44, 45
 - Bijlage begroting p. 20, 21;
- c) De voorgestelde baten € 120.000 n.a.v. herinvoering hondenbelasting te schrappen. Verwerkt in;
 - Programma 9, pagina 60, 61 en paragraaf lokale heffingen; tabel voorlopige tarieven 2024 en overzicht op pagina 63,65
 - Bijlage begroting p. 24, 26;
- d) Bezuiniging “ontwikkellocaties” € 2.000 te laten vervallen. Verwerkt in;
 - Programma 9, pagina 60,61
 - Bijlage begroting p. 24, 25;
- e) Bezuiniging stadspromotie, recreatie, toerisme en evenementen met een totaal bedrag van € 15.000 te verminderen. Dit betreft € 5.000 minder bezuinigen op recreatievoorzieningen, € 10.000 minder bezuinigen op Stadspromotie. Verwerkt in;
 - Programma 4, pagina 34,35
 - Bijlage begroting p. 16,17;

De tegenhanger verhoging OZB is verwerkt in de Programma 9, pagina 60, 61 en paragraaf lokale heffingen; tabel voorlopige tarieven 2024 en overzicht op pagina 63,64,65

In de bijlage begroting is dit verwerkt op p. 24, 26 en in de alternatieven.

Aanpassingen bezuinigingen met tegenhanger deel surplus septembercirculaire 2023;

- f) Leerlingenvervoer; in afwijking van de ontwerpbegroting te kiezen voor alternatief 1 in de bijlage begroting (pagina 29). Hierdoor wordt de bezuiniging in jaar 2024 € 25.000 in plaats €50.000. Verwerkt in:
- Programma 1, p. 17, 18
 - Bijlage begroting p. 5,6 en alternatief 1 op pagina 29 aangepast.
- g) Openbaar groen – renovatie bosplantsoen. Het genoemde bezuinigingsbedrag van € 200.000 te vervangen door € 150.000, dus € 50.000 minder bezuinigen in 2024. Voor het jaar 2025 de bezuiniging van € 200.000 te vervangen door € 100.000 (er blijft dus € 100.000 staan).
- Programma 3, p. 30, 32 en incidentele lasten p 103 en verder tabellen hieruit.
 - Bijlage begroting p. 13, 14

De tegenhanger verhoging surplus septembercirculaire 2023 is verwerkt in de Programma 9, pagina 60, 61. In de bijlage begroting is dit verwerkt op p.24, 27 en in de alternatieven.